

BEŞİKTAŞ KAZILARINDA YENİ KEŞİFLER AŞIKLI
HOYUK'UN İZİNDE İSTİLAÇILAR AKDENİZ'DE
KARANTİNA GÜNLERİ TEDİRGİN PARIS **BEŞİKTAŞ'IN**
GÜZEL BAĞÇESİ ÖĞRENCİ'YE DAYANIŞMA
EKOSİSTEMİ YURTTAŞ BİLİMİ DOĞANI TANI
BROOKLYN MANZARALARI **BEŞİKTAŞ'IN PARKLARI**
YENİLENİYOR

KENT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

SAYI 35 | KIŞ 2022

B+

NİSBETİYE MAHALLESİ
MODERN ZAMANLAR SEMTİ

BİR ERİN HATIRALARI
CEPHEDE 8 YIL 8 AY

REBİA TEVFİK HANIM
BEBEKLİ KIZILAYCI

ORTAK GEÇMİŞ BEŞİKTAŞ

GERİ DÖNÜŞTÜR GELECEĞİ DEĞİŞTİR!

Haydi sen de ambalaj atıklarını geri dönüşüm konteynerine at,
dünyayı birlikte değiştirelim.

Değerli Beşiktaşlılar,

Son birkaç yılımız pandeminin gölgesinde geçti ve pandemi maalesef hâlen son bulmadı. 2021 yılında pandeminin olumsuz etkilerinin yanı sıra, ekonomik ve toplumsal krizler de baş gösterdi. 2022 yılını yine zorlu koşullarda karşılasak da, bugünleri de atlatacağımıza dair inancımız tam. Zira Beşiktaş Belediyesi olarak, her şeye rağmen bu dönemde sözünü verdiğimiz birçok projeyi hayata geçirmeyi başardık. Genç, halkçı ve ilerici bir vizyonla çocuklardan kadınlara, gençlere ve ihtiyaç sahiplerine yönelik hizmetlerimizi çeşitlendirdik, kentimizin kronik sorunlarını çözüme yolunda önemli adımlar attık.

Ekonomik krizin derinleşmesiyle beraber, ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın sağlıklı gıdaya, giyim, mobilya ve elektronik eşyaya ücretsiz ulaşabildiği Halk Market, Halk Mağaza ve Aşevimizi Beşiktaş'a kazandırdık. Kentimizi afete hazırlamak için insan odaklı kentsel dönüşüm sürecini başlattık. Beşiktaş'a yeni parklar kazandırdık, karbon ayak izimizi nötrledik, atık yönetim sistemimizi akıllı hale getirdik. 2022'de belediyecilik faaliyetlerimizi aksatmadan sürdürürken, halkımızın önceliklerini de iyi tahlil edip yeni çözümler üretmeye, özellikle toplumun dezavantajlı kesimlerinin sıkıntılarını gidermeye devam ediyoruz.

Beşiktaş, ev sahipliği yaptığı 7 üniversite ve toplam 9 kampüste bir öğrenci kenti. Yaklaşık 200 bin öğrenciye hizmet veren bir belediyeyiz. Geçtiğimiz aylarda, okullarda yüz yüze eğitime geçişle beraber, ülkemizin dört bir yanından öğrenciler kentimize geldi. Öğrencilerin kente dönüşle birlikte yaşadıkları krizleri hafifletmek için, sonbaharda gençlere yönelik çalışmalarımızı hızlandırarak Öğrenci Politikaları Hareketi'ni başlattık. Yaratığımız dayanışma ekosisteminin detaylarını b+ dergimizin bu sayısında bulabilirsiniz.

Kentsel yeşil alanların, stresi azaltma, sosyal uyumu teşvik etme, fiziksel aktiviteyi destekleme gibi faydaları olduğunu, bu sayede sağlıklı yaşama katkı sağladığını biliyoruz. Bu nedenle Beşiktaş'ta mümkün olan her noktayı yeşil alan olarak değerlendiriyoruz. Eski parklarımızı da günün gereklerine uygun şekilde yeniliyoruz. Dergimizde bu alanda yaptığımız çalışmaları okuyabilirsiniz.

Bu sayıda ayrıca, Beşiktaş Metro İstasyonu inşaatında devam eden arkeolojik kazılarda yapılan yeni keşifleri görebilirsiniz.

Doğadan tarihe, spordan kent yaşamına ilgiyle okuyacağımız yazı ve söyleşilerle b+ yine dopdolu. İyi okumalar dilerim.

Sevgi ve saygılarımla.

**RIZA
AKPOLAT**
BEŞİKTAŞ BELEDİYE BAŞKANI

KİŞ 2022

KENT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

İMTİYAZ SAHİBİ

T.C. Beşiktaş Belediye Başkanı
Rıza AKPOLAT
T.C. Beşiktaş Belediyesi Adına

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Dr. Gökhan TURAN

YAYIN YÖNETMENİ

Görkem KIZILKAYAK

YAYIN KURULU

Doç. Dr. Seyhun ŞAHİN, Dr. Gökhan TURAN,
Arzu ÜNALDI, İsmail YALÇIN, Melih ÖZTÜRK,
Kemal TAYFUR, Oktay ULUDAĞ, Özcan YÜKSEK

KURUMSAL İLİŞKİLER VE İLETİŞİM

BİO Beşiktaş İletişim Ofisi
Arzu ÜNALDI

YAYIN TÜRÜ

Üç aylık / Yaygın
ISSN: 2717-9745

YÖNETİM YERİ

T.C. Beşiktaş Belediyesi Nispetiye Mahallesi
Aytaç Caddesi Başlık Sokak No: 1 34340
Beşiktaş, İstanbul - 444 44 55
web: barti.besiktas.bel.tr
e-posta: barti@besiktas.bel.tr

YAYINA HAZIRLAYAN

Renee Agency
(OmaOma Yayıncılık)

EDİTÖRYAL SERVİS

Erden GÜMÜŞÇÜ / Görsel Yönetmen
Tijen BURULTAY / Fotoğraf Editörü
Özlem TÜRKDOĞAN / Editör
Zühre GÜLDOĞDU / Türkçe Editörü
Barış GÖRGÜN, Deniz DİKKAYA, İbrahim GÖKSU,
Murat SAÇA, Okan FINDIK, Yusuf ASLAN / Fotoğrafçı
F. Gülay TEZCAN / Grafik Tasarım

KATKIDA BULUNANLAR

Ahmet KARATAŞ, Alkım DOĞAN, Aşık HÖYÜK Arşivi, Aydan ÇELİK, Ayşe ŞİRİMLER, Boğaziçi Spor Kulübü,
Burcu ŞALIKOĞLU GİRGIN, Cüneyt AYRAL, Çağla ÇAM,
Egemen ÖZERTAN, Erol KUNTSAL, Ersoy KARAMAN,
Fatih YÜCEL, Fenerbahçe Spor Kulübü Arşivi, Gökhan ORTAK,
Hasan YILDIRIM, Hisao NISHIMAKI,
Hüseyin Fehmi Genişol Arşivi, İstanbul Arkeoloji Müzesi,
Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı, Mehmet Ali POLAT,
Mert GÖKALP, Oruç Sinan AYDINER, Öykü YILDIRIM,
Pınar Kızılıpınar ÇAKMAK, Rahmi ASAL, S. Gülrü AĞLEN,
Sercan ŞENYÜZ, Taha Toros Arşivi, Tolga AKYILDIZ,
Tolga İLDÜN, Tülay ÖZGÜR, Yavuz OĞUZ, Yusuf ERKAN
Hilmi Şahenk Arşivi / Kapak Fotoğrafı

Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih, 31527 sayı,
"Tasarruf Tedbirleri" başlıklı genelgesi nedeniyle dergi
elektronik ortamda yayınlanmıştır.

© Her hakkı saklıdır. Yazı, fotoğraf, illüstrasyon ve
haritalar izinsiz kullanılamaz, alıntı yapılamaz.

İÇİNDEKİLER

- 06 Aşık Höyük'ün İzinde**
"Kazı İzleri / Lines of Site" sergisi Beşiktaş Belediyesi'ne ait Tarihî Hüseyin Kethüda Hamamı'nda 25 Şubat'a kadar izlenebilir.
- 10 İstilacılar Akdeniz'de**
Deniz Biyoloğu Mert Gökalp, Akdeniz kıyılarında yayılım gösteren göçmen veya istilacı olarak tanımlanan türlerin belgeselini yaptı.
- 12 Geri Dönüştür, Geleceği Değiştir**
"Plastik Avcıları-İstanbul Projesi" kapsamında Beşiktaş'a 30 adet geri dönüşüm konteyneri yerleştirildi.
- 12 Can Dostlar İçin Mesai Saatleri Uzadı**
Beşiktaş Belediyesi sahihsiz sokak hayvanlarına daha iyi hizmet sunabilmek için 7 gün 24 saatte çıkardı.
- 13 Atıklar Toplanıyor, Dayanışma Kazanıyor!**
Beşiktaş sakinlerinin site yönetimlerine ve muhtarlıklara getirdiği bitkisel atık yağ ile atık elektrikli-elektronik eşyalar geri dönüşüme kazandırılacak.
- 14 Türkan Saylan'ın İsmi Arnavutköy'de Yaşayacak**
Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, Prof. Dr. Türkan Saylan'ın adını taşıyan sokak tabelasını Arnavutköy'de yaşadığı sokağa astı.

- 15 Eğitime Destek**
Beşiktaş Belediyesi, öğrencilere destek olmak amacıyla "Hayat Seninle Güzel" sergisine ev sahipliği yaptı.
- 16 Bisiklet Manifestosu**
b+ yazarlarından Aydan Çelik'in "Bisiklet Manifestosu" başlıklı kitabı okurlarla buluştu.
- 20 İstanbul Yılbaşında Beşiktaş'taydı**
İstanbullular ve Beşiktaşlılar, 2022 yılına coşkuyla merhaba dedi.
- 22 2021'e Emre Sakçı Damgası**
Emre Sakçı, 50 metre kurbağalamada 24:95'lik derecesiyle dünya rekoru kırdı.
- 24 Ortak Geçmiş Beşiktaş**
Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nın "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi", Beşiktaş'ın hafızası gelecek kuşaklara aktarılacak.
- 36 Nispetiye Mahallesi: Modern Zamanlar Şehri**
Nispetiye, Türkiye'de alışveriş merkezlerinin, rezidansların, mahalleleri geri dönülmez biçimde dönüştürdüğü belki de birinci örnekti.
- 48 Hüner Mekânları**
Nispetiye kasabından pastanesine, camısından tatlıcısına birbirinden köklü dükkânlarla dolu...
- 50 Boğaziçi Spor Kulübü: Amatör Ruhla 90 Yıl**
Arnavutköy'de 1932'de kurulan Boğaziçi Spor Kulübü, Beşiktaş ilçesinin en köklü kulüpleri arasında.

24

b+

BESİKTAS
BELEDİYESİ

NE MUTLU
BESİKTAS
VAR

- 86** **Spor Yapan Çocuklar Nasıl Beslenmeli?**
Diyetisyen Öykü Yıldırım, sporcu çocukların beslenmesi ile ilgili önerilerde bulundu.
- 58** **Karantina Günleri Tedirgin Paris**
Salgın sonrası Paris'te hayat yavaş yavaş normale dönse de eski günlerinden eser yok.
- 70** **Hisao Nishimaki: "Benzerliklerimizin Toplamı Bizi Yakınlaştırıyor"**
Japonya İstanbul Başkonsolosu Hisao Nishimaki, b+ ekibini ağırladı.
- 78** **Beşiktaş'ın Güzel Bahçesi**
Mert Sandalcı, Beşiktaş'taki evinin bahçesini nadir bitkilerle donatmış.
- 86** **Öğrenci'Ye: Dayanışma Ekosistemi**
Beşiktaş Belediyesi üniversite öğrencilerine ücretsiz yemek yeme imkânı sağlayan Öğrenci'Ye uygulamasını hayata geçirdi.
- 94** **Bir Erin Hatıraları: Cephe 8 Yıl 8 Ay**
Fehmi Genişol'un savaşta tuttuğu günlükler ölümünden 60 yıl sonra kitap hâline geldi.
- 98** **Yurttaş Bilimi: Doğanı Tanı**
Yurttaş bilgin; zaman içinde bilmediği türleri öğrenir, belki de kimsenin rastlamadığı bir türü bilim dünyasıyla tanıştırır.
- 106** **Rebia Tevfik Hanım: Bebekli Kızılavcı**
Rebia Tevfik Hanım, gönülden bağlı olduğu Kızılavcılık ruhunu hiç terk etmedi.
- 110** **Beşiktaş Kazılarında Yeni Keşifler**
Beşiktaş kazılarında yeni buluntular ilçenin tarihini aydınlatmaya devam ediyor.
- 120** **Brooklyn Manzaranı**
Her dinden her dilden insanın bir arada yaşadığı Brooklyn, Beşiktaş'ın kardeş kenti.
- 126** **Beşiktaş'ın Parkları Yenileniyor**
Beşiktaş Belediyesi, eski parklarını revize etmeye devam ediyor.

HABERLER

- 132** Kadınlar Haklarını Öğreniyor
132 Anadolu'ya Işık Sağan Erenler
133 Çocuklara Kolaj Atölyesi
133 Miniklere Yeni Yıl Sürprizi
134 El Emegi Göz Nuru
134 Türkan Saylan'a Saygı
134 Can Dostlara Ziyaret
135 Yılın Yerel Yönetim Gönüllüsü

KÜLTÜR & SANAT

- 136** Alamanya: Gurbet Türküleri
136 Toz Uçar Mı?
136 Sınır Tanımayan Bir Sergi

BESİKTAS
KÜLTÜR
SANAT

besiktaskultursanat.com

Twitter Facebook /besiktaskultur

KIŞ 2022

TARİHİ HÜSREV KETHÜDA HAMAMI'NDA

AŞIKLI HÖYÜK'ÜN İZİNDE

Orta Anadolu'nun bilinen en eski köyü Aşıklı Höyük, 13 yerli ve yabancı sanatçının işleri üzerinden sanat ve arkeoloji arasında bir diyaloga dönüştü. 4 Şubat 2022 Cuma günü Beşiktaş Belediyesi'ne ait Tarihi Hüsrev Kethüda Hamamı'nda açılan "Kazı İzleri / Lines of Site" sergisi 25 Şubat tarihine kadar ziyaret edilebilir.

Aksaray'ın Gülağaç ilçesinde, Hasan Dağı ile Melendiz Çayı arasında yer alan Aşıklı Höyük, Orta Anadolu'nun bilinen en eski köyü. 10 bin 500 yıllık tarihe sahip Aşıklı Höyük, avcı toplayıcı dönemden yerleşik tarım düzeyine geçişin hemen her aşamasının izlenebildiği bir kazı alanı. İlk beyin ameliyatının yapılması, koyun ve keçinin ilk kez evcilleştirilmesi gibi pek çok ilkin de yaşandığı bir arkeolojik yerleşim yeri. Kazı çalışmalarının 32 yıldır devam ettiği Aşıklı Höyük'ün tarihi hâlen keşfedilmeyi beklerken kazı çalışmalarını desteklemek, kültürel mirasın özellikle yerel halk tarafından benimsenmesini ve korunmasını sağlamak ve kazı alanının tanınırlığını artırmak için çalışan Aşıklı Höyük

Dostları Derneği'nin çabalarıyla 10 bin 500 yıllık tarih sanatla buluştu.

Derneğin "Sanat ve Arkeoloji Projesi", T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hayata geçirilen "Ortak Kültür Mirası: Türkiye ve AB Arasında Koruma ve Diyalog II (CCH-II) Hibe Programı" kapsamında desteğe değer bulundu. Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ve University of Dundee (UD) ile birlikte planlanan ve yürütülen disiplinlerarası proje; sanat, tarih, sanat tarihi, arkeoloji ve antropolojiyi bir araya getirerek Aşıklı Höyük'ü tanıtmaya amacını taşıyor. Proje kapsamında, farklı ülkelerden sanatçıların üreteceği eserlerle, Aşıklı Höyük'teki yaşam, in-

sanlık tarihindeki önemli gelişmeleri de aktaracak şekilde sunuluyor.

5 ÜLKEDEN 13 SANATÇI

4 Şubat 2022 Cuma günü Tarihi Hüsrev Kethüda Hamamı'nda ziyarete açılan "Kazı İzleri / Lines of Site" sergisi, Türkiye, İngiltere, İspanya, ABD ve Kolombiya'dan 13 sanatçının farklı disiplinlerde ürettiği eserlere yer veriyor. Fırat Arapoğlu ve Gary Sangster küratörlüğünde hazırlanan sergide yer alan eserler, sanatçıların Aşıklı Höyük kazı alanındaki deneyimlerinin izlerini taşıyor. Sergide işleriyle yer alan sanatçılar arasında ise Özgül Arslan (Türkiye / UK), Eva Bosch (Katalonya / UK), Şahin Domin (Türkiye), Ahmet Rüstem Ekici (Türkiye), Leyla Emadi (Türkiye), Stephen Farthing (UK / ABD), Murat Germen (Türkiye), Osman Nuri İyem (Türkiye), Blanca Moreno (Kolombiya), Dillwyn Smith (UK), Hakan Sorar (Türkiye), Anita Taylor (UK) ve Emre Zeytinoğlu (Türkiye) bulunuyor.

Murat Germen-Kopma

6

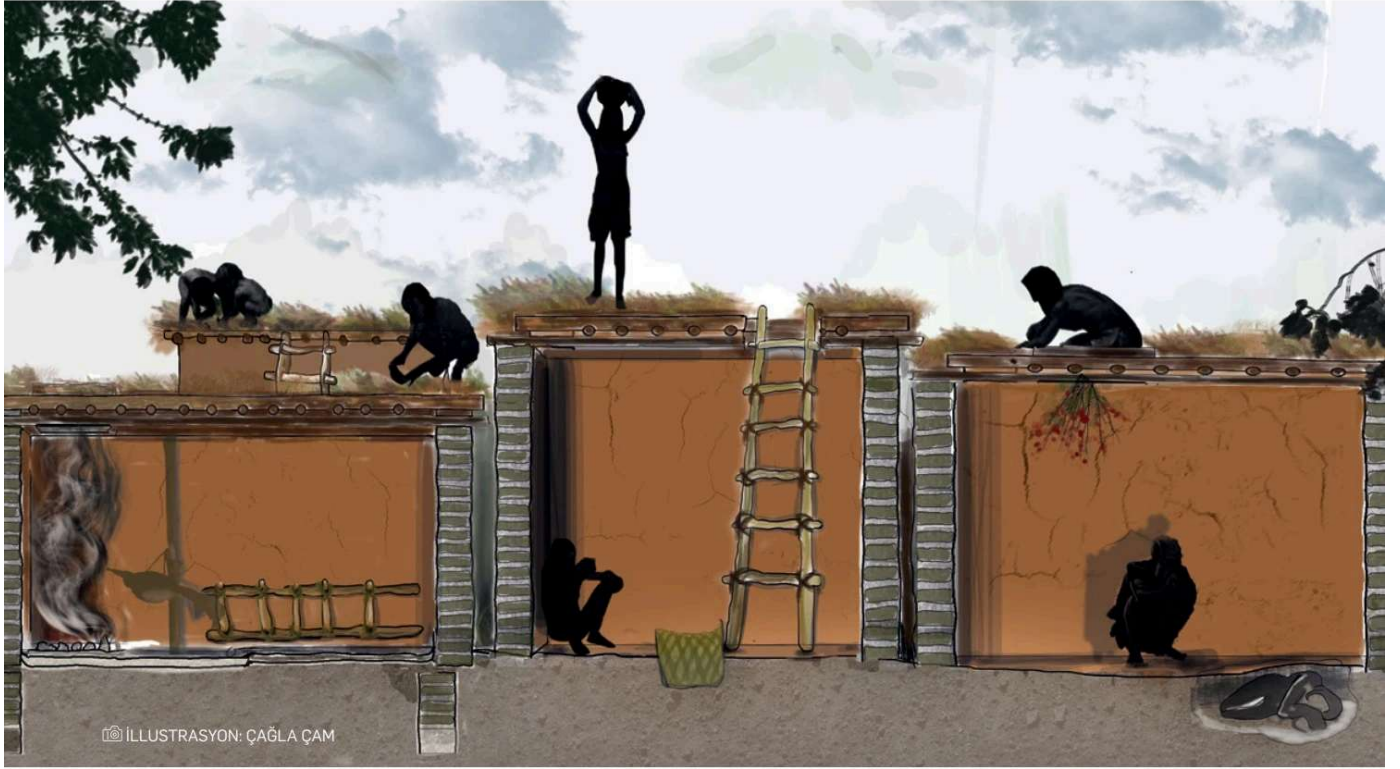
Blanca Moreno
Animatario'dan detay

Ahmet Rüstem Ekici ve Hakan Sorar-Layers

KİS 2022

7

İLLÜSTRASYON: ÇAĞLA ÇAM

FERHAT BORATAV: "AŞIKLI HÖYÜK'Ü DÜNYAYA TANTACAĞIZ"

Aşıklı Höyük Dostları Derneği Başkanı Ferhat Boratav, projeye ilgili şunları söyledi: "Biz dernek olarak Aşıklı Höyük'ü desteklemek için çalışıyoruz. Bu sergi projesiyle Aşıklı Höyük'ü arkeolojiyle, sanat tarihiyle, güncel sanatlarla ve antropolojiyle ilgilenen kesimlere ama daha da önemlisi bu toprakların kültür mirasında, çok da iyi bilinmeyen bir dönemi bilmeyen insanlara tanıtmayı amaçlıyoruz. Çünkü Aşıklı Höyük, "başka bir toplum düzeni mümkün mü?" sorusunun peşinden giden herkesin hayal gücünü kamçılacak bir yer olarak bilmeye görmeye değer. Serginin İstanbul'dan sonra İspanya'nın Barcelona ve İskoçya'nın Dundee şehirlerini de ziyaret edecek olması Aşıklı Höyük'teki kadim mirası uluslararası kamuoyunun da dikkatine sunacak. Amacımız Aşıklı Höyük'ü dünyaya tanıtmak."

FARKLI BİR DENEYİM

Serginin küratörlerinden Fırat Arapoğlu, sergiyi şu sözlerle özetliyor: "Sergi, 5 ülkeden 13 sanatçının Aşıklı

Aşıklı Höyük evlerinde gündelik yaşam canlandırması (üstte). Aşıklı Höyük kazılarında ortaya çıkarılan yapılarla bire bir ölçekte, "deneysel arkeoloji" yöntemleriyle "Neolitik Köy" evleri inşa edildi (altta).

Höyük kazısı ile süregelen ilişkileri üzerinden şekillendi. İşler sanatçıların Aşıklı Höyük'ün tarihi üzerine yaptığı entelektüel ve sanatsal sorgulamalar sonucunda ortaya çıktı. Farklı disiplinlerde üretilmiş yapıtların buluştuğu bu sergi, sanatçıların uluslararası perspektiflerini, farklı medya ve ışık kullanımlarını ve kendi eşsiz araştırma meraklarını içeriyor. Bu sayede kazı

çalışmaları sanat aracılığıyla belgelenecek, bulgular farklı temalarla yeniden ortaya çıkıyor."

Serginin diğer küratörü Gary Sangster ise projeye ilişkin şunları söylüyor: "Arkeoloji ve sanatın eleştirel metodolojileri farklı olsa da baktıkları yerler aynı: Görsellik, maddesellik, uzamsallık, zaman, arşivin doğası, anlam, değer, insan olmanın anlamı ve bu anlamın nasıl ifade edildiği gibi. Aşıklı Höyük'ün barındırdığı tarih ile sanatçıların entelektüel yaratımları birleşince ortaya arkeolojinin aydınlatığı yolda yeni formlar ve görüntüler çıktı. Serginin izleyicilere Orta Anadolu'nun bu eski yerleşim yerinin tarihini birlikte keşfedeceğimiz farklı bir deneyim yaşatacağına inanıyorum."

25 Şubat'a kadar Tarihi Hüsrev Kethüda Hamamı'nda ziyarete açık kalacak sergi, İstanbul'dan sonra İspanya'nın Barcelona ve İskoçya'nın Dundee şehirlerinde izleyici ile buluşacak. Sergiye paralel olarak, 4-22 Şubat 2022 tarihleri arasında bir dizi seminer düzenlenecek. Sanat ve Arkeoloji Projesi Seminer Programı Postane binası, Galata'da gerçekleşecek, ayrıca YouTube üzerinden canlı yayınlanacak.

Aşıklı maddi kültürünü, yerleşik tarım ve hayvancılığın geçtiği aşamaları anlayabilmek için toprak altından çıkan on binlerce obsidiyen alet, kömürleşmiş tohum ve hayvan kemikleri tek tek inceleniyor, kaydediliyor ve arşivleniyor.

FOTOĞRAFLAR: AŞIKLI HÖYÜK KAZI ARŞİVİ

Aşıklı Höyük'te Türkiye ve farklı ülkelerden her biri farklı konularda uzman arkeolog, botanik, zooloji, antropoloji gibi çeşitli alanlardan 30'a yakın bilim insanı çalışıyor.

İSTİLACILAR AKDENİZ'DE

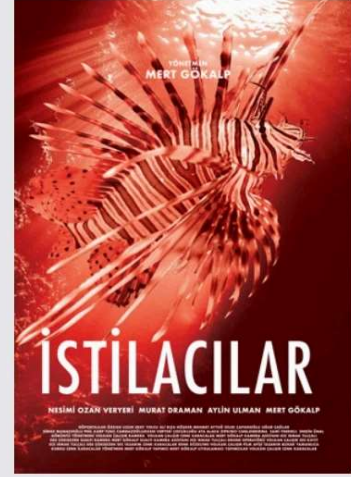
Süveyş Kanalı'ndan geçerek Akdeniz'e gelen yüzlerce tür tropik canlı bulunuyor. Deniz Biyoloğu Mert Gökalt, Akdeniz kıyılarında yayılım gösteren bu göçmen veya istilacı olarak tanımlanan türlerin belgeselini yaptı.

Yazı: ÖZLEM TÜRKDOĞAN Fotoğraflar: MERT GÖKALT

Mert Gökalt'ın "İstilacılar" başlıklı belgeselinde, Akdeniz havzasının sualtından ve su üstünden ekolojik resmi çiziliyor. Aslan balığı ve balon balıklarının kıyılardaki durdurulamaz yayılımıyla yerel türlere ve ekosisteme olan etkisi, bu balıkları inceleyen beş bilim insanının gözünden anlatılıyor.

Mert Gökalt, belgesel fikrinin 2014'te Kaş'ta ilk aslan balığını görmesiyle başladığını söylüyor: "O yıl İskenderun'da kayda geçti, biz de Kaş'ta bir birey gördük. Onu sürekli takip etmeye başla-

dım. Çünkü bu balığın Karayiplerdeki istilasının boyutunu, 20 sene içerisinde nasıl sardığını biliyordum. Bu canlıları takip edip belgesel mi çeksek, diye düşünüp organize olmaya çalışırken fazla hızlı davranamadık. Ekibi, sponsoru, fonu derken belgesel süreci kolay olmuyor. Bir sene sonra yine aynı yere gittiğimizde sayıları 10-15'e çıkmıştı. Bir sene sonra da 100-200'lerdedi. Yani aslan balığının çoğalma hızına yetişememiştik. Aslan balıkları akla hayale sığmayacak hızla yayılım gösterdi ve tüm Akdeniz kıyılarımızı kapladı."

Asker Balığı

Deniz Ciğeri Denizanası

Uzun Denizkeşanesi

"İstilacılar", Türkiye'de istilacı türler ile ilgili ilk belgesel olma özelliğini taşıyor. Üstelik, Gökalp'in "Lüfer" (2017) ile başlayıp "Orfoz" (2020) ile devam eden Akdeniz serisinin kapanış filmi. Akdeniz kıyılarındaki tahribat, aşırı avcılık, iklim değişikliği ve suların ısınması sonucunda değişen denizler ve bunların gezegene olan etkileri İstilacılar belgeselinde yanıt buluyor. Gökalp şöyle diyor: "İstilacılar belgeseli ile bir yandan aslan balığı, balon balığı gibi diğer istilacı türleri tanıya-

rak, burada olmalarının nedenlerini ortaya koyup sularımızda yaratıkları tahribatın boyutlarını inceleyerek çeşitli çözüm yollarını bulmaya çalıştık. İstilacı, göçmen canlılar değişim nedeniyle denizlerimize geliyor. Tabii biz de kanallar açarak yardım ediyor, gelmesine sebep oluyoruz. Bilimsel

çalışmalar yeterli olmadığı için yayılmasının ne anlama geldiğini tam olarak söyleyemiyoruz. Ama şöyle bir durum var: Balon balığı, ahtapotları, kalamarları, sübyeleri ciddi oranda tüketiyor. Cüce balon balığı, ne kadar kabuklu yumuşakça varsa hepsini tüketiyor. Aslan balığı ise kayalık resiflerdeki kayaların arasında saklanan yavruları ve altında yaşayan balıkları tüketiyor. Sokar balığı, Akdeniz'de zaten az olan algleri tüketiyor. Bunlar bilinenler, başka canlılar da var tabii. Dört koldan kuşatarak endemik türleri etkiliyorlar." İstanbul Akvaryum sponsorluğunda çekilen belgeselin ilk gösterimi özel bir etkinlikte 16 Aralık 2021'de Aqua Florya'da gerçekleşti. Film festivalleri yolculuğu başlayan "İstilacılar" belgeseli, ilerleyen dönemlerde farklı platformlarda izlenmeye açılacak.

Seyşeller Üzgünü

Aslan Balığı

GERİ DÖNÜŞTÜR, GELECEĞİ DEĞİŞTİR

"Plastik Avcıları-İstanbul Projesi" kapsamında Beşiktaş'a 30 adet geri dönüşüm konteyneri yerleştirildi.

Beşiktaş Belediyesi, WWF-Türkiye ve MARKA Konferansı işbirliği ve Yapı Kredi World desteğiyle hayata geçirilen "Plastik Avcıları-İstanbul Projesi" kapsamında her yıl 60 tonun üzerinde kâğıt, karton ve metalin yanı sıra 65 tondan fazla plastik ambalaj geri dönüşüme kazandırılacak. Proje çerçevesinde İBB iştiraki İSTON ile üretilen 30 adet yeni geri dönüşüm konteyneri, Beşiktaş'ta ilçe sakinlerinin talepleri doğrultusunda belirlenen yerlere yerleştirildi. İstanbul'un plastik atıklarını azaltmayı ve geri dönüşüme kazandırmayı hedefleyen proje kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı da "Yeşil İstanbul" projesi ile üzerine reklam alın-

bilen geri dönüşüm konteyneri tasarımına destek oldu. Yeni tasarım sayesinde elde edilecek reklam geliriyle geri dönüşüm konteynerlerinin bakımının sağlanması

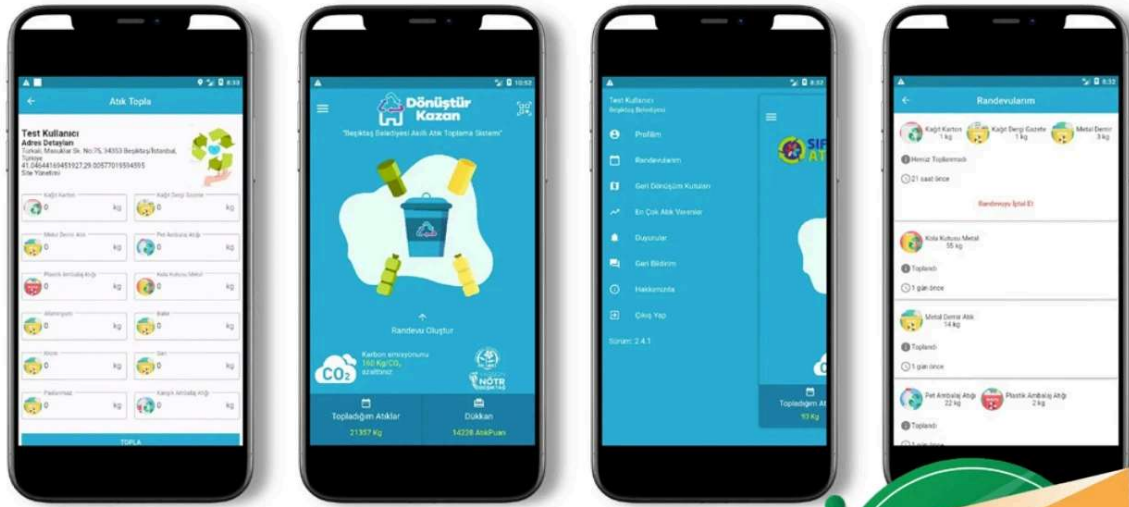
ve sayılarının artırılması amaçlanıyor. Yeni kurumsal iş birlikleri ile konteyner sayısının önümüzdeki yıl 70'e çıkarılması hedefleniyor.

CAN DOSTLAR İÇİN MESAI SAATLERİ UZADI

Beşiktaş Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü çalışma saatlerini sahihsiz sokak hayvanlarına daha iyi hizmet sunabilmek için 7 gün 24 saatte çıkardı. Veteriner İşleri Müdürü Tolga Akyıldız, 2021 yılında 17 bin 290 adet ihbarı değerlendirdiklerini belirterek sahihsiz sokak hayvanlarına daha iyi hizmet verebilmek için mesai saatlerini uzatma kararı aldıklarını ifade etti. İstanbul ilinde sokak hayvanlarına 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet veren ilk ve tek ilçe belediyesi olduklarını belirten Akyıldız, diğer belediyelere de öncü olmaktan gurur duyduklarını ve diğer belediyelerinin de Beşiktaş Belediyesi'ni takip etmelerini umduklarını söyledi. Beşiktaş ilçe sınırları içerisinde hasta ve yaralı olmasından şüphelenilen tüm can dostlarımız için 444 44 55 numaralı Beşiktaş Belediyesi çağrı merkezi hattından Beşiktaş Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü'nün ilgili departmanına ulaşabilirsiniz.

ATIKLAR TOPLANİYOR, DAYANIŞMA KAZANIYOR!

Beşiktaş'ta "Bitkisel Atık Yağ ve Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Kampanyası" başlıyor. Beşiktaş Belediyesi, geçtiğimiz aylarda hayata geçirdiği Dönüştür Kazan uygulamasıyla Beşiktaş'ta yeni bir projeye imza atıyor. Bitkisel Atık Yağ ve Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Kampanyası kapsamında vatandaşların site yönetimlerine ve muhtarlıklara getirdiği bitkisel atık yağ ile atık elektrikli-elektronik eşyalar geri dönüşüme kazandırılacak. Site yönetimleri ve muhtarlıklar ayrı olarak biriktirdikleri atıkları belediyeye teslim ederek Dönüştür Kazan uygulaması üzerinden

puan toplayacak. Toplanan puanların karşılığında site yönetimlerine ve muhtarlıklara çeşitli ödüller verilecek. 100 puan toplayan site ve muhtarlık kiti (çamaşır suyu, sıvı yüzey temizleyici, arap sabunu, krem temizleyici) kazanacak. 150 puan toplayan site ve muhtarlık adına 10 adet fidan bağıışı yapılacak. 250 puan toplayan site ve muhtarlık adına ise LÖSEV'e kayıtlı ihtiyaç sahibi bir aileye LÖSEV Acil Yardım Kolisi (çay, şeker salça, ayçiçek yağı, bulgur, pirinç, makarna, un, şehriye, mercimek, nohut, fasulye, çamaşır suyu, bulaşık deterjanı, çamaşır deterjanı, el sabunu, şampuan,

oyuncak) gönderilecek. Kampanyada kazanılan ödüller (fidan bağıışı ve LÖSEV Acil Yardım Kolisi) kapsamında verilecek sertifikalar, ödülün verildiği ay sonunda site yönetimine ve muhtara törenle takdim edilecek.

TÜRKAN SAYLAN'IN İSMİ ARNAVUTKÖY'DE YAŞAYACAK

Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, Prof. Dr. Türkan Saylan'ın adını taşıyan sokak tabelasını Arnavutköy'de yaşadığı sokağa astı. Başkan Akpolat "Türkan Saylan gururumuzdur ve hep öyle kalacak. Onun adını ve bu ülke için yaptıklarını asla unutturmayacağız" dedi.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Meclisi aralık ayı oturumunun son birleşiminde İBB CHP Meclis Üyesi Murat Cıray'ın, Türkan Saylan'ın isminin yaşadığı sokağa verilmek istenmesinin neden bekletildiği sorusu üzerine İBB AKP Grup Sözcüsü Faruk Gökkuş'un Türkan Saylan'ı hedef alması tepkilere yol açmıştı. AKP ve CHP'li Meclis Üyeleri arasında çıkan sözlü tartışma sonrası Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat da sosyal medya hesabından bir açıklama yaparak, Arnavutköy mahallesindeki o sokağa Türkan Saylan'ın adını taşıyan tabelayı bizzat kendisinin asacağını belirtmişti. Başkan Akpolat sözlerinin arkasında durdu ve Prof. Dr. Türkan Saylan'ın adını taşıyan tabelayı yaşadığı sokağa astı. Başkan Akpolat, İBB Meclisi'ndeki tartışmadan sonra bir ay beklediklerini ancak yine meclis gündemine alınmayınca böyle bir karar aldıklarını belirtti: "Bu tabelayı şimdilik geçici olarak buraya assak da sokağımız en kısa zamanda hak ettiği resmi tabelasına kavuşacaktır. Türkan Saylan gururumuzdur ve hep öyle kala-

cak. Onun adını ve bu ülke için yaptıklarını asla unutturmayacağız. Hayatını kimsesizlerin kimsesi olmaya adanmış, yüzlerce hastaya şifa olmuş, milyonlarca çocuğa ve toplumumuza umut olmuş Prof. Dr. Türkan Saylan'ın adını Beşiktaş'ta, kendi yaşadığı sokakta yaşatmak bizim için onurdur."

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Genel Başkanı Prof. Dr. Ayşe Yüksel de Türkan Saylan'ın toplumun ortak değeri olduğunu vurguladı: "Türkan Hocamız, yüreğindeki insan sevgisi ile yaşamına dokunduğu herkesin hikâyesini değiştiren, onlara ışık olan bir değerdi. Tüm yaşamını cehaletle ve karanlıkla mücadele etmeye adanmış; bu ülkedeki tüm çocukların eşit eğitime ulaşması için çalışmış olan Türkan Saylan'ın isminin evinin bulunduğu sokakta yaşaması; gelecek için, gençlerimiz için, çağdaş bir Türkiye'ye ulaşmak için yolumuza devam etmemiz gerektiğinin hatırlatıcısı olacaktır. Türkiye'nin dört bir yanında, onlarca sokakta gururla karşımıza çıkan 'Prof. Dr. Türkan Saylan' isminin İstanbul'da; büyüdüğü, yaşadığı ve yaşattığı bu şehirde anılamayacağını söyleyenler şunu unutmamalıdır: Türkan Saylan bir toplum önderidir ve Türk halkı tarafından çok büyük bir saygı ve sevgi görmüş, toplumun ortak bir değeri olmuştur. Bugün çağdaşlık yolunda attığımız her adım, onun ideallerine ulaşmak içindir. e

HAYAT SENİNLE GÜZEL

EĞİTİME DESTEK

Sergiye kaçıran okurlar
için online katalog

Beşiktaş Belediyesi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nden burs alan öğrencilere destek olmak amacıyla "Hayat Seninle Güzel" sergisine ev sahipliği yaptı. Muğla Büyükşehir Belediyesi, Beşiktaş Belediyesi ve Beltaş Vakfı işbirliğiyle gerçekleşen sergi 26 Kasım 2021'de Mustafa Kemal Merkezi'nde ziyaretçilere kapılarını açtı. 2 Aralık Perşembe gününe kadar açık olan sergi 10.30-19.30 saatleri arasında ziyaret edilebildi.

"Hayat Seninle Güzel" projesine, yaratıcılığın ve hayal gücünün ustaları 36 sanatçı eserleriyle katkı sundu. Sanatçıların projeye bağışladığı eserler, sanatçılar adına Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ne ilk bağış yapana hediye edildi. Proje kapsamında yapılacak olan bağışın sanatçıların öngördüğü değerde yapılması beklenmektedir. Eser bağışlayarak projeye destek olan sanatçılar; Devrim Erbil, Mustafa Ayaz, Tomur

Atagök, Ali Candaş, Süleyman Saim Tekcan, Meriç Hızal, Hayati Misman, Hüsamettin Koçan, Mustafa Altıntaş, Tülin Onat, Zahit Büyükişleyen, Ali Atmaca, Ekrem Kahraman, Vural Yıldırım, İbrahim Çiftçioglu, Aydın Ayan, Bubi, Sait Günel, Memduh Kuzay, Cem

Sağbil, Nezih Çavuşoğlu, İsmail Ateş, Mustafa Karyağdı, Mustafa Salim Aktuğ, Turhan Çetin, Onay Akbaş, Yıldız Doyran, Figen Batı, Hasan Kıran, Canan Atalay, Nedret Yaşar, İsmail Tetikçi, Hakan Esmer, Lütfü Kaplanoğlu, Gökhan Deniz, Seydi Murat Koç.

70 HİKÂYE 70 İLLÜSTRASYON

BİSİKLET MANİFESTOSU

b+ yazarlarından Aydan Çelik'in İBB Yayınları tarafından basılan "Bisiklet Manifestosu" başlıklı kitabı okurlarla buluştu.

☑ Söyleşi: ÖZLEM TÜRKDOĞAN 📷 Fotoğraflar: OKTAY ULUDAĞ

b+ okurları Aydan Çelik adını dergimizde yazdığı sıra dışı Beşiktaş bisiklet rotaları ile yakından tanıyor. Bu makaleleri sıra dışı diye adlandırmamızın nedeni; Çelik'in bir güzergâhı anlatırken zorluklar, yokuşlar gibi fiziki şartları vermekle yetinmeyerek o rota üzerindeki mekânların bisikletle ilişkisini

Beşiktaş'ın geçmişi ya da "Bisikletli Şairler", "Sele Üstünde İlham Veren Kadınlar" konularında olduğu gibi edebiyat tarihimizdeki önemli isimlerle kurarak sunmasıdır. İBB Yayınları tarafından basılan "Bisiklet Manifestosu", 70 illüstrasyona eşlik eden 70 hikâyesiyle bisikletin sadece "bisiklet"

olmadığını bizlere bir kez daha hatırlatıyor. Kitabın tanıtım metni "Bisiklet Manifestosu, Aydan Çelik'in bisiklete yazdığı aşk mektubudur" cümlesiyle başlıyor. Çelik'e bu mektubun içinde neler var, diye sorduk.

Aydan Bey "bisiklete aşk mektubu yazacak" kadar yoğun olan bu sevdanız nasıl başladı?

Sanırım bu sorunun yanıtı Manifesto'nun içinde gizli. "Bisiklet Rüyası" maddesi "Üç yaşında başlar, hayat boyu sürer" diye devam ediyor. Benim de aşağı yukarı o yaşlarda başladı. Sanırım beş yaşında filandım, babamın kocaman bir bisikleti vardı. Onun gövdesinin arasına giriyor, eskilerin "yarım pedal" dedikleri yöntemle kullanıyordum. O yöntemi bilmeyen birine tarif etmek o

kadar zor ki, yıllar boyunca denedim beceremedim. Bir gün Japon animasyon ustası Hayao Miyazaki'nin "Komşum Totoro" filminde gördüm ve: "İşte bu! İşte yarım pedal binmek bu" diye sevinçle çığlık attım. Merak edenler filmin 74. dakikasında o tekniği görebilir. Sonrası çorap söküğü gibi geldi. İki tekerli bu mucizeye çok bağlandım. Bu bağlılığım hiç azalmadan devam etti. Aşık Veysel'in "Sevdiğine kavuşamazsın, aşk olur" diye bir sözü var hani. Bisiklet öyle değil. Kavuşunca da aşkın devam ediyor.

Bu sevdanın nasıl kitap hâline dönüştü? Okurlarımıza biraz kitabın içeriğinden de bahsedebilir misiniz?

"Bisiklet Manifestosu" benim bisiklet hakkındaki üçüncü kitabım. 2013'de

"Bi Tur Versene", 2017'de "İstanbul Bisiklet Rehberi" yayımlandı. Aslında "Manifesto"nun ilk hâli onlardan çok evvel, 2005'te ortaya çıkmıştı. O dönem "Birgün" gazetesinde çalışıyordum. Bütün gazeteler otomobil eki veriyordu, biz de bisiklet eki verelim, dedik. Manifesto o ek için yazıldı. Sanırım 38 madde filandı. Ardından metnin kendine mahsus bir serüveni oldu. Sanırım konjonktür de çok müsaitti. Çok yaygın dolaşıma girdi. 2016'da o maddelerin 13 tanesini çizime döktüm. O çizimler bir bisikletin üstünde hayat buldu. Daha sonra bir dizi ürünü çıktı. Bu arada bazı yayıncı arkadaşlarım bunu neden kitap yapmadığımı soruyordu. Ben de henüz kitap olacak kadar olgunlaşmadığımı söylüyordum. Manifesto'nun olgunlaşması için meğer bir salgın gerekiyormuş. COVID-19 hepimizi evlere sokunca kitap üstüne çalışmaya başladım. Madde sayısı 80'e çıktı. O 80 maddenin 70 tanesini çizime döktüm ve hikâyelerini yazdım. Sonunda ortaya 280 sayfalık bir kitap çıktı. Doğrusu ben de bu kadar büyüyeceğini beklemiyordum.

"İki tekerli bu basit nesne, 200 yıldır sanatçılara, edebiyatçılara, bilim insanlarına, öncülere ilham veriyor." cümlesini okurlar nasıl anlamalı? Bisiklet bu önemli insanların hayatında nasıl bir rol oynamış?

Bisiklet her anlamda devrimci bir nesne. Her şeyden önce bir zihniyet devrimi. Aşağı yukarı 5.000 yaşındaki tekerleğin önlü arkalı ve ancak hareket ettiğinde dengede kalabileceğini idrak etmek ancak zihinsel bir devrimle açıklanabilir. Kitabın içinde de geçiyor. Bir dönem ilk bisikletin Leonardo da Vinci tarafında tasarlandığı kabul ediliyordu. Fakat sonradan meşhur eskizin ona ait olmadığı, 1960'larda eklendiği ortaya çıktı. Şimdi ilk bisiklet olarak 1818'de patenti alınan Koşu Makinesi adında bir alet kabul ediliyor. Yani alet 500 yaşından 200 yaşına düştü. Özetle çok yeni bir icatla karşı karşıyayız.

İlk bisiklet büyük ilgi görüyor ama öyle kamuya filan mal olmuyor. Daha çok bir aristokrat hobisi. Asıl yaygınlaşması 19. yüzyıl sonlarında

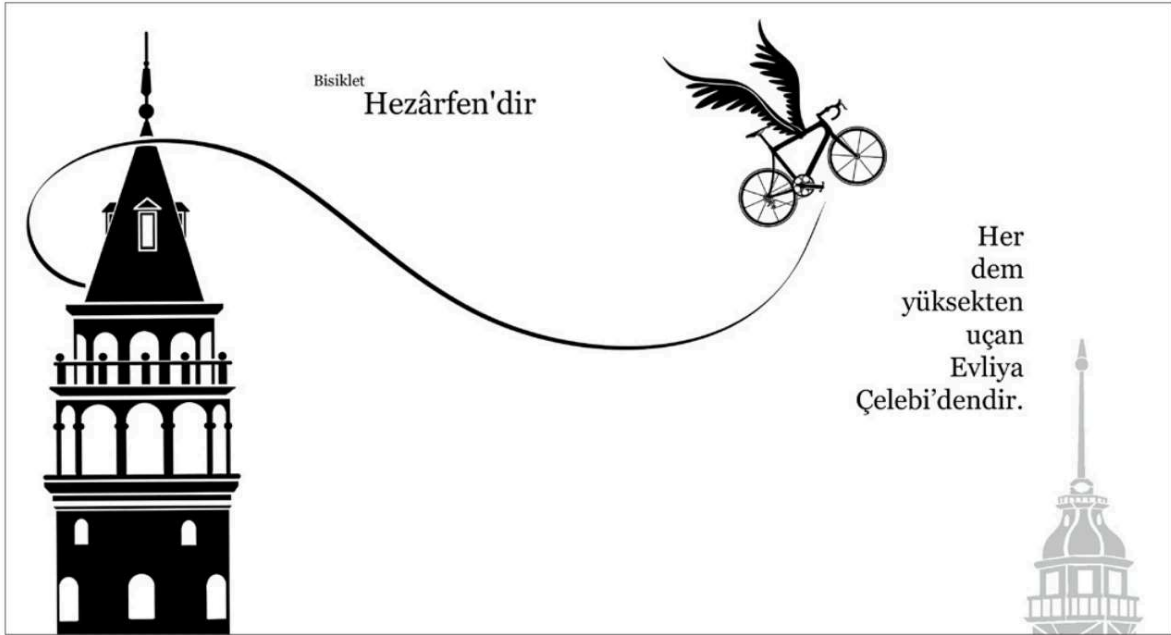
AYDAN ÇELİK

BİSİKLET MANİFESTOSU

KİŞ 2022

17

evrimini tamamlamasıyla mümkün oluyor. Bugün kullandığımız bisikletlere çok benzeyen zincirli, pedallı, frenli "Safety Bike" dedikleri güvenli bisiklet inanılmaz yaygınlaşıyor. Bernard Shaw'dan H.G. Wells'e, Bertrand Russell'dan Tolstoy'a, Emile Zola'dan Einstein'a, Simone de Beauvoir'dan Sartre'a, son 200 yıl içinde insanlık tarihine iz atmış çok sayıda insan bu alete muhabbet besliyor. Özellikle kadın özgürleşmesinde özel bir yeri var bisikletin. Oy hakkı mücadelesinden serbestçe dolaşmaya, hatta pantolon giymeye kadar birçok kazanımda iki tekerin yadsınamayacak bir yeri var. Bir de işçi sınıfının ulaşım aracı hâline geliyor. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına kadar böyle. Ondan sonra otomobil odaklı bir ulaşım paradigması hâkim oluyor. Bu söylediklerim tabii, kapitalizmin erken geliştiği ülkelerle ilgili. Bizdeki süreçler daha farklı.

Her çocuğun hayali ya da karne he-diyesi bisikletken nasıl oluyor da bisiklet hayatımızdan bu kadar uzakta duruyor ya da sadece çok az insanın yaptığı bir spor hâline dönüştü? Bisik-

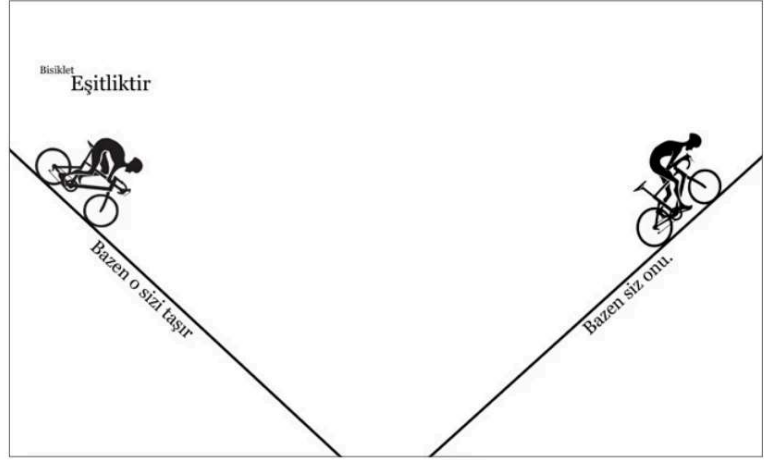
let sevdası neden bir çocukluk düşü olarak kalmış Türkiye'de?

Bu soruyu yıllardır ben de soruyorum. Tam cevabını bulduğumu söyleyemem ama bazı fikirlerim var. Türkiye'nin bisikletle ilişkisi inişli çıkışlı. Hani bir sürü şey, geç kalmışlığımızla açıklanır ya. Matbaa geç gelmiştir, sana-

yi devrimi kaçırılmıştır. Aydınlanma rötarlıdır vs. Bisiklet için bunu pek söyleyemeyiz. O, dünyada neredeyse eş zamanlı bir şekilde bu coğrafyada görülüyor. Dünyayı bisikletle dolaşan ilk insan kabul edilen İngiliz Thomas Stevens'dan 15 yıl sonra bizde de bir kişi bisikletle seyahate çıkıyor. Ahmet

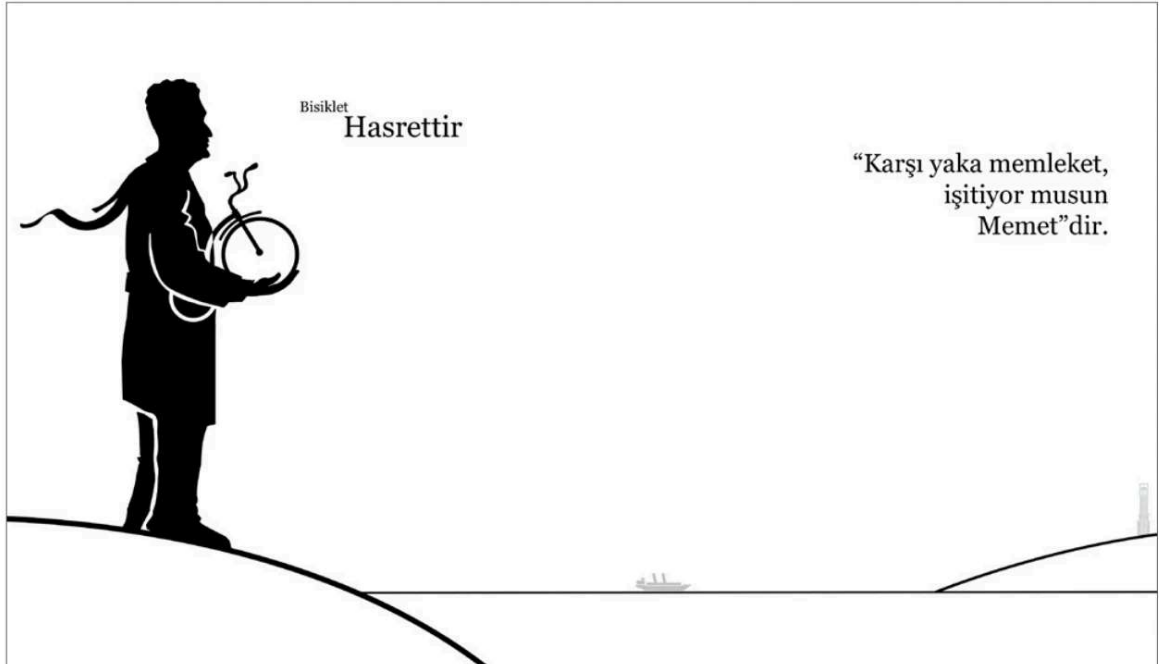

Tevfik adındaki bu gazeteci, bir arkadaşıyla birlikte Bursa köylerini dolaşıyor. Yazdığı kitap 1900 yılında yayımlanıyor. Bunun yanı sıra Cumhuriyet ile yaşıt bir federasyonumuz var. Bisiklet Federasyonu 1923'te kurulduktan bir yıl sonra Paris Olimpiyatları'na bisikletçi yolluyoruz. Orada yarışmalar da bu bir başlangıç nihayetinde. Sonraki yıllarda da fena değil. Şöyle düşünün en büyük olimpiik başarımız 1936'da Berlin'de oluyor. Talat Tunçalp orada kazaya rağmen sekizinci oluyor. Devam eden yıllar inişlerle çıkışlarla dolu. Bir ara, 1960'larda bir yükselme görüyoruz. Ama 1980'lerde yeniden iniş yaşıyoruz. 2000'li yıllardan beri bir yükselişteyiz. Aslına bakarsanız istisnalar hariç aman aman sportif başarımız da yok. Onun için gündelik hayatta da bisiklet kullanımının çoğalması lazım. Hollanda'dan Kolombiya'ya bunun örneklerini görüyoruz. Çünkü hem küresel iklim krizi hem şehirlerimizin içinden çıkılmaz trafiği, sürdürülemez hâle gelen yıkımlar bizi yeniden bisiklete yöneltiyor. Deyim yerindeyse bisiklet bize ikinci bir şans veriyor. Dilerim bu kez iyi değerlendiririz.

Sizce; bisikletin İstanbul'da ulaşımın bir parçası olması bir hayalden mi ibaret? Bu mümkün olabilecek mi? Bu soruya da "Manifesto"dan iki maddeyle cevap vereyim. "Bisiklet hayal gücüdür: Durduğunda devrilir." ve "Bisiklet Aştır: Gerçekçi olur, imkânsızı ister." Bence İstanbul bir bisiklet şehri olacak. Çünkü hem bir metafor hem de bir realite olarak yolun sonuna geldik.

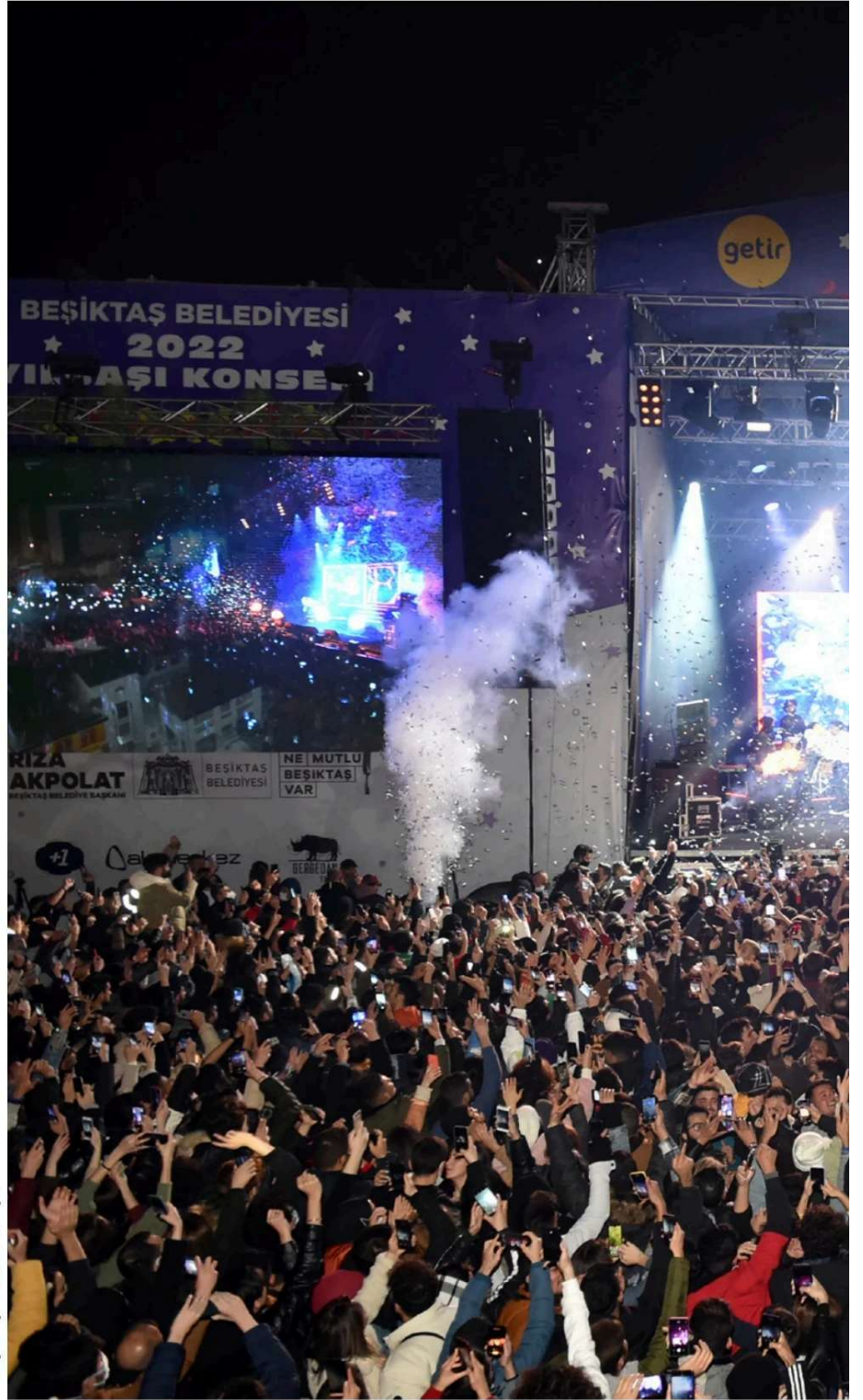
Ötesi yok. Marmara'ya paralel E-5 yapıldı yetmedi, onun kuzeyine TEM yapıldı yetmedi, onun da kuzeyine Karadeniz kıyısına kuzey otoyolları yapıldı. O da yetmeyecek. Şehirde yer kalmadı. Artık toplu taşıma daha güçlenecek. Bireysel ulaşım için ise az yer kaplayan mikro formüller öne çıkacak. Bisiklet bu yeni filmin başrol oyuncularından biri olacak. 🚲

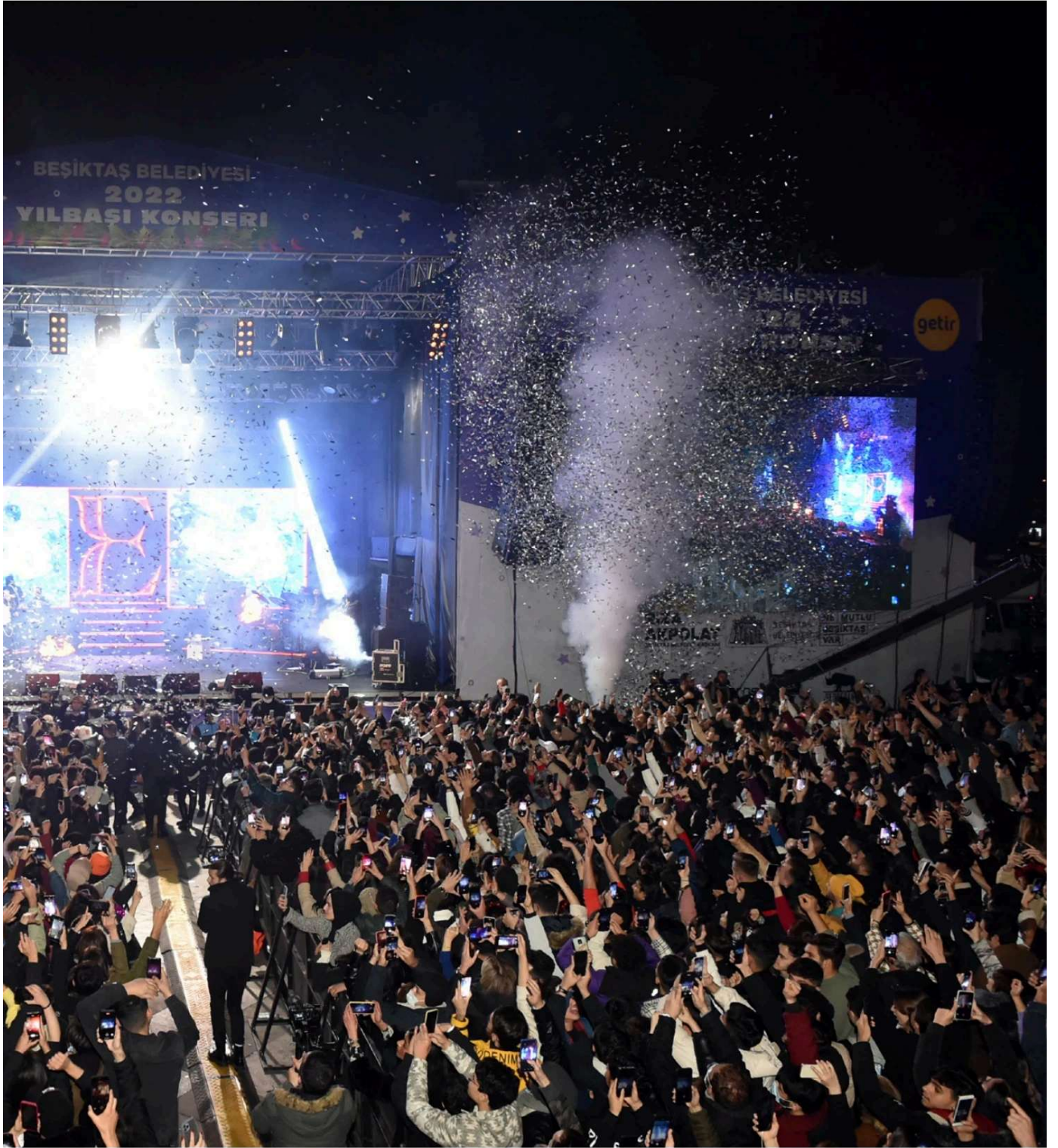

İstanbul Yılbaşında Beşiktaş'taydı

Beşiktaş Belediyesi, Getir, Akmerkez ve +1 katkılarıyla 31 Aralık 2021 Cuma günü Barbaros Meydanı'nda Yılbaşı Konseri düzenledi. Tüm İstanbullular ve Beşiktaşlılar, Edis ve Ozan Doğulu konserleriyle 2022 yılına coşkuyla merhaba dedi. Kutlama etkinlikleri saat 18.00'de Barbaros Meydanı'ndaki yılbaşı korteji ve DJ performansı ile başladı. Yılbaşı konseri Ozan Doğulu'nun DJ performansı ile devam etti. Saatler 23.00'ü gösterdiğinde ise Şarkıcı Edis sahneye çıktı. Sevilen şarkılarını konser alanını dolduran vatandaşlarımız için seslendiren Edis, yeni yıla saniyeler kala geri sayımı başlattı. 10'dan geriye doğru sayan binlerce vatandaşımız Edis'in şarkıları eşliğinde 2022'ye coşkuyla girdi.

BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ ARŞİVİ

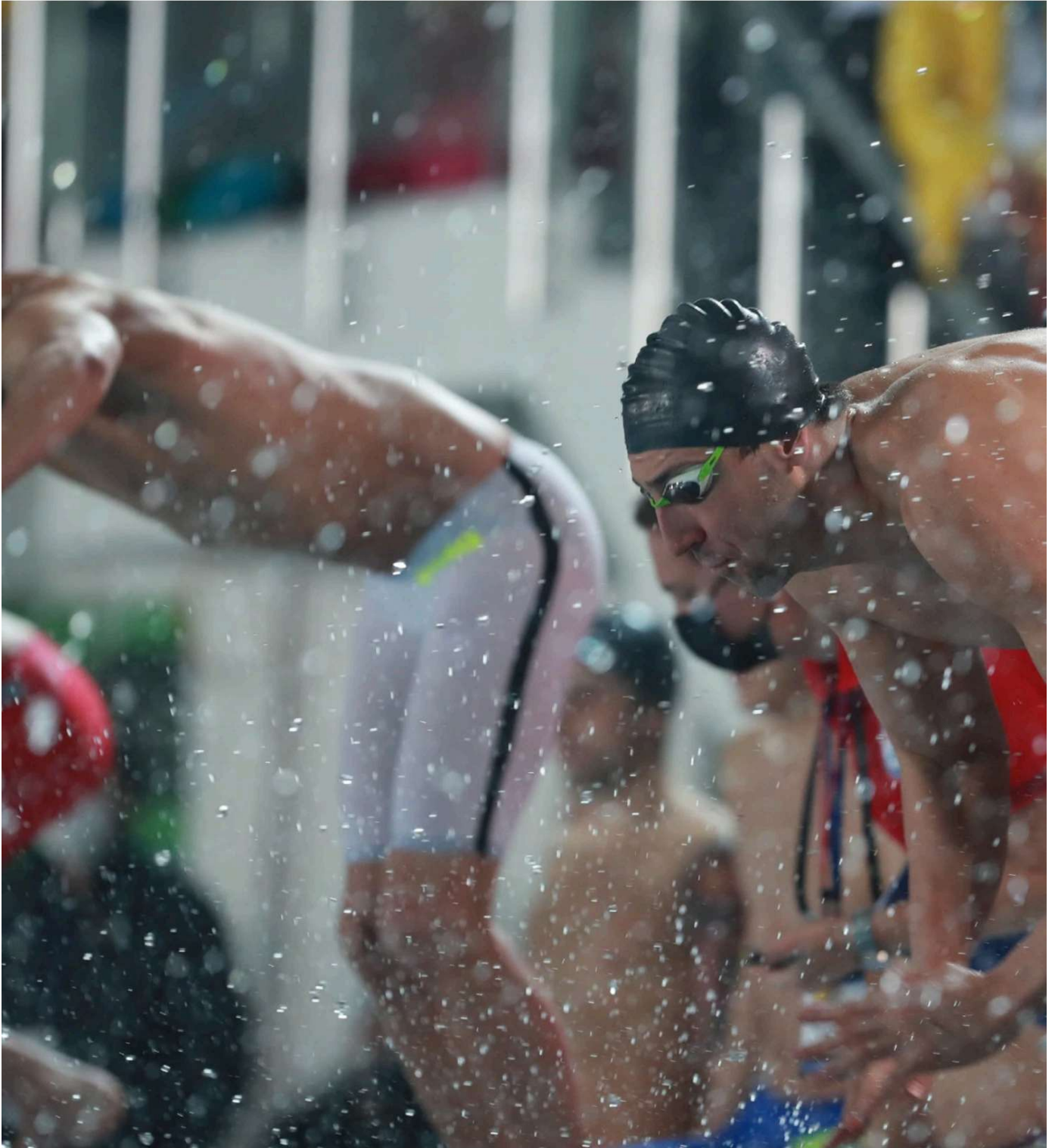

KİŞ 2022

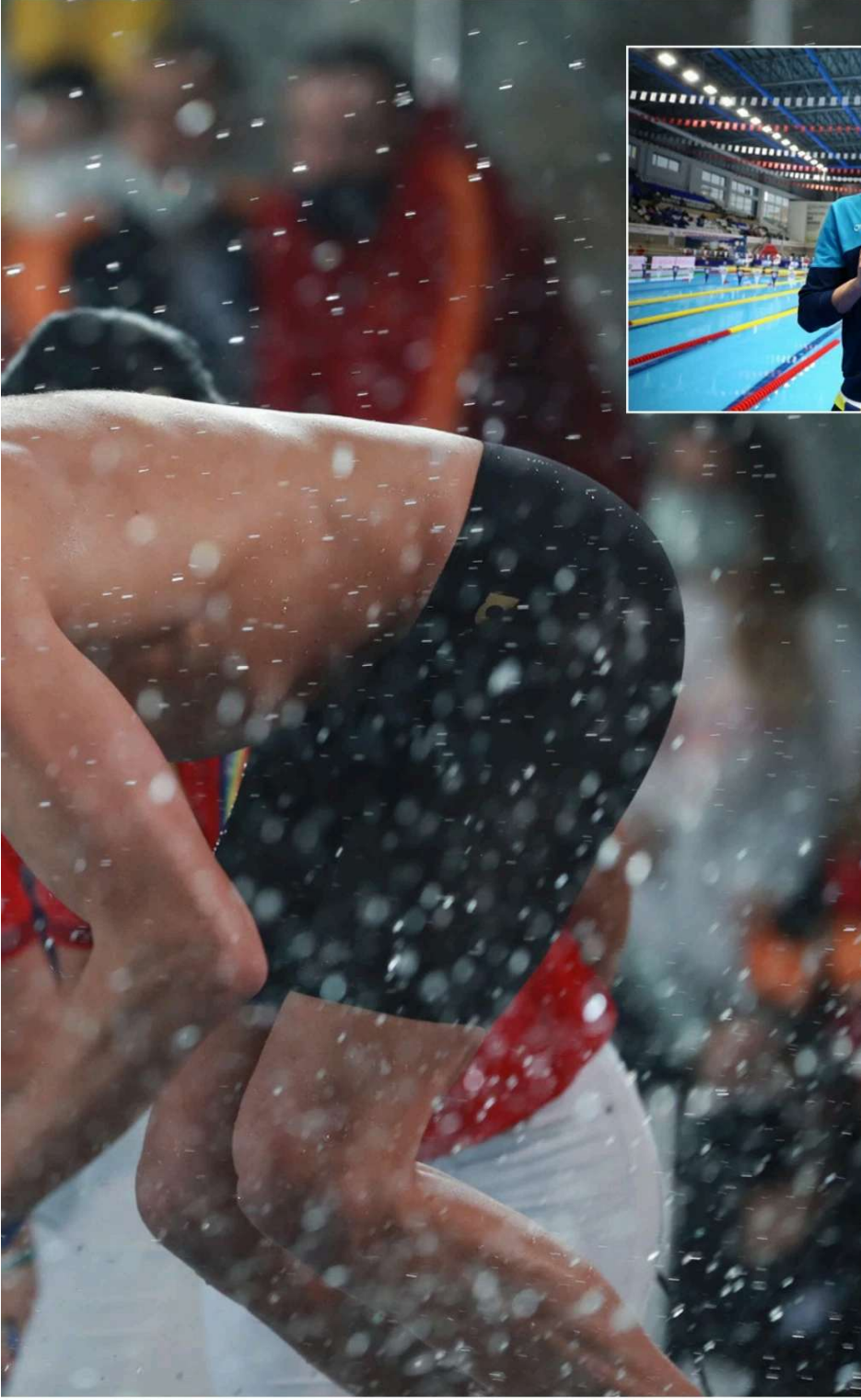
21

b+ IMAGE

22

b+

2021'e Emre Sakçı Damgası

Fenerbahçeli milli yüzücü Emre Sakçı, 50 metre kurbağalamada 24:95'lik derecesiyle dünya rekoru kırdı. 27 Aralık 2021'de yapılan Türkiye Şehitkamil Arena Kulüpler Arası Kısa Kulvar Genç-Açık Yaş ve Yıldızlar Bireysel Yüzme Şampiyonası'nda mücadele eden rekortmen yüzücü Emre Sakçı, 50 metre kurbağalama finalinde elde ettiği 24:95 saniyelik derecesiyle hem kendisine ait olan Avrupa rekorunu (25:29) geçti hem de 25:25 olan dünya rekorunu 24:95'e indirdi.

FENERBAHÇE SPOR KLÜBÜ ARŞİVİ

ORTAK GEÇMİŞ BEŞİKTAŞ

Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nın "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi", ilçenin 23 mahallesini ve 150 yıllık tarihini kapsıyor. Bu projeye arşiv ve belge taramalarının yanı sıra sözlü tarih görüşmeleriyle Beşiktaş'ın hafızası gelecek kuşaklara aktarılacak.

🗨️ Söyleşi: GÖRKEM KIZILKAYAK 📷 Fotoğraflar: GÖRKEM KIZILKAYAK, KBGV ARŞİVİ

Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nın "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi" kapsamında yürütülen sözlü tarih çalışmalarında eski Beşiktaşlılar, yolu bir zamanlar Beşiktaş'tan geçmiş insanlar Beşiktaş'ı anlattı.

✚ Beşiktaşlılar, Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nı Beşiktaş'ın devlet okullarında yürütülen "Kültür Karıncaları" isimli projeleriyle tanıyor. Yıllardır süren bu eğitim projesi sayesinde Beşiktaş'ta yaşayan veya okuyan çocuklarımız yaşadıkları semti ve kenti daha iyi tanıma fırsatı yakaladı. Vakfın yeni projesi "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi" adını taşıyor. Üç yıldır sürdürdükleri projeyi Vakıf Onursal Başkanı Faruk Pekin ve proje koordinatörü Ozan Torun'la konuştuk. Vakıf Başkanı Mustafa Kesim İstanbul dışında olduğu için sohbetimize katılamadı.

"Beşiktaş Yerel Tarih Projesi"ne geçmeden önce hem vakfın hem de kişisel olarak sizlerin Beşiktaş'la kesişiminizden bahsedermisiniz?

Faruk Pekin: Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nın başında FEST Seyahat Acentesi var. 1985'te kuruldu. Kurulduğunda Taksim dolayındaydı. Daha sonra Darphane bölgesine geldi. Ardından Barbaros Bulvarı'nda Yıldız'ın karşına taşındı. Sonra da bugünkü Balmumcu'daki yerine geldi. Kısa zamanda İstanbul'da çok sayıda güzergâh ortaya koyarken Beşiktaş semtiyle de ilgilendi. Tamamen Beşiktaş'a ait olduğunu söyleyebileceğimiz üç dört gezi güzergâhı çıkardı. Bu çalışmalar sırasında arkeoloji, sanat ve tarih seminerlerine başlandı. Ama bu seminerlerde özellikle tarih bilinci, içinde yaşadığımız fiziksel coğrafya bilinci gündeme düşünce, bunları nasıl sahiplenebiliriz, nasıl geleceğe taşıyız tartışmaları uzantısında 2003 yılında pek çok kişiyle birlikte Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı kuruldu. Bunun üzerine FEST üzerindeki seminerler vakfa vakfedildi. Vakfın en öne çıkan projesi "Kültür Karıncaları" oldu. Kültür Karıncaları çalışması ilk planda daha çok Beşiktaş'taki okullarda gerçekleştirildi. Bunu bir seri çalışmalar izledi. Bunun içerisinde Anadolu Selçuklu Yapı Envanteri de vardır. Per-

ge'ye sütun dikme biçiminde çalışmalar da var. İşte bu çalışmalar içerisinde "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi" gündeme geliverdi.

Benim kişisel Beşiktaş maceram ise şöyle: İzmir'den İstanbul'a gelmem 1964. Robert Kolej Yüksek Okulu'nda okumaya başladım. Bir süre sonra, 1966 yılında itibaren Öğrenci Birliği'nde bulundum. Türkiye Milli Talebe Federasyonu yönetim kurulu üyeliği yaptım. 1968-69 ders yılında da Robert Kolej Öğrenci Birliği başkanıydım. Robert Kolej Yüksek Okulu'nun Boğaziçi Üniversitesi'ne dönüşüm süreci "Robert Kolej Millileştirilmelidir!" sloganıyla benim başkanlığım döneminde başlatıldı. Tabii ki üniversite hayatım fazlasıyla Beşiktaş'ta geçti. O zamanlar öğrenci hareketinin merkezi İstanbul Üniversitesi'nde Dolmabahçe'deki İTÜ Yurdu'na taşınmıştı. Yurt tam sınırdır Beşiktaş'la Şişli arasında... Dolayısıyla Beşiktaş'la çok yoğun temasım oldu.

Ozan Torun: Nispetiye ve Levent'te doğdum, büyüdüm. Beş-altı yıl kadar Yıldız'da oturdum, sonra Akatlar'da, şimdi yine Levent'teyim. Vakıf da Beşiktaş'ta olduğu için saha kısmının ağır olduğu projelerde de seçilen araştırma bölgelerinde lojistik olanakları gözetelim istedik. Böyle bir yerel tarih projesinde neden Adalar, Bakırköy değil de Beşiktaş'ı seçmemizde buralı ve burada olmamız etkili oldu. Proje en başından beri sadece vakfın kendi gücü ve olanaklarıyla üç yılda bu aşamaya geldiği için Beşiktaş'ta olmamız avantajlı oldu.

"Beşiktaş Yerel Tarih Projesi"nin çıkış noktasını biraz anlatabilir misiniz?

Ozan Torun: Bu aslında hem bizim hem vakfın kültür tarihine ve gündelik hayata karşı merakımızdan kaynaklanıyor. Beşiktaş'a olan ilgimiz, belediyenin 1998'de Tarih Vakfı'yla birlikte yaptırdığı "Dünden Bugüne Beşiktaş" kitabıyla başladı. Çok beğendiğimiz, çeşitli çalışmalarda başvuru kaynağı olarak kullandığımız bir kitap. Fakat kültürel çalışmaların ve antropolojinin sağladığı katkıyla "Tamam orada bir hamam var, cami var ama bunun içindeki insanlar nerede?" sorusunun cevabını pek kimse araştırmamış diye düşündük. Malum bu tür çalışmalar tren kaçmadan önce yapılmalı. Zaten şu ana kadar yaptığımız bütün görüşmelerde istisnasız olarak bize

"Sözlü tarih bölümünde 109 kişiyle video kayıtlı görüşme yaptık. Bu kişilerden yaklaşık 7 bin dakikalık video kaydımız ve 1.922 hikâyemiz var."

☒ Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nın "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi"ni Vakıf Onursal Başkanı Faruk Pekin (sağda) ve Proje Koordinatörü Ozan Torun (solda) anlattı.

"Keşke beş-on sene önce gelseydiniz." dediler. Bu nedenle eski Beşiktaşlılar, yolu bir zamanlar Beşiktaş'tan geçmiş insanlar hayattayken, buralar-dayken onlardan Beşiktaş'ı bir dinleyelim istedik. Zaten en başından beri de niyetimiz de bu proje vesilesiyle bir tür ortak tarih yazımı yapmak. Bu proje hem araştırma, ortaya çıkma sürecinde hem de ana çıktısı olan web sitesini a tıktan sonra niyetimiz "Hadi Beşiktaşlılar bulmacanın çok eksik parçası var. Bunları sizin katkılarınızla tamamlamak istiyoruz." diyeceğiz. Çünkü bu tür ortak bir geçmişin yazımı ancak ortak katılımı olabilir.

"Kültür Karıncaları Projesi"nin bu projeye faydası oldu mu?

Ozan Torun: Kültür Karıncaları, vakfın kurul-

masına da vesile olan bir proje. Aşağı yukarı 20 yıldır aralıksız devam ediyor. Biz şu an o projenin içeriğini yenilemeye çalışıyoruz. Bu yenileme sürecinde de bir dizi pilot çalışma yapmamız gerekecek. Bugüne kadar mahalle-semt ayırımı yapmaksızın her çocuğun ihtiya ı olan bir proje olarak düşündük. Bir eğitim yılında Üsküdar'dan, Karagümrük'ten, Beşiktaş'tan, Kuştepe'den farklı okullarda dağınık bir şekilde çalıştık. Fakat bu Beşiktaş projesi il emizle ilgili çok fazla veri ve bilgi kazandırdı. Beşiktaş'ta yaklaşık 15 devlet okulu var. Muhtemelen projenin içeriğini revize ettiğimizde yine belediyeyle bir işbirliği kurarak, Beşiktaş'taki farklı mahallelerdeki dört-beş okulla, tabii ki projenin klasik uygulamaları olan Galata ve Sultanahmet'i dışarıda bırakmadan,  zel

Beşiktaş uygulamaları yapmayı planlıyoruz. Onlara daha ufak yaşlardayken yaşadıkları mahallenin, Beşiktaş'ın tarihini aktarabilelim.

"Beşiktaş Yerel Tarih Projesi"nin çerçevesinden ve sayısal verilerinden bahseder misiniz?

Ozan Torun: Kendimizi mekânsal ve zamansal olarak sınırlamamız gerektiğini düşündük, her araştırmada olduğu gibi... Beşiktaş'ın son yüzyılı veya Beşiktaş'ın Cumhuriyet tarihi olarak sınırladık ama malum bazı şeylerin kökeni gerilere doğru gittiği için bazı maddelerimiz 1890'lara kadar uzandı. Beşiktaş'ın 23 mahallesini ve 150 yıllık tarihini içeriyor bu proje. İstisnai durumlarda ilçenin periferisine de uzandığımız oldu. Mesele Spor Sergi Sarayı'ndan söz etmesek olmazdı. Beşiktaş'ın ilçe düzeyinde 1930 ve 54'te geçirdiği iki değişimi temel aldık. Daha önce Topağacı ve Nişantaşı'nın Beşiktaş'a ait olması gibi, ya da bugün isimleri kaybolmuş olan Rumalı Mahallesi, Şenlikdede Mahallesi gibi yerleri de işin içine kattık. Fakat en önemlisi gündelik hayat hikâ-

yelerinin dışına çıkmamaya çalıştık. Örneğin bu projenin içinde Ortaköy Hamamı da var. Ama biz Mimar Sinan'ın hamamı hangi malzemeden, neden iki kubbeli olarak yaptığını araştırmıyoruz, o hamamın içinde yıkanan insanları araştırıyoruz. Ya da bir mezarlıkta yatan kişileri, bir ibadethanede ibadet eden kişileri, bir parkta oynayan çocukları araştırıyoruz. Şimdiye kadar bütün bu yaptığımız çalışmaları dokuz ana tema altında topladık. Çocukluk, gündelik hayat, yeme-içme gibi dokuz ana temanın altında üçer-dörder tane olmak üzere 31 alt temamız var. Ana veri toplama yöntemlerimiz iki türlüyü. Bir tanesi malum arşiv taramaları, diğeri daha çok önem verdiğimiz sözlü tarih görüşmeleri... Süreli yayınlardan çok yararlandık. Ağırlıklı olarak 1927 sonrası 1792 kupür toplamışız. Onun dışında çeşitli kurum arşivlerinden 300'ye yakın kullanım izniyle beraber aldığımız görseller var. Beşiktaş'la özdeşleşmiş veya bir dönem Beşiktaş'ta yaşamış kurumların arşivlerinden bilgiler topladık. Deniz Müzesi, Şişli Terakki Lisesi, Kabataş Lisesi gibi... Bebekliler Derneği çok destek oldu hâlâ da olu-

✉ Kültür Bilincini
Geliştirme Vakfı
ve FEST Seyahat
Acentesi'nin
kurucusu
Faruk Pekin
1964'ten beri
Beşiktaş'ta yaşıyor.

yorlar. Mesela Beşiktaş çok futbol ağırlıklı olduğu için BJK arşivinden futbolcu ve basketbolcu dışında fazla veri çıkmayınca yolu Beşiktaş'tan geçen sporcular başlığı altında anmamız gereken eskrimci, güllenci, halterciyi Olimpiyat Komitesi arşivinden bulduk. Dolayısıyla bazen ihtisas kurumlarına doğru gitmemiz gerekti.

Sözlü tarih bölümünde ise 109 kişiyle video kayıtlı görüşme yaptık. Bu kişilerden yaklaşık 7 bin dakikalık video kaydımız oluştu. Bunlardan oluşturduğumuz 1922 hikâyemiz var. Görüşmelere devam ediyoruz. Salgın bizi biraz zorladı. Öngördüğümüz dağılımın dışına çıktık. Bazı kişiler İstanbul dışına gitti gelmedi, bazıları salgın nedeniyle haklı olarak çekindi. Bu nedenle, mesela Beşiktaş, Ortaköy, Vişnezade üzerine çok hikâyeye topladık, Arnavutköy'de beklediğimizden biraz daha az toplamış vaziyetteyiz, onları dengelemeye çalışacağız.

Projenin ana çıktısı bir web sitesi. En başından beri öyle tasarladık. Çünkü iki hedef grubumuz var. Birincisi bizim kuşak, diğeri de o dönemleri yaşayanlar. Bir web sitesi olarak tasarlamamızın sebebi, topladığımız verilerin büyük bir kısmı özel veriler olduğu için bunlar içinde hata veya tartışmaya açık veri olması çok doğal. Biz istiyoruz ki bu site erişime açıldıktan sonra bize şöyle talepler gelsin; “Şöyle yazmışsınız ama o dükkân o zaman açılmadı.” gibi... Bu tür hata bildirimleri, bilgi-belge-fotoğraf katkıları, sözlü tarih talepleri bizi en çok mutlu edecek şey. Çünkü Beşiktaş kazdıkça bitmeyen bir arkeolojik çalışma gibi bir bölge. Biz şu ana kadar web sitemize harita tabanlı olarak yaklaşık 800 adet nokta işledik. Şu anda işin son aşamasındayız. Bizi en çok zorlayan kısımda, her mahallenin esnafıyla ilgili çalışıyoruz. Mahallenin sembolü olan esnafla bire bir görüşmeler yapıyoruz. Onlar da gündelik hayatın bir parçası olarak kayıt altına alınsın istiyoruz. 📍

📍 Proje Koordinatörü Ozan Torun “Görüşmelere devam ediyoruz. Salgın bizi biraz zorladı. Öngördüğümüz dağılımın dışına çıktık.” diyor.

Söz Mahallelide

Çocukluklarını, gençliklerini Nispetiye'de yaşayanlar semtin eski zamanlarını "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi" kapsamında b+'ya anlattı.

Ferhan Yadigar (d. 1926)

"Atatürk'ün vefatında ben ikinci sınıftaydım. Okula gittik, herkes ağlıyor. (...) Sonra okul bizi saraya götürdü. Atatürk Dolmabahçe Sarayı'nda yatıyordu. Öldüğü odaya çıkardılar, naaşını gösterdiler. Çiçek koyduk hepimiz, tüm talebeler birer karanfil getirmişti. (...) Ertesinde de Ankara'ya gidecek. Vişnezade'nin yanında böyle bir yamaç vardır. Safnaz Babaannem onun gideceğini duymuş. 'Hadi gel Ferhan, Atatürk bugün Ankara'ya gidiyor' dedi. Oraya götürdü beni babaannem. Orada oturuyoruz, hatta köşesinde de yatır vardı oturduğumuz yerin. Oradan caddeyi görüyoruz. Hakikaten Atatürk'ü çıkarttılar, koydular top arabasına, önümüzden geçti... Yani uzaktayız ama yanımızdaymış gibi böyle Ankara'ya götürdüler, onu gördüm."

Emilios Kumvopoulos (d. 1927)

"Ortaköy sahilinde rıhtım yoktu, salt kumluktu. Balıkçı teknelerini sahile çekerlerdi ve orada ağıları tamir ederlerdi, kayıklarını boyarlardı. Arka tarafta da kahveler vardı ama esnaf kahvesi. Öyle lüks değillerdi. Masaları sahile getirirlerdi. Aileler inerd, herkes orada kahvesini içerd. Bilhassa akşamları, yaz akşamları bir

alemdi orası. Herkes aile gibiydi, birbirinin masasına gider, şakalaşırlardı. Şarkılar, türküler hep bir arada söylenirdi."

Vartaris Benlioğlu (d. 1928)

"Ben balık tutardım Ortaköy Camii'nin önünde. (...) Sobamız vardı, kapaklı. Açıldığı zaman, kok kömürü yakardık içinde. Kıpırmızı, alev yok... Oraya koyardık balığı, hemen ızgara yapardık. (...) O kılık seneleri, Alman Harbi sırasında. Kar yağıyor. Balıkların kulağına kar suyu kaçmış. Böyle torikler kocaman kocaman karaya vurdu. Eline kancayı alan, sopayla sahile koştu. Balığa doyduk o sene. Uskumru vardı, çiroz yaparlardı, bilir misiniz çiroz nedir?"

Reşit Yadigar (d. 1930)

"Eski vapur iskelesinin karşısında küçük küçük dükkânlar vardı. Saatçi vardı, düğmeci vardı, terzi malzemesi satanlar vardı. O iskelelerin biraz daha Boğaz tarafına gittin mi, orada da Kum İskelesi vardı. Kum vapuru gelir yanaşır oraya, kalasları koyarlar, millet sırunda küfelerle o kalasların üstünden koşar, kalaslar sallanırdı. Oraya gelir, döker, geri gider, diğerinden dökerlerdi. Ondan

☞ Akaretler'in girişinde Berber Mesut'un dükkânı, 1957 öncesi.

sonra ileriye Et Balık Kurumu yapıldı, yani şimdi üniversiteden sonra, o otelin olduğu yerde. Oraları herhâlde denize kadar doldurdular çünkü bugünkü kadar geniş değildi rıhtımı.”

Ahmet Murat (d. 1931)

“Tramvay Caddesi’nden aşağı giderken denize doğru, sağda bir girinti vardır, ölü bir girinti gibi. Tayyare Fabrikası’na çıkar ucu, Reji Binası’nın arkasına doğru. Orada bir boş arsa vardı, orada top oynardık bizim çocuklarla beraber. Fabrikanın bir hangarı vardı, o hangar tam Hayrettin İskeleyi’nin karşısına çıkardı. Oradan bazen tayyare çıkarırlardı. Ayaklarından bağları uçtu iskelede direklerine. Hayrettin İskeleyi kuvvetli bir iskeleydi tabii. Orada içine pilot girer, çalıştırır, pat pat pat diye, biz de seyrederdik. O bir kalkar, döner, gene alırlardı uçağı içeriye.”

Necmi Mutlu (d. 1937)

“Şeref Stadi’na bir yağmur yağdı, o kalenin orası göl olurdu. Ben affedersin, çöpçü gibi süpürgeyi alır suları atardım, göl oluyordu her taraf kışın. Yazın da, Denizcilik Okulu var o Boğaz tarafında, oradan bir rüzgâr eser, toz toprak olurduk. (...) Kızılyıldız’la oynuyoruz bir pazar günü. Hususi maç. Kızılyıldız da çok iyi takım. Şekularac diye bir sol uç vardı, çok muazzam bir futbolcu vardı. 1-1 bitti devre, ben ‘çıkacağım’ dedim, çamurlar içinde her yerim. Bir de Trakya’dan muhacirler gelmiş tribünlere, nasıl Şeref Stadi biliyor musun? Saat 11.00, tıklım tıklım. Çıktım ben. Mustafa Dayı vardı rahmetli, malzemeci. Bir beyaz kalıp sabunu keşerdi parçalara. Küçük bir parça alırdın oradan, incekeşin aşağıda yıkanacaksın. Aşağısı da zaten mahzen gibiydi. Neyse ben aldım oradan sabunu, dolabın oraya koydum kimse görmesin diye çünkü çok kıymetli o zaman! Baktım o Şekularac da geldi, o da çıkmış oyundan. Ben yıkıyorum sabunla. Sırtıma vurdu, ‘Bana da ver bir parça’ dedi. Rezalet yani, o kadar yokluk vardı. Düşünün bir ayakkabı alırdık, onunla oynardık bütün sene. Hâlâ o yaralar, nasırlar ayağımdadır.”

Mualla Mezhepoğlu (d. 1940)

“Senede bir anneannemlerle, Köprüaltı Hamamı’na giderdik. Tabii hamama gidilirken mutlaka elde de bir şeylerin taşınması lazım. İşte silecekti, takunyaydı, tası, giyilecek temiz kıyafetlerdi... Bir çanta hazırlanırdı. Fakat anneannem asla ve asla, evden birinin giderken onun taşınmasını hiç istemezdi çünkü evimizden oraya gidene kadar bazı dükkânlar vardı. ‘Onların önünden geçerken ev halkının hamama gittiği anlaşılır, bu çok ayıptır’ derdi. Bir iki gün evvelinden o çanta hazırlanırdı, hamamcılara haber verilir, sabahın erken saatlerin-

de veya o günün geç bir saatinde hamamcı çantayı alır, hamama götürür, sonra biz anneannemle el ele tutuşur, bir iki gün sonra hamama giderdik. Hamamın bir sıcaklık, bir soğukluk bölümü vardı. Orada da göbek taşı vardır, içi mermerdir. Girişte, giyinip soyunulacak yerlere peyke denirdi, deriden. Onun üstüne, oturulacak örtüler örtülür. Sonra hamamın içine girecek şekilde giyindikten sonra ayaklarımızı takunyalara giyip girerdik. Loca gibi bölümler vardı, biz orada yıkanırđık. Hatta gelen geçen de görmesin diye, üç tarafı kapalı bir tarafı açıktı. Oraya da peştamal asılırdı, gelip geçen içeride yıkananları görmesin diye. Böyle, girip hemen çıkılmazdı nedense, bir fasıl yıkanılır, çıkılır, dışarıda o peykelerde oturulur, mutlaka gazoz içilirdi. Ayrılmaz bir parçasıydı hamamın gazoz. Kışa portakal, mandalina yenir. Sonra bir müddet sonra tekrar içeriye girilir, yıkanmaya devam edilirdi. Yani bu böyle, bir günü neredeyse kaplayan bir hadiseydi. Eve gayet korunaklı gelinir ve ondan sonra artık bir daha zinhar onun sokağına çıkılmazdı.”

Barbaros Anıtı açılmış fakat arkasındaki tüm yapıların yıkımı henüz tamamlanmamış.

İnci Erel (d. 1941)

“İnönü Stadi’nin tam karşısındaydı gazhanemiz. Oradan çıkan dumanları görürdük. Seneler senesi oradaki faaliyetten istifade ederek ısındık. Alevli şofbenimiz vardı zaten. Sonra Nişantaşı, Teşvikiye, Maçka’da nüfus fazlalaşmaya başlayınca, yavaş yavaş orada yeni evler yapılmaya başladı. Ondan sonra bize yakıt kıfayet etmemeye başladı ve çok şikâyetçi olduk uzun bir süre. Ben Maçka’da otururken gazhane kalktı tahmin ediyorum. Gazhane kalkınca hepimiz elektrikli şofbenler aldık. Daha sonra doğalgaza dönüldü ama o nostalji hâlâ gözü-

b+ SÖZLÜ TARİH

mün önündedir. Kocaman bir silindirdi, etrafı da bütün siyah... Çelik miydi, demir miydi? Oradan biz çok istifade ettik yıllarca."

Ehat Can (d. 1942)

"Tramvay iki mevkiden ibaretti. Birinci mevki 20 kuruş, o zamanın parasıyla. İkinci mevki 10 kuruş. Talebeye 10 kuruş; birinci mevki, ikinci mevki 6 kuruş. Tramvayın içinde bir tane biletcı dolaşırdı her mevkide, binenlerden bileti keserdi. Ben de o yıllarda, 1952 ile 1956 arasında, Tophane Sanat Okulu'na gidiyordum. Tramvayla gidip geliyorduk çünkü en güzeli oydu. Tramvay Ortaköy'e gelir, ana caddeden içeriye girerdi. Şimdiki Ayfer Ec-zanesi'nin sokağı eski tramvay hattının durağıydı, son durak. Oradan manevra yapıp, dönüp, tekrar Beşiktaş'a doğru giderdi."

İbrahim Demir (d. 1949)

"Kuruçeşme'de pek yerleşim yoktu o zamanlar. Az miktarda Rum vardı. Yani kaç hane? Yedi-sekiz hane Rum vardı herhâlde. Zaten bina sayısı da o kadar fazla değildi. Kömür depolarının Kuruçeşme'de olması sebebiyle, Erzincan'dan bizim köylüler orada hamallık yapmak için gelmişler. Sonradan gecekondular yapılar. Mesela o Galatasaray Adası'nın karşısında bir gecekondu tepesi vardır. O gecekondu tepesi mezarlıktı, tamamen mezar taşlarıyla doluydu. Tek bir ev yoktu orada. Zaten Türk mezarlığı da onun batı yamacındadır. Doğu tarafı, daha yüksek olan tepesi de mezarlıktı. Aruk Yahudi mezarlığı mı, Hristiyan mezarlığı mı onu bilemiyorum, ama mezarlıktı onu net biliyorum. HEP mezar taşlarıyla doluydu o tepe."

Ahmet Demirel (d. 1943)

"Bebek'te tramvayın dönüp, tekrar gittiği yerin deniz tarafında çok kapsamlı bir çarşı vardı. Aklımda kalan en önemli dükkânlar ve dükkâncılar şunlardır: Bakkal Yanni, Manav Stefo, Kasap Yorgo, Berber Corci, Terzi Kara Miço, Tütüncü Ali Efendi, Helvacı Neşet Efendi ve badem ezmecisi. (...) 1955 yılında, hâlâ Büyük Bebek sayılan, ilkokula bitişik dediğimiz yerde oturuyorduk ve maalesef o gün bir takım acayip sesler duyduk. Daha sonra da yangınlar... Değişik bir şeyler olduğunu duyduk, gördük ve bütün bu, gayrimüslim tabiri edeceğimiz esnafın dükkânlarının yıkıldığı, yakıldığı, yağmalandığını ertesi gün gördük. Perişan olduk. Sadece Bebek'le ilgili değil, daha sonra İstiklal Caddesi'nde de o yıkıntıyı, o perişanlığı görüp, çok çok üzülmüştük."

Rasim Kara (d. 1950)

"Süleyman Ağabey Şeref Stadı'nın yukarısında tribünlerin yan tarafına bir sandalye atardı. Baba Hakkı orada otururdu, Süleyman Ağabey de biz yanından geçerken 'Baba Hakkı'nın elini öpün' derdi. Zaten ilk transferde de Baba Hakkı'nın elini öperek imza attık. Orada 'İşte bu Şaban Baba, bu Reşit, bu Mustafa, bu Ali Çoban' derken, bu 'Rasim' dediler. Tabii gözleri de çok iyi görmüyordu. 'Oğlum Rasim' dedi, 'Alabileceğin topları çık, alamayacağın toplara çıkma' dedi. Hiç unutmuyorum, demek ki ben bir hava topunda boşa çıkmışım, onu kafasına takmış. 'Baba' dedim, 'Ben de alacağım diye çıkıyorum, bazen alamıyoruz' dedim. Yani şerefle oynayan hakkıyla kazanan bir Beşiktaş kimliğini ben de yaşadım orada. Onları tanımaktan büyük bir mutluluk duyuyorum, gurur duyuyorum."

✉ 1955-1956 yılları, Dolmabahçe'de 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlamaları (altta, solda). 1954 yılında Kulüp Bayramı geçidi, Ergin Sander Arşivi (altta, sağda).

"Bir gün geldik Şeref Stadı'na. Soğuk bir hava, her yer çamur. Dediler 'Sıcak su yok'. E ne yapacağız? 'Haydi, Ortaköy Hamamı'na gidelim!' Çamur ama yani öyle silmekle elbiselerini giyecek gibi değil-sin. Biz koşarak, aynı atlar asfaltta nasıl giderse, biz de kramponlu ayakkabılarla koşarak bir antrenman daha yapıyorduk. Ortaköy Hamamı'na doğru. Hamamcı 'Ben sizi böyle almam, hamamı berbat edeceksiniz' diyordu. Biz dışarıda soyunurduk, şortla içeriye girerdik! Yani hiç şu kadar hayatımızdan, şartlardan şikâyet etmezdik, hayatı biz öyle biliyorduk, sporculuk hayatını öyle biliyorduk."

Haluk Yiğiter (d. 1950)

"Bizim çocukluğumuzda Bebek Yalıboyu'nda voli çevrilirdi. Voli çok önemli bir şeydi çünkü Bebek Dalyanı İstanbul'un balıkçılık tarihine geçmiş bir şeydir. Bebek'in en eski ailesi olarak bildiğim denizci Bedizci ailesine aittir o dalyan. Bedizci ailesinin en eskisi İbrahim Kaptan kurmuş zamanında. 1826 vefat yılıdır, Aşiyan Mezarlığı'nda yatmaktadır kendisi. (...) Bu aile Robert Kolej önünde voli yapardı, kendi ekipleri vardı zaten. Bunlar yazın köylerine giderdi, kışın balık zamanı gelirlerdi. O voli çevirirken biz de yardımcı olurduk ve çok hoşuma giderdi. (...) Belinize bir halat bağlanır, o halatın ucunda bir tane de mantar vardır. Onu salladığınız zaman çekilmekte olan halata dolar o. Dolandığı zaman tabii vücudunla geriye kaykılınca sen de vücudunun bütün yüküyle o işe hizmet etmiş olursun, yardımcı olmuş olursun. Aşağı yukarı en sona kadar geldikten sonra çözersin, tekrardan koşup en baştan dolarsın, halat çekilinceye kadar! Sonra da ağ gelir, ağın sonunda da torba tabir edilen kısım... Torbada, bak gözüm-

de canlanıyor, envai çeşit balık! Yani o Boğaz'da ne varsa o torbanın içinde vardı; lüferi, palamudu, vatozu, barbunyası, tekiri... envai çeşit balık!"

Süha Karamanoğlu (d. 1951)

"Beşiktaş Bahçesi'nde sünnet düğünleri olurdu. Beşiktaş'ta yaşayanların oraya gitmemesi söz konusu değildi. Bilhassa cumartesi akşamları orada Bedia Akartürkler çıkardı, İsmail Dümbüllüler çıkardı. Sünnet yatağının etrafında onlar da otururlardı, keyifle Bedia Akartürk'ü dinlerlerdi, Sevim Tunalı dinlerlerdi. Efendime söyleyeyim, Karagözler Hacivatlar oynanırdı. Cumartesi sabahı davul başlardı zurnayla birlikte. Sonra sırayla sünnete alırlardı. O sahne vardır. Sahnenin arkasında sünnetçi sünnet ederdi. Çocukların sesi duyulmasın diye herhâlde. Orada da müzikler, davul zurnalar... Böyle bir şenlik olurdu. Pazar günü de biterdi. İyi bir asayiş sağlanmaya çalışılırdı orada çünkü alkol filan da girerdi işin içine. Cumartesi günleri, sünnet düğünleri olduğu zaman, Beşiktaş'ın o orta bahçesi bir hareketlilik kazanırdı."

Savaş Kiroğlu (d. 1951)

"Levent'teki benim neslim çok iyi kömür kırar. Şimdiki nesillerin bilmediği bir şey. Tabii o zaman kok kömürü pahalıydı, ucuzu linyitti. Kok kömürü de alırdık, linyit kömürü de. Levent'teki evlerin küçük odunlukları vardı. Gözlükler takılır, bereler giyilir. Kırdıkça sıcıyor ya, bir tarafımıza girmesin diye. Özel kazmalarımız vardı, orada biz her gün, her evin genci belli bir zaman kömür kırardı. Kömür çıktuktan sonra, odun hâlini de hatırlıyorum, odun kısmımız da vardı bizim çünkü kömürü tutuşturmak için odun yakardık ama bir aralar odun yaktık."

✉ 1950'li yıllarda Levent Evleri. (altta, solda). Beşiktaş Meydanı'nın bir parçası olan ancak Adnan Menderes dönemindeki imar çalışmaları sırasında yıkılan Köprübaşı Hamamı. (altta, sağda).

KİŞ 2022

b SÖZLÜ TARİH

Hatta bir ara bize çok güldüler. Giresun'da fındık tüccarıyız ya biz, iki kamyon fındıkkabuğu geldi İstanbul'a. Çok güldük o zaman, bir sene güldüler Levent'tekiler. İstanbul'un insanı fındıkkabuğunu zaten görmemiş, yani fındığı yiyip attığı kabuğu biliyor ama öyle çuvalar içinde fındıkkabuğunu görmemiş. Bir de tabii babam abartmış, iki kamyon gelince o depoya ancak 500 kilosu girdi, gerisi bütün bahçeye yığıldı, üstleri naylonlandı, altları tahtalandı, onu iki senede bitiremedik, millete çok rezil olduk. "Tamam o Karadenizliler geldi dediler", hakikaten Anadolu insanının nasıl değişiklikler yapacağını gördüler orada. Biz orada iki üç sene fındıkkabuğu da yaktık. İlk defa gelip çocuklar da gördü fındığın yandığı zaman ne olduğunu."

Zülat Gök (d. 1952)

"Biz de Spor Sergi'de antrenman yapıyorduk. Voleybolcular üst katta beton zeminde yapıyordu, benim dizlerim o yüzden sakattır. O zaman dizlikler yok, ayakkabı yok... Ayakkabıları kendi imkânlarınızla alıyorsunuz. Ben çok bilirim çorapla antrenman yaptığımızı, ayakkabımız eskimesin diye. E dizlikler yok, o beton zemine düşüyorsunuz, smaç vuruyorsunuz, yahut plonjon atlıyorsunuz, uçuyorsunuz, dizinizin üstüne düşüyorsunuz, ne kadar ısırap verici şeyler. (...) Sezon başı sekiz-on tane verilirdi. Herkes kendi formasını götürür yıkar, ertesi maça hazır tutardı. Mesela benim voleybol oynadığımız dönemden bir fotoğrafım var. Altı kişi, üç ayrı forma var üstümüzde resimde. Sadece sırt numaraları tamam ama biri bisiklet yaka, biri v yaka, biri uzun kollu... Yani malzeme sıkıntısı çoktu, salon sıkıntısı çoktu. Şimdiki A futbol takımı gibi kimse giydiği formayı seyirciye atamıyordu."

☒ Lido, 1943 yılında İstanbul'un ilk yüzme havuzu olarak kuruldu. 1960'lı yıllarda oldukça popülerdi.

İbrahim Altınsay (d. 1954)

"İnönü'de Yeni Açık yapıldı. Biliyorsun, Yeni Açık'ın arkası açıktır ama parmaklıklar vardır, dikine. Çok uyanık çocuklar vardı. Küçük tabii bunlar. Tırmanırılar oraya, devamlı iki parmaklık arasından kafalarını geçirmeye çalışırlardı. Bir yerde kafa geçiyorsa, hemen içeriye kaçarlardı oradan. Ben o zaman anladım; insan vücudunu, anatomisini. Eğer bir yerden kafan geçiyorsa, bütün vücudun da geçer. Böyle bakar, tırmanır-lardı üst kata, alt katlarda şansları yok tabii, o demirler aşağıda daha kuvvetli olduğu için... Kafayı koyar, geçmiyor, kafayı koyar, geçmiyor, bir yerde bulur doğru yeri, biraz da açılmış herhalde demir, kafayı koyar, hop atları içeri. Çok kaçak girilirdi maçlara."

Faika Kalafat (d. 1954)

"Ben Şeref Stadı'nın havuzunda ilk yarışımı yaptım. Hiç unutmuyorum; 66 metre küçük bayanlar kurbağalama yarıştı. Şeref Havuzu'nun suyunu hiç anlatmayayım. Oradan gündüz hanımlar, hafta sonları da aileler yararlanıyormuş. Kulvar taşları çok yüksekti. Havuzun içindeki su ise çok alçaktı. Dolayısıyla, rahmetli antrenörümüz İbrahim Sezer, o da Yüzme İhtisas'tan yetişmedir, uyarırdı, 'belle-re dikkat' dersi. Çok depar yaparsanız, bel gider. 'Bellere dikkat', yani 'karnımı içeri çek, dik tut, suya düz yapış' diye. Vardığınız duvarı görmezsiniz, yani hissederek, 'geldim mi acaba duvara' diye dönüş yaparsınız. Bütün buna rağmen yılmadan, demek ki 17-18 yaşına kadar yüzdüm orada."

Canan İnal (d. 1955)

"Biz basketbol oynadığımız devirde gerçek anlamda amatördük. Yani bir kuruş para kazanmadık ve tüm masrafları cebimizden yaptık. Antrenmana giderken de, ayağımızdaki ayakkabıyı alırken de... Kendi formalarımızı bile kendimiz yapardık. Hiç milli olamadık çünkü bizden önce bir skandal karar sonucunda kız milli takımını lağvetmişler ve bizim oynadığımız devirde milli takım yoktu. Bir kız oyuncuyla bir antrenör evlenmiş diye lağvedildi. Başlangıç nedenimiz ne olursa olsun, sonunda bir şekilde gerçekten Beşiktaşlı olduk. Beşiktaş takımını tuttuk, Beşiktaş forması için ağladık, Beşiktaş maçlarına gittik, kendi aramızda bir Beşiktaşlılık ruhu oluştu. Bu ruh bizim yarattığımız bir ruh muydu? Beşiktaş'ın bize kattığı bir şey miydi? Yoksa Fehmi (Sadıkoğlu) Ağabey miydi? Bilemiyorum ama sonuç olarak bambaşka bir olaydı. (...) Öyle bir takım ruhu vardı ki, aynı hakeme âşık olurduk, aynı oyuncuyu beğenirdik. Böyle inanılmaz bir dostluğun ve arkadaşlığın olduğu bir yaşam tarzıydı Beşiktaş'ta."

Turan Okar (d. 1956)

"Yıldız Parkı bizim çocukluğumuzda son derece pespaye, yani daha doğrusu orman gibi bir yerdin ama içerisinde sular da akardı. Hatta Palanga Caddesi'nin çıkışının köşesinde bir tane akar çeşme vardı, acı su akardı. O zamanlar aşağı yukarı böyle beş santim çapında su akardı orada. Şimdi en son gördüğümde küçük parmağım kadar su kalmıştı. Bir de Hamidiye Çeşmesi vardı Ortaköy'de. Hamidiye Çeşmesi'nden sakalar su taşırdı. Sakaların atları vardı, atların iki tarafına tenekeden güğümler konurdu. Bizim evde de küp vardı. Herkesin evinde küp vardı zaten, o küplere saka gelir suyunu doldurur, parasını alır giderdi. (...) Yıldız Parkı'nı Turing ve Çelik Gülersoy ele alıp çok modern, güzel bir hâle getirdi. Gerek Çadır Köşkü, gerek Malta Köşkü, daha sonra aşağıdaki Yeşil Köşk, hepsini o yapmıştır."

Zafer Arapkirli (d. 1957)

"Kaymakamlığın Bahçesi neresidir bilir misiniz? Kaymakamlığın Bahçesi, şimdiki Başbakanlık Ofisi'nin bulunduğu yer. Orada, o ofisin bulunduğu bina, Beşiktaş Kaymakamlığı'ydı. Bir dönem Beşiktaş Emniyet Müdürlüğü de oradaydı. Yani o yola girdiğiniz zaman, sağda eski tütün deposu, Reji dedikleri bina ki benim rahmem anneannem o Reji'de çalışmış... Oralar senelerce sürekli tütün kokardı. Bildiğiniz tütün kokusu oradan yayılırdı. Kaymakamlığın Bahçesi de tam şimdiki Barbaros Hayrettin Paşa İskelesi'nin bulunduğu yerden sağa doğru girin, kemerli bir kapısı vardı. Bahçesinde de park vardı; salıncaklar, kaydıraklar... Yazın neredeyse her gece ya oraya giderdik ya da Barbaros Anıtı'nın oraya giderdik. Barbaros Anıtı'ndan ben çok korkardım, küçük bir çocuk olarak. O anıtın beni korkutan bir şeyi vardı. Devasa bir anıt. Hep arkasında oynamaya çalışırdım o yüzden, Barbaros Hayrettin Paşa'yla göz göze gelmemek için."

Ahmet Kaynar (d. 1957)

"Anjelik filmlerini Gürel'de seyrederdik. Böyle seri hâlde gelirdi onlar. Gürel Sineması'nı severdim, sonradan Yumurcak Sineması oldu ama esas Gürel Sineması'dır o. Yazlık bahçesi de vardı. Spartaküs'ün filmlerini de orada seyrederdik. (...) Suat Park Sineması'na da Karaoğlan filmleri gelirdi. Daha doğrusu Karaoğlan'la başladı, sonra Tarkan filmleri oldu... Suat Park Sineması'nın da yazlık bahçesi vardı. Yani şimdiki kafe veya çay bahçesi gibiydi, aileler gelir, akşamları sinema olurdu. Yıldız Sineması'na Louis de Funes'ün Fransız Fantoma filmleri gelirdi; Mıstık Sineması'nda da hep yabancı film oynatılır, özellikle karate filmleri çok getirilirdi." e

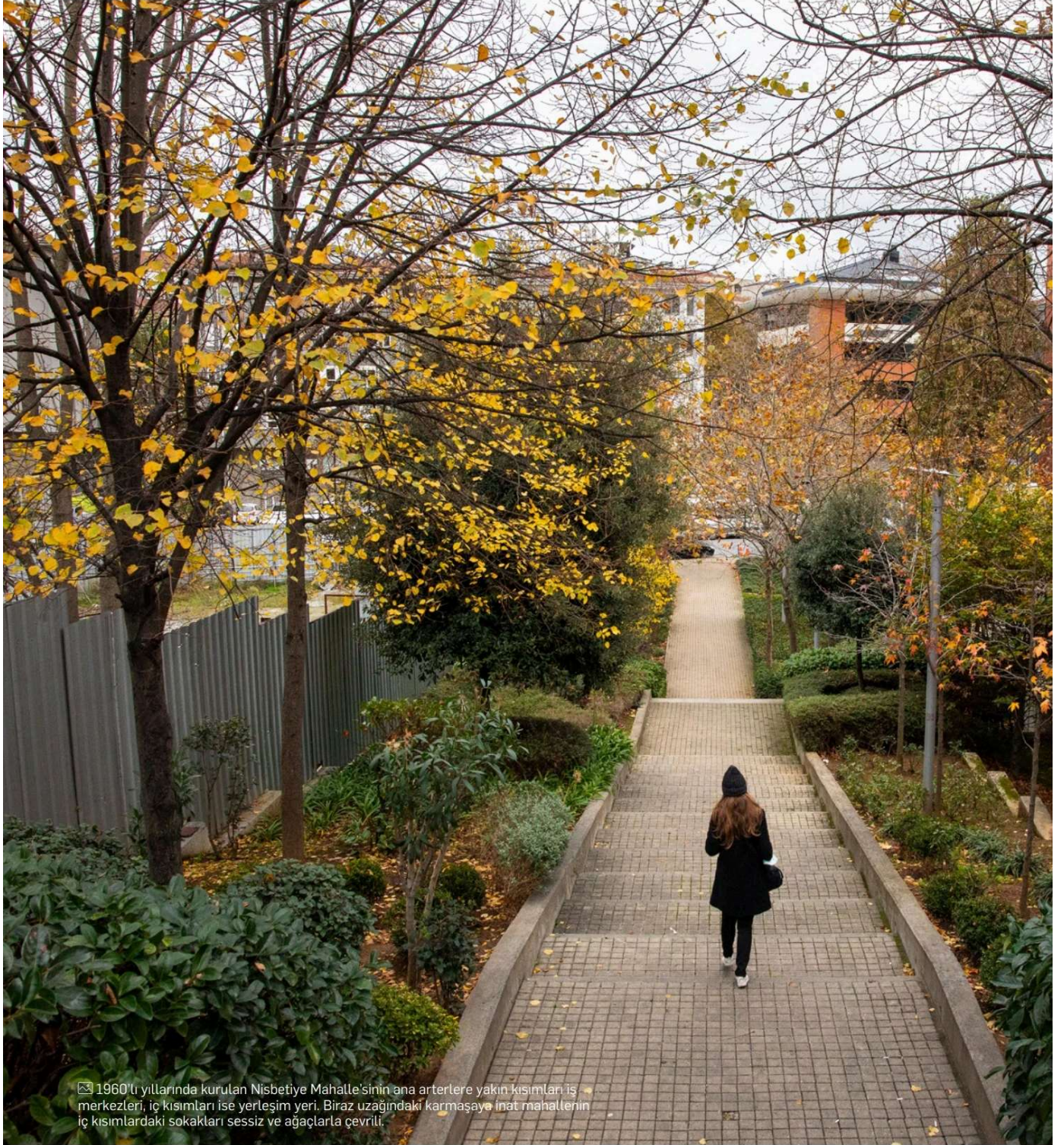
Bayram töreni için Şeref Stadı'na giden çocuklar Çırağan Caddesi'nde geçit yapıyor (üstte). Beşiktaş Halkevi ve CHP İlçe Merkezi, 1970'ler, SALT Arşivi (altta solda). Arap Naciye'nin Kahvesi (altta sağda).

KİŞ 2022

35

1960'lı yıllarında kurulan Nispetiye Mahalle'sinin ana arterlere yakın kısımları iş merkezleri, iç kısımları ise yerleşim yeri. Biraz uzağındaki karmaşaya inat mahallenin iç kısımlardaki sokakları sessiz ve ağaçlarla çevrili.

NİSBETİYE MAHALLESİ MODERN ZAMANLAR SEMTİ

Sadece İstanbul'da değil
tüm Türkiye'de alışveriş
merkezlerinin, rezidansların,
eğlence mekânlarının
mahalleleri geri dönülmez
biçimde dönüştürdüğü belki
de birinci örnekti Nispetiye
Mahallesi. Günümüzde ise
değişimden kendini şimdilik
koruyabilen sakinleri
geçmişin tatlı hatıralarıyla
avunuyor.

Yazı: ALKİM DOĞAN
Fotoğraflar: TOLGA İLDUN

“M

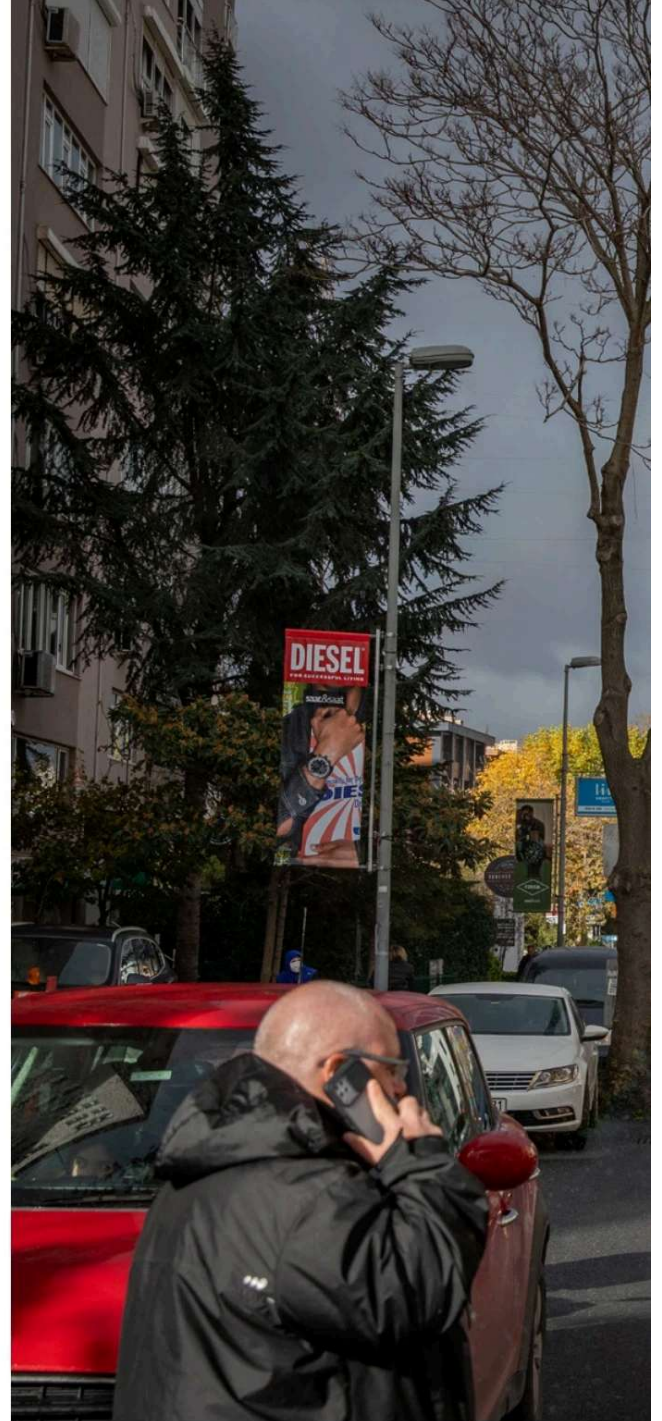
ahallemini çok seviyorum” diyor Gülsen Burnaz. Onunla Akmerkez’in güneyindeki Petrol Sitesi’nin ortasındaki parkta buluşuyoruz. Şehrin iki adım ötemizdeki uğultusunu arkamızda bırakıp bir bankta ağaçların eşliğinde sohbet ediyoruz. Ara ara çocuk parkından ve ağaçlara tünemiş kuşlardan gelen sesler dışında ortalık sessiz. Üzerinde sıralanan dükkânları, marketleri, restoranları, iş yerleri ve yoğun araç trafiğiyle şehrin en hareketli caddelerinden olan Nispetiye Caddesi, varlığını hiç hissettirmiyor neredeyse.

Nispetiye Mahallesi’nin 1950’lerin başında komşu mahalleleri gibi yeşil tepelerle, kırlarla kaplı bir yer olduğuna inanmak güç. Gülsen Hanım, Akmerkez’de çocukların top oynadığı zamanları hatırlıyor. Mahalle 1960’lı yıllarda kuruluyor. Ana arterlere yakın kısımları iş merkezleri, iç kısımları ise yerleşim yeri oluyor. Petrol Sitesi, 1950’lerden sonra yapılan küçük ölçekli toplu konut projelerinden biri...

“Ben 1973’ten beri bu sitede oturuyorum,” diyor Gülsen Hanım. “1985’e kadar çalıştım, ilkokul öğretmenliği yaptım. Aslında çoğu eski insanımız sitede vefat etti. Konutlar el değişti o yüzden. Kiminin mirasçıları geldi. Ev kiraları ve fiyatları çok yükseldi. Yaşlılardan benim gibi 3-5 kişi kaldı.”

Petrol Sitesi, 1957’de Petrol-İş Sendikası üyeleri tarafından Petrol-İş işçileri için yaptırılıyor. Siteyi Mimar Emin Necip Uzman, sınırlı kat yüksekliğinde 33 blok ve 365 daire olarak yeşillikler içinde tasarlıyor. “Benim için çok güzel. Konum olarak muhteşem, merkezi bir yer. Metroya binince İstanbul’un her yerine ulaşsın. Alışveriş yapılacak yerler yakınımızda” diyor Gülsen Hanım. “Ayrıca ağaçlarımızın üstüne yok. Çınar, ak kestane, karaçamlarımız, hatta meyve ağaçlarımız, manolyalarımız var. Kumrularımız, yabani papağanlarımız var. Okumaya yazmaya, kültüre önem veren güzel insanlarımız var.” Gülererek ekliyor: “Tabii bir de kedilerimiz var.”

Sitenin kedileri, ağaçları ve yeşil alanları kadar meşhur. Bir zamanlar bu site sakinlerinden olan rahmetli Doğan Cüceloğlu şöyle demiş bir paylaşımında: “Geçtiğimiz salı günü Petrol Sitesi’nde yürürken kedilerin olağan toplantılarına denk geldim ve biraz sohbet etmeye çalıştım. Onların varlığı ile site anlam kazanıyor, iyi ki varlar!”

Adnan Saygun Caddesi, 1950'lerde dar toprak bir yoldu. 1980 sonlarında İstanbul'un önemli merkezlerini, lüks restoranlarını, şık dükkanlarını ve çoğu ithal mal satan mağazalarını üzerinde barındıran bir cadde hâline geldi.

Nispetiye Mahallesi'nde büyük bir alana yayılan ve yaklaşık bir asırdır varlığını sürdüren Aşkenaz Musevi Mezarlığı, semtin en büyük yeşil alanlarından biri.

Gülşen Hanım mahallesindeki son yıllarda yoğunlaşan yapılaşmadan, gökdelenlerin havayı kesmesinden ve araç yoğunluğunu artırmamasından şikâyetçi olsa da yaşadığı yerden memnun. Bir zamanlar eşiyle buradan Bebek'e, oradan da İstinye'ye yürüyüşlerini anlatıyor. Salgın zamanında ise yazlığına gitmediğini, bu sitenin ona yettiğini, yürüyüşlerini artık top sahasında yaptığını söyleyerek bu imkânın onun için öneminden bahsediyor. "Düşünün, havası öyle güzeldi ki eskiden astımılırlara buralarda yaşamalarını önerirlerdi" diyor. İlk zamanlarda Etiler'le Nispetiye arasında kayak yapanlar olurdu. Şimdi bütün o villalar, gökdelenlerin yanında küçücük kaldı."

Nispetiye'de açılan Türkiye'nin ilk alışveriş merkezi, kent sakinlerinin tüketim anlayışını değiştirdi.

Nispetiye'nin bir başka eski sitesi de Belediye Sitesi. Petrol Sitesi'nin çok yakınında, Akmerkez Yolu'nun kuzeyinde yer alıyor. Zamanında belediye işçileri için yapılmış toplu konutlardan oluşuyor. Evler sıra evler biçiminde ve az katlı olarak inşa edilmiş, hem önlerinde hem de arkalarında ağaçlı bahçeleri var. Eski bahçelerin görkemi sürse de kimi konutlar el değiştirip iş yerlerine devredilmiş.

Semiha Hanım, 45 yıldır bu sitede yaşıyor. "Ne anılarımız var bu bahçelerde. Herkes birbirinin büyüdüğünü gördü buralarda. Vefatlar, taşınmalar olsa da hâlâ yaşayanlar var" diyor. Onunla kapı önündeki geniş taşlığa sıraladığı çiçek saksılarının yanında konuşuyoruz. "Havalar güzelleşince burası iyice neşelenir," diyor. "Hele eskiden nasıl da güzeldi. Biri çay yapar, herkesi bahçeye çağırır. Kimisi börek çörek yapar hep birlikte yeriz. Birinin çocuğu sünnet olur, bahçede büyük bir sofra kurulur, tanıyan tanımayan bütün mahalleli gelir, şenlik şamata içinde burada toplanır. Ne kutlamalar olurdu. Yazın ağaçlardan meyveler toplanır, hep beraber yürüyerek Bebek'e dondurma yemeye gidilir. Şimdi bile mutfakta ağaçlara baka baka kahve pişirirken kom-

☑ Nispetiye sakinleri Cumhuriyet değerlerine bağlılıklarını Atatürk'ün büstünü sitelerindeki parka dikerek gösteriyor (sağda). Mahallenin kedileri, ağaçları ve yeşil alanları kadar meşhur. (altta).

KIŞ 2022

41

şum bana aşağıdan seslenebiliyor, ben onu kahveye çağırabiliyorum. Ben böyle evi İstanbul'un merkezinde nerede bulacağım? İçim titriyor bu evler yıkılacak diye."

HATIRALARIN EŞLİĞİNDE

Nispetiye Mahallesi'nin kuzey sınırını Nispetiye Caddesi çiziyor ve onu Beşiktaş ilçesinin Levent ve Akatlar mahallelerinden ayırıyor. Doğuda ise Ahmet Adnan Saygun Caddesi mahalleyi bir kuşak gibi sararak Kültür Mahallesi'yle arasına bir hat çiziyor. Akmerkez'i Zincirlikuyu'ya bağlayan, transit yol olarak tasarlanmış Akmerkez Yolu ise tam mahallenin ortasından geçiyor ve iki yakayı âdeta birbirinden koparıyor. İşyerleri nedeniyle hareketli nüfusa sahip olan mahallenin yerleşik nüfusu, yaklaşık 13 bin.

Nispetiye, görece yeni ve hızlı değişimler yaşayan bir mahalle olmasına rağmen yine de mahalle hatıralarını saklayan dükkanlara rastlamak mümkün. Peker Sokak üzerindeki İpek Pastanesi de mahallenin geçmiş hayatıyla bağını koruyan yerlerden... Baba mesleğini devralan Ekin Deveci, Akmerkez yapılmadan önce oradaki arsada top oynayıp Aşıklar Tepesi'nden Boğaz'ın panoramik manzarasını seyreden ve doğduğundan beri bu mahalleyle ba-

ğını koruyanlardan biri. 43 yılını geçirmiş bu mahallede ve şimdi eşyle birlikte babasından kalan pastaneyi işletiyor.

"Peker Sokak, Nispetiye Caddesi'nin ağzı geniş en büyük sokağı, herkes bilir." diyor Ekin Bey. "Çoğu işyeri bu sokak üzerindedir. Hareketli bir sokak. Bir de Beşiktaş Belediyesi'nin olduğu Başlık Sokak hareketlidir."

"Burası yaşlı bir mahalle" diyor Ekin Bey. "Uzun süredir, 50-60 senedir burada oturanlar var. Mahalle sakinlerinden epey Musevi tanıdığım var, çoğu da müşterim. Yaşlılarımız öldükçe hâliyle mahalleli azalıyor. Çok fazla sanatçısı olan bir mahalle burası. Başta Ahmet Adnan Saygun olmak üzere, Bora Ayanoğlu, Salim Dünder, Orhan Aksoy, Atilla Dorsay, Savaş Dinçel, Fecri Ebcioglu, hep bu mahallede yaşamış. Hatta bir sokağımıza öldükten sonra ismi verildi Fecri Ebcioglu'nun. Esnafların da çoğu eski." diyor.

O sırada belediyede fotoğrafçı olarak çalışan, çocukluk arkadaşı Deniz Bey geliyor pastaneye. Öğle molasında, işyerleri burada olan müzik öğretmeni Emrah Hanım ve eğitim danışmanı Gülen Hanım uğruyorlar. Cömert kış güneşi pastanenin içinde

☒ Yoğun yapılaşmadan nasibini alan Nispetiye'de en büyük problemlerden biri de arabalar.

gezinirken Ekin Bey'in eşinin hazırladığı güzel ev yemeklerinin eşliğinde güzel bir sohbet başlıyor.

"Ben dört yıldır burada çalışıyorum. Bana göre eski İstanbulluların oturduğu, kültürlü, sıcakkanlı bir mahalle burası" diyor Emrah Hanım. "Hem mahalle havasını yaşayan hem de üst gelir grubu insanların olmasına rağmen insanıyla sıcak iletişim kurabileceğiniz bir mahalle. Sonradan siteleşmiş lüks mahalleler gibi değil. Burada samimiyet var."

MAHALLENİN BAŞKA ÇEHRELERİ

Nispetiye Sokaklarında yürürken hiç ummadığınız anda yeşillikler içinde kır manzaralarına rastlamanız mümkün. Bunun dışında da Ahmet Adnan Saygun Caddesi'ndeki asırlık çınarlar, Birlik Parkı'nın kestane ve çam ağaçları ve mahallede hemen her yerde karşınıza çıkan dutlar, gökdelenlerle ve şehrin vızır vızır işleyen trafiğiyle çevrili olan mahalleye nefes aldırıyorlar. Nispetiye Mahallesi'nde büyük bir alana yayılmış, yaklaşık bir asırdır varlığını sürdüren Aşkenaz Musevi Mezarlığı ve Sefarad Musevi Mezarlığı ise nice merhum İstanbullunun hatırasını saklamasının ve verdiği uhrevi havanın yanı sıra asırlık servileriyle de pek çok mahalle konutuna yeşil bir pencere sunuyor. Ulus Aşkenaz

Mezarlığı, 1986'daki ve 2003'teki Neve Şalom ve Şişli Bet İsrail sinagoglarına yapılan saldırılarda hayatını kaybedenlerin anısına yapılan bir anıt mezarlığı da barındırıyor.

Nispetiye Caddesi ve çevresindeki bölge konut alanı olarak planlanmış olsa da 1980'li yılların sonundan itibaren Levent-Maslak aksının iş alanı olarak gelişmeye başlamasıyla bölge, işlevsel anlamda yavaş yavaş ticari kullanımlara dönüşüyor. Bugünkü Nispetiye Caddesi'nin çehresi 90'lı yıllarda Akmerkez Alışveriş ve İş Merkezi'nin inşası ile birlikte büyük ölçüde ortaya çıkıyor. Yapıların çok büyük bir kısmı zaman içinde değişen ihtiyaçlar doğrultusunda yıkılmayıp mevcut yapılara yapılan çeşitli eklemeler ve düzenlemelerle farklı işlevlere uyarlanıyor.

Muhtar Ayşe Şirinler "1960'lı yıllarda kurulan yeni bir mahalle burası. Binalar eski" diyor. "Yüzde 70-80'i üst düzey yöneticiler, bürokratlar, donanımlı insanlardan oluşan bir mahalleydi. Çoğu emekli oldular. Şimdi de kültürlü, donanımlı, sergilere, söyleşilere giden bir kesim yaşıyor. Salgın her ne kadar hepimizin hayatında büyük boşluklar yaratsa da."

☞ Klasik müzik bestecisi, müzik eğitimcisi ve etnomüzikolog Ahmet Adnan Saygun da Nispetiye'de oturan ünlü isimler arasındaydı. Sanatçının Beşiktaş Belediyesi tarafından Tankut Öktem'e 1997 yılında yaptırılan heykeli kendi adıyla anılan cadde üzerinde yer alıyor.

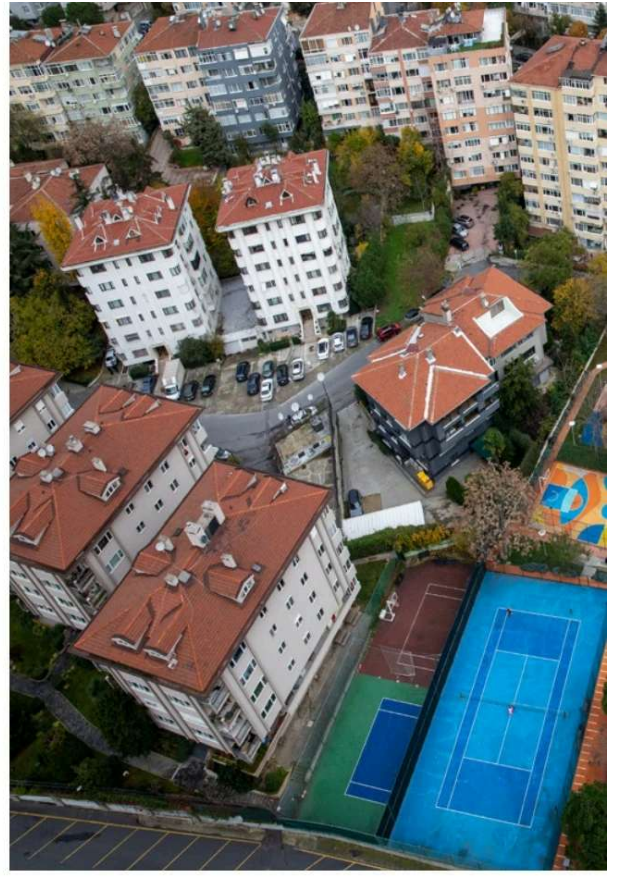

☒ Nispetiye'ye ilk yerleşim "site" oluşumuyla başlamış. Ancak 40-50 yıl içinde bu siteler de devrini tamamlamış. Artık site binalarının da yıkılıp gökdelenler yapılması zaman zaman gündeme geliyor.

Nispetiye Mahallesi'nde Akmerkez Yolu'nun güneyinde kalan bölge 2. Ulus olarak da anılıyor. "2. Ulus bölgesinde daha yeni binalar ve daha genç kesim yer alıyor" diyor Ayşe Hanım. "1960'lı yıllarda buralarda araba talimleri filan yapılır, muhtarlığın olduğu yerlerde inek filan beslenirmiş. Akmerkez'in olduğu yerde de çadırların, sirkin kurulduğunu hatırlıyorum."

Bu sırada muhtarlığa uğrayan Güniz Hanım'la konuşmaya başlıyoruz. "30 yıldır burada yaşıyorum" diyor Güniz Hanım. Beş altı ev değiştirmiş ama mahallesini değiştirmemiş. "Ashında tesadüf eseri buraya yerleştik. Seneler önce yerleşik, düzgün bir yer olması nedeniyle burayı tercih etmiştik, sonra da burada kaldık." Mahalleyle ilgili sevdiği şeyleri şöyle sıralıyor: "Merkezi diyebiliriz burası için. Boğaza çok yakın, çok kolay inebiliyorsunuz yürüyerek. Yaşantımız için pratik. Kalabalık istemediğinizde şehrin merkezinde olmanıza rağmen o lüksü yaşayabiliyorsunuz, mahallenin sakinliğini de koruyabilen bir yanı var. Huzurlu bir yer" diyor. "Ayrıca muhtarımızı da seviyorum" diye ekliyor gülerek. "Yanımda diye söylemiyorum, gerçekten öyle.

☒ Nispetiye Mahallesi gökdelenlerle ve şehrin vızır vızır işleyen trafiğiyle çevrili olsa da sokaklardaki yeşil alanlar mahalleye nefes aldırıyor.

Her işi çözer, hep bir yenilik peşindedir. Sadece benle değil, herkesle iletişimi çok iyidir.”

Mahallede, ihtiyaç fazlası kitap ve giysilerin toplanıp muhtarlık aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine, dış mahallelere ulaştırıldığını öğreniyorum. “Özellikle bizim postacılar okumaya çok meraklıdır, muhtarlıkta sergilediğimiz kitaplardan alıyorlar. Bazen kitapları, Konaklar, Dikilitaş, Akatlar gibi mahallelere muhtarlıklara gönderiyoruz” diyor Ayşe Hanım. O da Ekin Bey gibi mahallenin tanınmış simalarından bahsediyor. “Peker Sokak’taki Darül Bedayi Apartmanı’nda hep tiyatrocular, yönetmenler yaşırdı. Birer birer kaybettik” diyor. “Tören Sokak’ta meşhur bir fotoğrafçı vardı. Mahalledeki bütün ünlülerin fotoğraflarını hep o çekmişti.” Hâlen mahalle sakinlerinden olan Emre Kongar’ı, Atilla Dorsay’ı, piyanist Gülsin Onay’ı, seramik sanatçısı Bilun Marmara’yı anıyoruz.

Mahalle gezintisini Metehan Sokak’taki bir apartmanın terasında tamamliyorum. Şehir bu noktadan, uçuşuyla, gökdelenleriyle, sakladığı dünyalarla hem görkemli ve yakın hem de gizemli ve başka bir zamandaymışçasına uzak görünüyor. Hareketli kalabalıklar ve sessiz köşeler; gökdelenler ve bahçeli, alçak katlı eski evler; asırlık çınarlar, vakur mezarlıklar ve zamanın hızlı aktığı caddeler; bu başka dünyalar. Nispetiye Mahallesi’nde bir araya geliyor. ☺

KİŞ 2022

Nispetiye Mahallesi Muhtarı Ayşe Şirinler

Yüce Ata’mızın kurdurduğu Cumhuriyetimizin örnek kenti olan Karabük doğumluyum. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü’nden 1981 yılında mezun oldum. Öğrencilik yıllarımdan başlayarak 2003 yılına kadar uluslararası ve ulusal reklam ajanlarında grafik tasarımcısı olarak görev aldım. Evli ve iki çocuk annesiyim. 2004 yılı yerel seçimlerinde mahallemizin çok sevilen muhtarı Edip Umar’ın teşviki ile seçimlere girerek muhtar seçildim ve görevime mahallemin destekleri ile devam ediyorum. Bana güvenip beni seçtikleri için de ayrıca teşekkür ediyorum. Mahallemizi, çevremizi daha iyi şartlarda yaşanır kılmak adına mahalle sakinlerimizle tespit ettiğimiz sorunlarımızı çözmek için devletimizin tüm kurumları ve özellikle de Beşiktaş Belediyemizle sıkı bir iş birliği ve çalışma içindeyim. COVID-19 salgını ile birlikte hepimizin evlere kapandığı, sosyalleşmenin çok çok azaldığı 2020’nin ilk aylarından itibaren de sosyal medya WhatsApp gibi uygulamalarla komşularımızla iletişimi sağlayarak, gene aynı kanalları kullanarak ilgili birimlerle sorunların çözümü noktasında takipçi olmuştayım. Sokağa çıkma yasaklarında Beşiktaşımızın tüm muhtarları gıda, ilaç, yemek gibi temel ihtiyaçlara erişme noktasında yoksunluk yaşayan komşularımızı tespit ederek Kaymakamlığına ve Belediyemize bildirerek kendilerine yardım eli uzanmasını sağladık. Belediye Başkanı Rıza Akpolat’ın örnek gösterilecek projesi ile Beşiktaş’ta çalınmadık kapı bırakılmadı. Bu sayede sahada gerçek ihtiyaç sahipleri ve Belediyemizden istekler de belirlenmiş oldu. Salgının başından bu yana COVID-19 geçiren ve izolasyonda olan komşularımızı arayarak, gerektiğinde evlerine de giderek Kaymakamlıktan Belediyeye ve muhtarlara kadar yalnız olmadıklarını yanlarında oldukumuzu, Beşiktaşımızın büyük bir aile olduğunu göstermekteyiz.

45

BİR ZAMANLAR NİSBETİYE

Çocukluklarını Nisbetiye'de yaşayanlar, semtin eski zamanlarını "Beşiktaş Yerel Tarih Projesi" kapsamında anlattı.

Savaş Kiroğlu (d. 1951)

"Nisbetiye'de top oynardık. O zamanlar kaleler taş tabii. Top oynardık dediğimiz de işte altı-yedi kişi oynuyoruz, çok adam var da oynayacak yer kısıtlı olduğu için ancak caddenin büyüklüklerine göre oynuyoruz. Araba geçirdi bazen ve kızardık, 'nereden çıktı bu' diye! Çünkü taşları alacağız ya, araba gidecek! Yani düşün, taşları yerinden almayacak kadar burada top oynardık, 40 yılda bir de araba geçirdi. Ondan sonra 1966'da çok güzel bir şey yaptık, Nisbetiye tarafında inşaatlar başladı. Şimdiki belediyenin olduğu yeri, dedik ki 'burayı futbol sahası yapalım.' Orası çok büyüktü, çok güzeldi ve orayı futbol sahası yaptık, yıllarca da oynadık. Plan program da yapmıştık, bir tane Atatürk büstü dikecektik, etrafını çevirecektik. O zamanlar bir yeri saha yapacaksın ya da işgal edeceksen, kamu adına yani park filan yapacaksın Mustafa Kemal Atatürk'ümüzün bir tane büstünü koymamız lazım. O zaman kralı indiremezdi oradan. Onun sayesinde bir yığın yeşil alan kazandı Türkiye yani o güzel bir şeydi aslında çünkü onun heykelini koyup da orada bir restoran açamazsın, başka bir şey yapamazsın, ancak park yaparsın top oynarsın."

📷 Aytaç Caddesi, 1960'lar...

Fuat Uygun (d. 1955)

"Zincirlikuyu'dan okula (Levent Lisesi'ne) genelde yürüyerek gidip geliniyordu. O tarihlerde, Zincirlikuyu'da bile geçit yoktu. Yani gidiş gelişler, trafik ışığının dahi olmadığı ama polislerin yardımcı olduğu, dönüşlere müsait olan bir yerdi. Oradan okula doğru yürürdük. Yol üstünde en büyük yapılan şey Koç Köprüsü oldu, Ulus girişine yapılan. O Koç Köprüsü, en büyük yapılan değişiklik ama birçok yolun geliş gidişli olduğu bir dönemdi. Şu anda tam olarak hatırlamıyorum onu ama daha sonra Zincirlikuyu'ya, mezarlığın yanına giden bir geçit daha yapıldı. O zaman Etiler Yolu gidiş geliş olarak ayrıldı. (...) Oralarda hiç dükkân yoktu. Bazı evlerin garajları, yani eğer arabasını satmışsa ya da garajını kullanmıyorsa, oralarda ne bileyim demirciydi, marangozdu, bu tür yerler olduğunu hatırlıyorum. Ama Venüs Pastanesi'nin olduğu kavşak ilk defa öğrencilere hitap eden bir yer oldu çünkü orası, bizim Levent Lisesi dışında Ata Koleji'nin de olduğu yerdi... Venüs Pastanesi, bir de karşısında bir pastane daha vardı: Dünya Pastanesi. Oradan bir şeyler yemek özelliği, o civarda oturanlar için. Eğer yazlık sinemaya erken gitmişsek, illa o pastaneden bir şeyler alınırdı."

Zafer Arapkirli (d. 1957)

"Hatırlıyorum, bir gün buradan çıktık Barbaros Bulvarı'ndan, Levent'in o kavşağına geldik. Yani şimdi BP istasyonu var, karşı tarafta da MetroCity. O kavşaktan sonra Etiler'e doğru saptığımızı hatırlıyorum. Sonra Levent'in içinden dönüp geldik. Şehir orada bitiyordu. Dediler ki 'işte, burası bu kadar.' Sonra o Uçaksavar semtine doğru, Etiler tarafına gittik. Oralarda birtakım askeri birlikler vardı. Boğaziçi Üniversitesi'ne kadar olan bütün o bölge kırıktı. Yani hiçbir şey yoktu o civarda. Nispetiye deniyor galiba oralara. Oradan sonra geri dönmüştük. Yani Levent'ten geri dönmüştük. İşte o zamanlar Emlak Bankası Evleri... O Levent yeni yapılmış, 50'lerin ortalarında. Oradan, yani şimdiki işte o MetroCity, o Levent'in merkezi, çarşının olduğu yerden Sarıyer'e kadar hayat yoktu. Bildiğin, hayat yoktu."

Rengigül Ural (d. 1957)

"Ankara Sineması, şimdi hâlâ yeri duruyor onun zaten. Fevkalade güzel bir sinemaydı. Biz eşimle de gittik, halamla, annemle, çocuk... İçi çok güzel döşenmişti, kırmızıydı hatırladığım kadarıyla, kenarlarda ışıklar vardı. Sahnesi de çok hoştu ve kaliteli filmler getirirdi. Mesela o dönemin sanatçıların güzel filmleri oynardı. Akustik çok güzeldi. Konak Sineması gibi değildi ama yani o tadı alırdınız. Bir de o çevrenin insanları gelirdi ve sinemaya gidilirken de, tiyatroya gidilirken de özen gösterilirdi. Tiyatrolara gidilirken şapkalar giyilir, kışa eldivenler takılırdı. Sinema da aynı şekilde, bütün film boyunca hanımların parfümlerini duyardınız. Arada antrakta bir şeyler yemek insanların hoşuna giderdi. Zaman zaman sanatçıları görebilirdiniz, onlar da gelirlerdi seyredilerdi. Sonra Melodi Pasajı oluştu, Melodi Pasajı'nın içinde de Melodi Sineması oldu. Melodi Pasajı'nın bütün esnafı oralarda oturmuş kişilerden oluşuyordu. Onun sineması da güzel bir sinemaydı."

Erhan Torun (d. 1958)

"İstanbul'a gelmeden önce, Ankara'da oturuyorduk. (...) İstanbul'a taşınmak istemememizin önemli sebeplerinden biri, burada bir gün misafir edilme-mizdi, Erol Simavi tarafından. Hürriyet Grubu'na geçecekti babam. Akatlar'a, amcamın evine gitmiş-tik bir gün, annem ve Eren Ağabeyimle. Akatlar o zaman bomboş bir alandı... Orada İşçi Evleri diye bir bölüm vardı, orada oturuyordu amcam. Herhal-de sendikadan giriliyordu, kooperatif gibi bir şeydi. Oradan bir türlü dönemedik. Yani, şimdi Akmer-kez'in karşısındaki bir durakta beklediğimizi ha-tırlıyorum. En az bir saat, belki daha fazla, vasıta bekledik. Tesadüfen böyle bir Amerikan arabası, dolmuş geldi ve bizi Karaköy'e kadar atmıştı. O za-man dedik ki İstanbul çok büyük ve yaşaması zor. Ankara'da ise hayat çok kolaydı."

Simin Arat (d. 1962)

"Şunu hatırlıyorum ve çok komiğime gidiyor. Çok zaman sonra, demek ki ilkokuldayken... Nispeti-ye Caddesi'nin karşı tarafında bugün Acıbadem Polikliniği'nin olduğu yere bir apartman yapıldı. Pelit'in olduğu yer boştu, onun arkasındaki apart-manlar da yapılmış demek ki. O Nispetiye Cadde-si bugün olduğu genişlikteydi, hiçbir fark yok. O apartmanda da benim Ayşe diye bir arkadaşım ta-şındı oraya. Ben bizim evden çıkıp, yani Güvercin Sokak'ın köşesinden Nispetiye Caddesi'nin öbür tarafında oturan Ayşe'ye sesleniyordum, Ayşe be-nim sesimi duyuyordu, Ayşe oradan el sallıyor, annesinden izin alıyor, o evden çıkıp bizim tara-fa geçiyor, bizim bahçede oyun oynuyoruz. Şimdi bugün artık Güvercin Sokak'ın köşesinden Acı-badem'e bağrarak sesimi duyurma şansım yüzde kaç, onu bilmiyorum! O zaman o kadar sakinmiş demek ki, eh biz oradan oraya bağrarak haber-leşebiliyormuşuz, bugün mümkün değil. Aslında aynı genişlik ama bu da çok komiğime gidiyor."

1960'larda günümüzdeki Fecri Ebcioğlu ile Başlık sokakları arasındaki inşaatlar...

Oğuz Özyaral (d. 1956)

"Ben ortaokula başladığımda, bana 'nerede otu-ruyorsun dendiğinde' ve 'Levent' dediğimde, 'Al-lah'ın dağı' diyordu herkes. Yani 'oradan mı geli-yorsun', 'ora-dan mı geliyorsun?' Çünkü gerçekten çok uzak! Hani Zincirlikuyu sanki böyle mihenk taşı, bir kilometre taşı, Levent ve Nispetiye biti-yordu yani orada. Orada gerçekten de kuyu vardı, sonra maket gibi bir şey yaptılar oraya laf olsun diye. Ama ben çok açık ve net şunu biliyorum, Nispetiye Caddesi tanımlaması tamamen benim ergenlik dönemimdedir. Yani ancak onlu yaşlar-dan sonra ben orada bina gördüm." e

HÜNER MEKÂNLARI

Nispetiye kasabından pastanesine, camcısından tatlıcısına
birbirinden köklü dükkânlarla dolu...

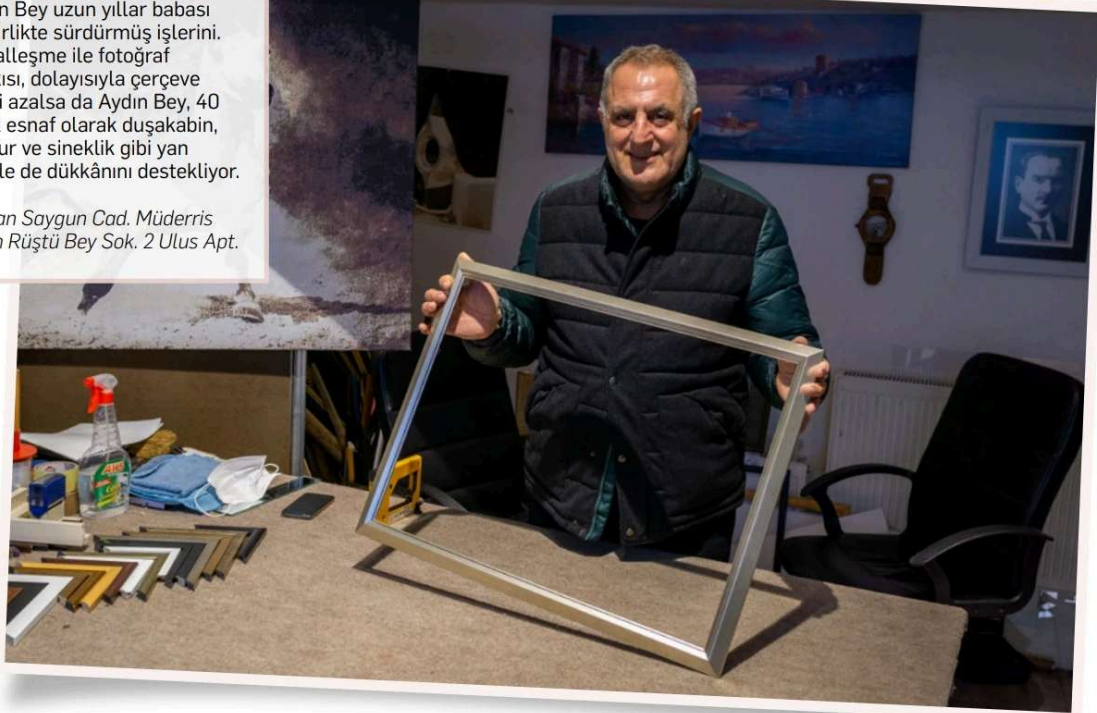
Yazı ve Fotoğraflar: TOLGA İLDUN

Aydın Tükel
Aydın Cam Ticaret

1976 yılında İkinci Ulus Mahallesi'nde açılan dükkânda Aydın Bey uzun yıllar babası ile birlikte sürdürmüş işlerini. Dijitalleşme ile fotoğraf baskısı, dolayısıyla çerçeve işleri azalsa da Aydın Bey, 40 yıllık esnaf olarak duşakabin, panjur ve sineklik gibi yan işlerle de dükkânını destekliyor.

Adnan Saygun Cad. Müderris Salih Rüştü Bey Sok. 2 Ulus Apt.

Burhan Tuncer Tuncer Et Pazarı

Belediye Sitesi dükkânları arasında 1968'de açılan kasapta dokuz yaşından bu yana baba mesleğini sürdüren Burhan Tuncer, "O zamanlarda Akmerkez'in şimdiki yerinde top oynardık" diyor. Aslen Erzincan İliç'li olan Tuncer, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde et kethüdalığının Erzincan Kemaliye ve İliç yörelerine ait insanlar tarafından yapıldığını da hatırlatıyor.

Adnan Saygun Cad. Belediye Sitesi Menekşe 1 Blok DK: 8 C

Ekin ve Ceren Deveci İpek Pastanesi

1980 yılında Ekin Deveci'nin babası Yusuf Deveci tarafından açılan İpek Pastanesi, bölgenin ilk siteleri olan Belediye ve Petrol sitelerinin sakinlerine hizmet vermiş ağırlıklı. Şimdilerde pastaneyi eşi ile birlikte işleten Ekin Bey 1980'lerde Taksim'e giden uzun Amerikan arabalarının olduğu dönemleri dün gibi hatırlıyor.

Peker Sokak 3/D

Boğaziçi Spor Kulübü

AMATÖR RUHLA 90 YIL

Arnavutköy'de 1932'de kurulan Boğaziçi Spor Kulübü, Beşiktaş ilçesinin en köklü kulüpleri arasında. Bugüne kadar güreş, atletizm, masa tenisi, su sporları, futbol, voleybol, basketbol gibi birçok branşta yüzlerce sporcu yetiştiren ve başarılarla imza atan kulübün Başkanı Yavuz Oğuz ile Arnavutköy'deki Boğaziçi Spor Tesisleri'nde bir araya geldik.

📷 Söyleşi: TULAY ÖZGÜR 📸 Fotoğraflar: OKAN FINDIK, ORUÇ SİNAN AYDINER

✚ Beşiktaş'ın en eski kulüpleri arasında yer alıyorsunuz. Okurlarımıza kulübünüzün kuruluş hikâyesinden bahseder misiniz?

Spor kulübümüz; 1932 yılında Maarif Matbaası Müdürü Kerim Kanok, Kabataş Lisesi Müdür Muavini Cafer Elbilgi, Devlet Limanları Müdürü Celal Tekeli, Beden Terbiyesi Öğretmeni Zeki Yumukoğlu ve Dr. Ksantapulos tarafından Boğaz'ın incisi Arnavutköy semtinde "Doğan Spor" adı altında kuruldu. Daha sonra kulübümüz semtimizde bulunan Boğaziçi Lisesi sahasında çalışmalarını sürdürdüğünden ismini liseye adapte ederek "Boğaziçi Spor Kulübü" adını aldı ve federasyona kaydoldu. Amblemimiz Arnavutköy'ün kokulu çileğinden esinlenerek çizildi. Kulübümüz ilk olarak sahildeki Lila Apartmanı'nın alt katında faaliyete başladı ve 1938'de caminin yanında bulunan lokalin girişinde faaliyetine devam etti. Daha

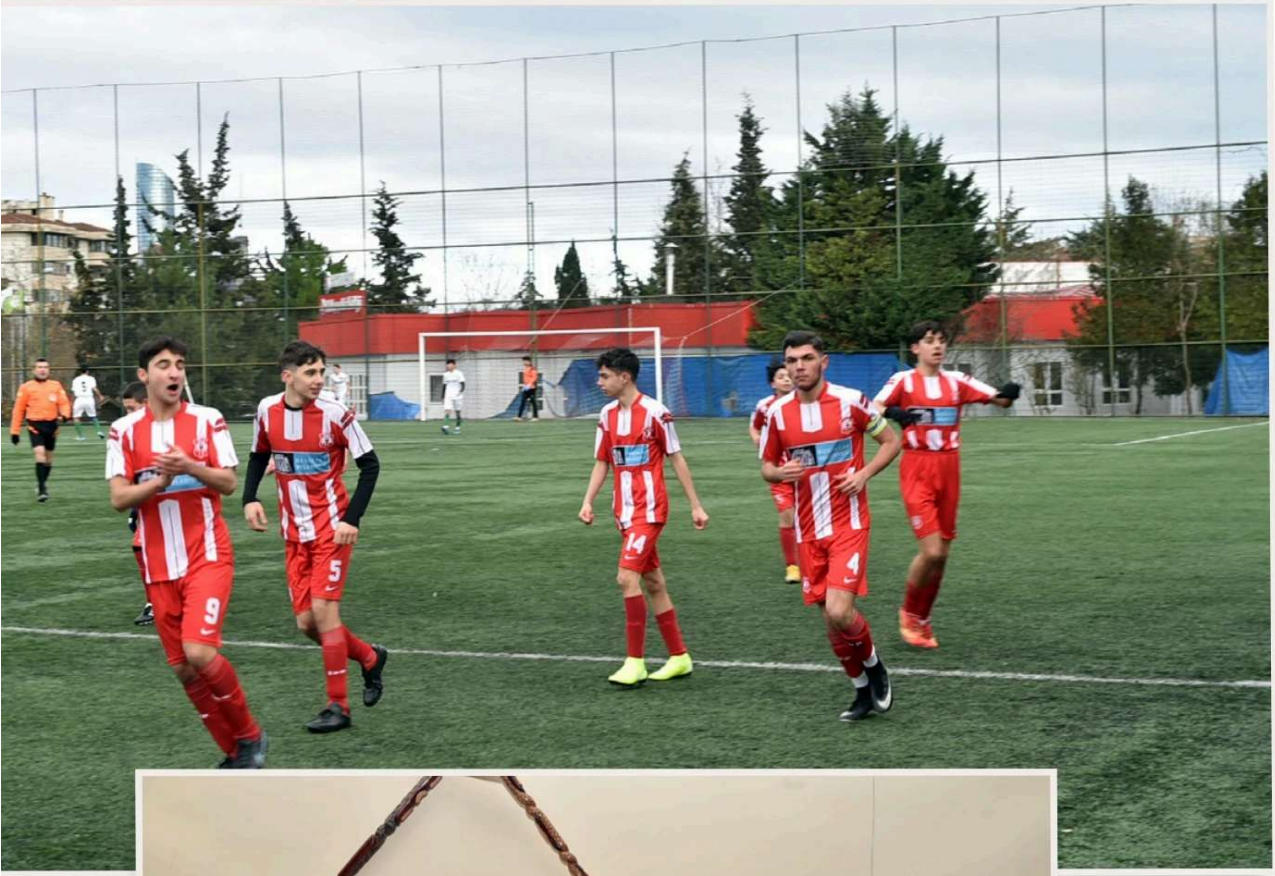
sonra Arnavutköy'de bulunan Arnavutköy Aya Strati Taksiarhi Rum Ortodoks Kilisesi'nin yanındaki boş arsaya 1965 yılında şimdi faaliyette bulunduğumuz yere yöneticimiz Refik Ekerbiçer'in Kilise Vakfı ile yapmış olduğu görüşmeler ve anlaşma sonucu taşındı. Kulübümüz boş arsa olan bu alanı birçok fedakârlıkla bulunarak alt ve üst yapı olmak üzere çeşitli spor branşlarına hizmet edecek şekilde bugünkü hâline getirmiştir. Kulübümüz ilk yıllarında güreş, atletizm, masa tenisi ve su sporları branşlarında faaliyette bulunuyordu. Kulübümüzün kuruluş amacı, üyelerine ve sporcularına çeşitli sporları yapma olanağı sağlamak, karşılıklı sevgi ve saygıyı yerleştirmek, ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı nesiller yetiştirmek, gençleri kötü alışkanlıklardan alıkoymak, üyeler arasında yardımlaşmayı sağlamak ve boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmelerine olanak sağlamaktır.

📷 Boğaziçi Spor Kulübü hocası Suat Üzümcü, Kulüp Başkanı Yavuz Oğuz ile Yönetim Kurulu üyesi Kemal Adakul (üstte). Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, 19 Haziran 2020'de Boğaziçi Spor Kulübünü ziyaret ederek yönetim ile bir araya geldi (sağda).

☒ Birçok sporcu gibi Boğaziçi Spor Kulübü Futbol Takımı da COVID-19 salgını sırasında antrenmanlarına ara vermişti. Sahaların açılmasıyla birlikte antrenmanlarına hızla ve özel bir programla devam eden takım, Kemerburgaz maçında galip gelmeyi başardı.

☒ Kulübün Arnavutköy'deki lokali 90 yıllık başarılı geçmişinin izleriyle dolu. Raftarda ve duvarlar çok sayıda şampiyonluk kupaları ve madalyalarla süslü.

KİŞ 2022

51

☑ Soldan sağa;
Yönetim Kurulu
üyeleri Bahri
Kayalar, Kemal
Adakul, Başkan
Yavuz Oğuz,
Basketbol ve
Voleybol Takımları
Genel Koordinatörü
Ersay Karaman,
Voleybol Antrenörü
Egemen Özerhan,
Basketbol
Antrenörü Nevzat
Urgancı, Diyetisyen
Öykü Yıldırım.

Önümüzdeki yıl kulübün 90. yaşını kutlayacaksınız. Bunca yıl ayakta kalmak kolay olmasa gerek... Bir kurumun bunca yıl varlığını sürdürmesi bile kendi başına bir başarı aslında. Siz nasıl başardınız? Yönetim kadronuzu nasıl belirliyorsunuz? Arnavutköy sakinlerinin kulübe ilgisi nasıl?

Önümüzdeki yıl 90. yaşını kutlayacak olan kulübümüz bugünlere, spor ahlakıyla birlik ve beraberliği öğrenen sporcu ve yönetim kurulu üyelerimizin ve elbette semtimizin insanların katkılarıyla ulaşmıştı. Ve bundan sonra da kulübümüz her türlü zorluk ve imkansızlığa rağmen semtimizin gençliğine ve üyelerine hizmet vermeye devam edecek.

Yönetim kadromuzu iki yılda bir yapılan seçim ile

belirliyoruz. Yönetim kurulumuz; 9 asil ve 5 yedek; disiplin kurulumuz ise 3 asil 3 yedek ve denetim kurulumuz da 3 asil 3 yedek üyeden oluşuyor. Röportajınız vesilesiyle kulübümüzün kuruluşundan bu yana emeği geçen tüm yöneticilerimizi ve üyelerimize teşekkürü bir borç bilirim. Hayatını kaybeden yöneticilerimizi de saygı ve rahmetle anıyoruz. Adını sayamayacağımız kadar çok kişinin emeği ve özverisi olmasaydı kulübümüz 90. yaşını kutlama fırsatı bulamayacaktı.

Geçmişteki başarılarınızdan örnekler verebilir misiniz? Bugün mevcut olmayan hangi branşlarda sporcu yetiştiriyordunuz?

İstanbul 1. Amatör Ligi'nde U-11-12-14-16-18 ve A Takımlarımız, basketbol kadın ve erkek takımlarımız, voleybol kadın ve erkek takımlarımız ile plaj voleybolu ve bisiklet branşları başta olmak üzere yaklaşık 300 lisanslı sporcumuz mevcut.

Kulübünüze sadece Arnavutköy semtinden mi sporcular katılım sağlıyor?

Kulübümüzün sporcuları semtimizin gençleri ve bir kısmı da çevre semtlerin gençlerinden oluşmaktadır.

Sizde yetişip profesyonel olan sporcular var mı?

Kulübümüzde spor yapıp daha sonra profesyonel olan sporcularımız ve oynadıkları kulüpler şöyle: Nehir Altınay-Fenerbahçe Basketbol Takımı, Turgut

“

Kulübümüzün kuruluş amacı, üyelerine ve sporcularına çeşitli sporları yapma olanağı sağlamak, karşılıklı sevgi ve saygıyı yerleştirmek, ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı nesiller yetiştirmektir.

”

Yelmen-Fenerbahçe (A Milli), Türker Gülsoy-İstanbulspor (A Milli), Yusuf Kerpeten-Zonguldakspor, Timuçin Türüm-Kasımpaşa, Ercan Gamsız-İETT, İlkey Türkoğlu-Sakaryaspor, Yasin Çapanoğlu-Bayrampaşa, Alperen Yıldız-Sancaktepe. Tüm bu sporcularımızın yanı sıra adını burada saymadığım birçok sporcumuz da profesyonel olmuştur.

Kulübünüz yakın dönemde hangi başarıları elde etti?

Geçmiş yıllarda sporcularımız ve takımlarımız İstanbul ilinde futbolda ve basketbolda, voleybolda birçok başarıları imza attı. Yakın zamanda ise 2018-2019 yıllarında U-14 ve U-19 futbol takımlarımız şampiyon oldu.

Türkiye Kadın Voleybol Milli Takımı'nın başarısı hepimizi gururlandırıyor. Bu yaz olimpiyatlarda elde edilen başarıdan sonra çocukların voleybola ilgisi arttı mı? Siz nasıl gözlemliyorsunuz?

Kadın Voleybol Milli Takımımızın olimpiyatlardaki başarısından sonra bu spora ilgi yoğun bir şekilde arttı. Bunu açıkça görebiliyoruz. Kulübümüze de bu branşla ilgili yoğun bir talep var. Elbette bu durum spora yıllarca emek vermiş olan bizleri ve hocamızı çok memnun ediyor.

Basketbola olan ilgi nasıl? Kaç takım mevcut?

Basketbol branşıyla ilgili bir takımımız var. Ancak Milli Takımlarımızın başarı durumuna göre ilgi artıyor. Bu duruma en iyi örnek daha önce de belirttiğim gibi Kadın Voleybol Milli Takımımızın başarısıdır. Takımlarımızın başarılarıyla birlikte o branşlara da ilginin arttığını gözlemliyoruz.

Boğaziçi Spor Kulübü geçmişiyile gurur duyuyor. Nesilden nesile aktarılan hikâyeler, kazanılan başarılar, tecrübeler şimdiki sporculara yol gösteriyor. Başkan Yavuz Oğuz, bugün olduğu gibi geçmişte de özverili insanlar sayesinde bugüne ulaştıklarını belirtiyor.

Boğaziçi Spor Kulübü Midi Kız Voleybol Takımı 2017-2018 sezonunda İstanbul Ligi'nde şampiyon oldu.

Kulübün sporcu yetiştirmede geçmişten gelen prensipleri neler? Sizce yeni nesil, eski sporcuları örnek alıyor mu?

Kulübümüzde spor yapan sporcularımızdan bekleniyor: temiz, dürüst, ahlaklı ve iyi insan olmalarıdır. Yeni nesil genç sporcularımızın kulübümüzün eski sporcularından öğrenecekleri ve öğrendikleri çok şeyler var. Eski sporcuların daha az imkânlarla ve özveriyle kazanmış oldukları başarıları anlatıp onları özendiriyoruz.

COVID-19 salgını sizi nasıl etkiledi? Sporcular antrenmanlarına nasıl devam etti?

Koronavirüs salgını maalesef birçok branşta faaliyetimizi sürdürmemize mâni oldu. Yeteri kadar sporcularımız antrenman ve maçlara katılamadı.

Beşiktaş ilçesinde birçok amatör spor kulübü

mevcut. Sizce amatör spor kulüplerinin varlığını devam ettirebilmesi hangi şartlara bağlı?

Kendi semtimiz Arnavutköy'den söz edersek çocuk parkının rant yüzünden kapatıldığı bir dönemde çocuklarımızın ve gençlerimizin gidecek başka yerleri olmadığından gençlerimiz ve yaşlarımız kulübümüzün lokalinde bir araya geldi. Spor yaparak, satranç, briç, tavla gibi oyunlar oynayarak ve sohbet ederek stres attılar, sosyalleştiler ve yeni dostluklar kurdular. Kulübümüzün halı sahasında çocuklarımızın enerjilerini spor yaparak attığı bir yer olması nedeniyle Boğaziçi Spor Kulübümüzün önemi daha da arttı.

Kulübün uzun vadede hedefleri nedir?

Bizim gibi amatör spor kulüpleri kendi imkânları ile ayakta durmakta zorlanıyor. Sadece üyelerimizin destek ve katkıları yeterli olmuyor. Kulüplerin üye aidatları çok düşük olduğundan yeterli bütçe oluşturamıyoruz. Semt sakinlerinin de kulüplerine maddi ve manevi anlamda sahip çıkmaları gerekiyor. Yerel yönetimlerin ve federasyonların amatör spor kulüplerine desteği ciddi oranda artırması gerekiyor. İşin özü: yerel yönetimlerin ve devletimizin yani Spor Bakanlığı'nın amatör spor kulüplerine ciddi anlamda maddi yardımları artırması gerekir. e

“

Amatör spor kulüplerine, yerel yönetimlerin ve federasyonların desteğinin artırması gerekiyor.

”

EGEMEN ÖZERTAN

Alt Takımlar Voleybol Baş Antrenörü

Boğaziçi Spor Kulübü'nün voleybol takımlarını çalıştırıyorum aynı zamanda Voleybol Federasyonu'nda il temsilciliğinde de görevliyim. Bir salonu tamamen voleybola ayırdık. Voleybol Millî Takımı'nın başarılarının da etkisiyle voleybola talep oldukça fazla. Çocuklara özellikle de kız çocukları için rol model oluyorlar. Öncelikle hayal kurmakla başlıyor iş. Özellikle kız çocuklarında. Bu tür başarılar onları spora teşvik ediyor ve büyük hayaller kurmalarını sağlıyor. Bu hayallerinin peşinde profesyonel oyuncu olabilmek için sarf edilen çaba bile o kadar değerli ki. Millî Takım'da oynamak belli bir fiziksel yeterlilik istiyor ama sonuçta işin özünde spor yapmak olduğu için o çocukların salona girmelerini sağlamaları bile bir başarı aslında. Ayrıca Millî Takım'da Türkiye'nin farklı yerlerinden gelen oyuncular var, hepsinin ba-

şarı öyküleri de başarılı olma nedenleri de ortak. Günümüzde çocuklar çok daha aktif bir şekilde sosyal medyayı kullanıyor, onlar da okuyor elbette bu başarı öykülerini. Acaba ben de onlar gibi olabilir miyim, diye güzel hayaller kuruyorlar. En azından iki saat bilgisayar, tablet ile uğraşmayıp hareket ediyorlar, sağlıklı bir aktivite yapıyorlar. Sporun özellikle ders başarısına da güzel bir katkısı oluyor. Biz özellikle voleybol antrenmanlarını maç topu ile yapıyoruz. Rus bir antrenörümüz var onun da tavsiyesiyle antrenman süresini 2 saate çıkardık.

ERSOY KARAMAN

Boğaziçi Spor Kulübü Basketbol ve Voleybol Takımları Genel Koordinatörü

Marmara Üniversitesi Spor Akademisi'ni bitirdikten sonra yolumuz Boğaziçi Spor Kulübü ile kesişti, 2009 yılından beridir birlikte çalışmaya devam ediyoruz. O dönemki Başkanımız Hasan Kahveci bize güvendi ve projemizi destekledi. Anadolu Yakası'nda Çengelköy tarafında çok fazla okul var; çok okul olması demek çocuk sayısının fazla olması, yani daha büyük öz kaynak demek. Spor eğitimlerine başladıktan sonra yaş grubunu daha da düşürdük ve Çengelköy İlkokulu'nda bir proje başlattık. Öncelikle öksüz ve yetim çocuklar ile ebeveynleri engelli çocuklara Boğaziçi Spor Kulübü olarak öncelik tanıyarak ücretsiz spor eğitimi vermeye başladık. Sonrasında bu çocuklar okul sporlarında ilk yıl 129 madalya aldı. İkinci sene il, ilçe müsabakalarında çeşitli dallarda madalya sayısı 358'e ulaştı. 2017'de Rıdvan Dilmen, 2018'de de Mustafa Denizli bize ödül verdi. Çocukları ilgili branşlara yönlendirdik. 2017-2018 voleybol takımımız 14 yaş grubunda İstanbul Şampiyonu oldu. Araya COVID-19 salgını girdi ama şimdi tekrar çalışmalara başladık. Biz spora sadece antrenman

olarak bakmıyoruz, çocukların hayata bakışını da değiştirmeye onlara belli bir disiplin de vermeye çalışıyoruz. Örneğin Diyetisyen Öykü Yıldırım da sağlıklı beslenme konusunda bize gönüllü destek veriyor. Kas ağrısı olmadan antrenmanlara nasıl hazırlanır, maç günü ne yenir, nasıl beslenir gibi konularda sağlıklı yaşam bilinci de kazandırmaya çaba sarf ediyoruz. Takımlarımız bu şekilde başarılı oldu. Bizler gönüllülük esasına göre çalışıyoruz. Gönüllülük esası çok önemli. Yaptığımız projede herkes elini taşın altına koydu.

SPOR YAPAN ÇOCUKLAR NASIL BESLENMELİ?

Boğaziçi Spor Kulübü sporcularına Uzman Diyetisyen Öykü Yıldırım gönüllü olarak iki yıldır beslenme uzmanı olarak destek veriyor. Yıldırım, sporcu çocukların beslenmesi ile ilgili b+ okurlarına önerilerde bulundu.

☒ Boğaziçi Spor Kulübü sporcularına gönüllü destek veren Uzman Diyetisyen Öykü Yıldırım, her sporcuyla ayrı ayrı ilgileniyor, beslenme düzenlerinin planlıyor.

+ Öykü Hanım, öncelikle Boğaziçi Spor Kulübü ile tanışmanız nasıl oldu? Kaç yıldır çocuklarla birlikte çalışmaktasınız?

Üniversiteden mezun olup mesleğime ilk adım attığımdan beri sporcular ile beraber çalışmaktayım. Bu süreçte özellikle çocukları beslenme sürecine adapte edebilmek ve onlara sürecin bir parçası olduğunu benimsetebilmek için sporcu beslenmesi üzerine birçok eğitim aldım.

Boğaziçi Spor Kulübü yeniliklere oldukça açık bir kulüp. Aldığım eğitimler sırasında yollarımız keşişti. Çocukların gerek gelişimleri gerekse antrenman performanslarını desteklemek için multi-disipliner bir yaklaşımla ilerlemek üzerine anlaştık ve harekete geçtik.

Boğaziçi Spor Kulübü sporcuları sizin verdiğiniz beslenme tavsiyeleriyle birlikte nasıl bir gelişim gösterdi? İzlenimleriniz, gözlemleriniz nasıl?

Diyet kelime anlamı ile yaşam biçimi anlamına gelmektedir; fakat burada önemli olan nokta çocukların gelişimi esnasında diyet sürecini yasakların olduğu bir süreç olmadığı bilincini onlara sunabilmek. Karşılıklı olarak bunu başardıktan sonra çocukların farkındalıkları oldukça artıyor. Antrenman sırasındaki performansları artarken gelişimlerdeki ilerlemeyi kendileri de fark ediyor ve haftalık görüşmelerimizde kendilerini daha net aktarıyorlar. Aslında bunlara birlikte bakıldığında tüm bunlar çocukların özgüvenlerini ve farkındalıklarını oldukça olumlu bir şekilde etkiliyor.

Spor yapan çocuklar yapmayanlara göre farklı bir beslenme mi uygulamalı?

Elbette, beslenme kişiye özeldir. Spor yapan bir birey ile hareketsiz yaşantısı olan (sedanter) bir bireyin ihtiyaçları çok farklıdır. Bu tabloya yaş, cinsiyet, metabolik rahatsızlık gibi detaylar girdiğinde ise alınması gereken enerji ve denge tamamen bireye göre planlanıp özel olması gerekiyor.

Antrenman öncesi ve sonrası nasıl beslenmelidir? Bu beslenme antrenman sayısına ya da yapılan spor branşına göre değişiklik gösterir mi?

Spor yapan bir bireyin yaptığı antrenman çeşidi, süresi, haftalık antrenman sayısı gibi ayrıntılar

oldukça önemlidir. Bu noktada antrenör ve diyetisyenin iletişimde olması ve birbirlerine bu aktarımları yapması gereklidir. Çünkü bazı durumlarda sporcunun antrenman sırasında ki ihtiyacını antrenör gözlemleyerek diyetisyene aktarmalıdır. Bu noktada performans ve gelişime yönelik antrenman öncesi ve sonrası beslenmenin yanı sıra antrenman sırasında beslenmede oldukça önem taşımaktadır. Tüm bunları göz önünde tutarsak maalesef bir sporcuya antrenman öncesi ve sonrası beslenmesini bir kalıba sokamayız. Ama şunu söyleyebilirim ki asla antrenmana aç ve aşırı tok karına girilmemelidir en az 1,5-2 saat açlık olmalı ve yapılan antrenmana göre glikojen depoları baz alınarak; antrenman sonrasında ise kas yıkımını ve yorgunluğu desteklemeyecek kompleks bir öğün oluşturulmalı. Tüm bunlar ile beraber çocukların gelişimleri ön planda tutularak hareket edilmesi esas kural.

Spor yapan çocukların gelişimlerinde nasıl bir farklılık gözlemliyorsunuz? Çok kilolu çocukların spora başlamasının nasıl bir etkisi oluyor?

Spor yapan bir çocuğun öncelikli olarak gelişimi her anlamda periyodik olarak incelenebilmektedir. Örneğin kas gelişimi spor yapan bir çocuğun her zaman daha sağlıklıdır. Bu ileri ki yaşlar için çok büyük artı. Yaşlarına göre boy-kilo, mental gelişim gibi olguları gözlemleme ve destekleme şansımız oluyor. Çünkü spor yapan bir çocuk ekip içerisinde. Bu noktada antrenör-diyetisyen-velinin farkındalığı çok önemli. Tüm bunlarla beraber eğer ki çocuk takım sporu içerisindeyse özgüveni daha yüksek oluyor, bir birey olma yolunda daha emin adımlarla yürüyor.

Kilolu olan çocukların spora başlama sürecinde ise hareket faktörü ideal kiloya ulaşmalarında çok büyük etken. Ufak bir sağlıklı beslenme eğitimi ve dokunuşu yeterli oluyor.

Bir de çok zayıf olduğu için şikâyet etmek tipik Türk annesi özelliği olarak bilinir. Bilimsel kriterlere göre hangi çocuk zayıftır ve diyetisyen tavsiyesine hangi durumlarda başvurulmalıdır?

Annelerin, 0-6 yaş grubunda ki çocuklara yeme sürecinde ki ısrarları, tabak ile sürekli arkalarında dolaşmaları veya yemek yemeyen çocuklara tablet, telefon gibi araçlarla yemek yedirme çabaları ileriki yaşlarda ciddi anlamda yeme bozukluğuna neden olmaktadır. Bu tabloda elbette ki annelere hak veriyorum fakat zayıf çocuk sağlıksız anlamına gelmemektedir. Bir çocuğa sağlıksız diyebilme için persentil tablosuna bakmamız lazım.

“

Spor yapan bir çocuğun Kas gelişimi her zaman daha sağlıklıdır. Bu ileri ki yaşlar için çok büyük avantajdır. Fiziksel sağlığın yanı sıra özgüveni daha yüksek oluyor, bir birey olma yolunda daha emin adımlarla yürüyor.

”

Persentil tablosu, çocuğun büyümesini takip ettiğimiz bir tablodur ve bu veri bilimsel olarak kabul gören Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanmış bir tablodur. Bu tabloda çocukta eğer ki büyüme gelişme geriliği varsa diyetisyen ve hekim elbette başvurulmalıdır. Tüm bunların dışında beslenme bozukluğu, büyüme gelişme yaşlarına göre ilerleyse yine diyetisyenden destek almak sağlıklı olacaktır. ☺

KARANTİNA GÜNLERİ TEDİRGİN PARİS

Yaklaşık iki yıldır tüm dünyayı saran COVID-19 salgını kentlerin çehresini, ritmik akışını da bozdu. Kısıtlamalar nedeniyle kapılarını turistlere kapayan Paris'te hayat yavaş yavaş normale dönse de eski günlerinden eser yok. Uzun yıllardır Paris'te yaşıyan Gazeteci Cüneyt Ayrar, karantina günlerinde Paris sokaklarında dolaştı ve izlenimlerini b+ okurlarıyla paylaştı.

Yazı ve Fotoğraflar: CÜNEYT AYRAL

P

aris, tarihi binaları, renkli ve her dilden konuşan insanları, kafeleri, Seine Nehri'nin köprüleri, galerileri ile cıvılcı, 24 saat yaşayan bir şehir olarak tanınır. Şehirde kafelerdeki ve metrolardaki kalabalık belirgin özelliklerden biridir. Özellikle iç mekânlarda sigara yasağı başladıktan sonra kış aylarında ısıtılan terasları ile dip dibe oturlan Paris kafelerinin en keyifli yerlerinden biri de yanınızda oturanlarla başlattığınız sohbetlerdir. Genellikle son filmlerden ve şehrin zaman zaman usandıran gri havasından söz edilerek başlayan sohbetler kimi zaman bir başka kafeye doğru yürüyüşle, bazen de bir akşam yemeği için verilen sözle biter.

Eğer Paris'te yaşıyorsanız, aynı saatlerde sık sık uğradığınız kafede ya da iş dönüşü metroda karşılaştığınız aşına yüzler vardır ve bir süre sonra bu insanlar ile selamlaşmaya, kısa kısa da olsa sohbet etmeye bile başlarsınız. Bu davranış koskoca Paris'in bir "kasaba" özelliğidir. Aynı şey fırıncının ya da eczanenin önündeki kuyrukta beklerken de olur. Fırıncı size "Yine yarım mı istiyorsunuz? Çok pişmiş olmayacaktı değil mi?" diye sormaktan bıkmadığı gibi, sigorta kartınızı evde unuttuğunuzda eczacı da size adınızla hitap edip, sisteminde kaydınız olduğunu, kartınızı unuttuğunuz için üzülmemenizi söyleyecektir. Yani Paris, onca popülerliğe, milyonlarca turisti rağmen belirgin bir mahalle kültürü ile yaşayan şehirlerdendir ve şehrin güzel özelliklerinden biri de bu yapısını korumasıdır.

ISSİZ SOKAKLAR

Mart 2020'da COVID-19 salgınının başlaması ile dünyanın hemen hemen her yerinde farklı biçimlerde olduğu gibi Paris'te de ciddi değişimler yaşandı. Bunlardan en önemlisi şehrin "birlikte yaşama" özelliği-

Paris COVID-19 salgınında bambaşka bir kimliğe büründü; milyonlarca turisti ağırlayan sokakları sessizliğe gömüldü.

Salgından önce ziyaretçilerin uzun kuyruklar oluşturduğu Louvre Müzesi, salgın tedbirleri kapsamında kapalıydı. Müze yönetimi, salgın döneminde bilet satışlarından 40 milyon avruluk kayba uğradıklarını belirtti.

nin ortadan kalkması ve insanların birdenbire, birbirlerine yabancılaşmalarıydı.

Önceleri herkes herkesten korkar oldu. Sokağa çıkma yasağı getirilmişti. Ekmeğini almaya gidenler ile köpeğini gezdirmeye çıkanlar, daha dün kadar koyu mahalle arası sohbetlere dalarlarken, şimdi birbirlerine hastalık kaynağı gibi bakmaya başlamış, selamlaşmanın bile salgının yayılmasına neden olabileceğini düşünür olmuşlardı.

**Paris, milyonlarca turiste rağmen
belirgin bir mahalle kültürü ile yaşayan
nadir başkentlerden biri.**

O günlerde, gazeteci olduğum için şehri gezebiliyordum. Bu yazıya eşlik eden, şehrin dramatik fotoğraflarını salgının başladığı ve sokağa çıkmanın yasak olduğu günlerde çekmiştim. Hasta olmaktan korkan Paris ahalisi bir yandan da evde yaşamayı öğrenmeye başlamıştı. Pek çok iş yeri uzaktan çalışmaya başlamıştı, bunu yapamayacak olanlara devlet işsizlik parası ödüyordu.

Tatili, hatta belki de tembelliği çok seven Fransızlar evde yaşamayı bilmedikleri için önce zorlandılar, ama alışınca bunun tadını çıkartmaya başladılar ve ister istemez para biriktirir oldular. Bu davranış, salgın sonrası için ciddi bir hazırlığın işareti olarak belirlenmişti.

Sokağa çıkma yasağı kaldırılıp kafe ve lokantaların belli koşullarda açılmasına izin verildiğinde, ev hapsinden bunalan Parisliler kendilerini kafelerde ve lokantalarda buldular; ne var ki artık hiçbir şey eskisi gibi değildi.

Paris'te kafe, restoran ve barlar da salgın önlemleri kapsamında zaman zaman kapatıldı. Müşterilerin yerine dev peluş oyuncak ayıların masalara oturtulması Parislileri gülümsetti ve morallerini yükseltti.

KİŞ 2022

63

Yılın her ayı kalabalık turist gruplarının işgali altında olan Paris sokakları karantina günlerinde sessizliğe büründü (üstte). Parke taşlı sokakları, meydanları, tarihi yapıları, müzeleri ile büyüleyici bir semt olan Montmartre ise uzun yıllardan sonra ilk defa ıssızdı (sağda).

Lokantalar ve kafeler iç mekânlara müşteri kabul edemiyorlardı, ancak teraslarda oturuluyordu. Paris Büyükşehir Belediyesi kafe ve lokantaların araç park yerlerini de teras olarak kullanabilmeleri için izin vermişti. Böylelikle iç mekândan yitirilen masa sayısı toparlanmış olacaktı, ancak masalar arasında “sosyal mesafe” diye adlandırılan uzaklık korunacak, o dip dibe oturulan kafeler artık olmayacaktı.

HUZURSUZ ŞEHİR

Paris çok farklı bir görünüme bürünmüştü. İnsan ilişkilerinin zayıfladığı, öpüşen koklaşan çiftlerin sokaklarda, köprü üstlerinde, nehir kenarında görülmediği; insanların kafelerde ve lokantalarda kısa süre oturmaya başladığı, tedirgin, huzursuz bir şehir oluvermişti Paris. Her yıl milyonlarca turisti ağırlayan sokakları tenhalaşmış, sessizliğe gömülmüştü.

KİŞİ 2022

65

☒ Koronavirüs salgını başladığından bu yana Paris'te bisiklet kullanan kişi sayısında büyük artış oldu. Paris Belediyesi de kapanma dönemlerinde bisiklet yollarının uzunluğunu artırdı.

Sokağa çıkma yasağının olduğu günlerde çalışanlarını hızlandıran belediye, kilometrelerce bisiklet yolunun yapımını da bitirmiş, böylelikle salgın endişesi ile metro ve taksi kullanmak istemeyen Parislilere "buyurun, bisiklet ile gezin, dolaşın" demişti. İstanbul'a göre nispeten düz bir coğrafyası olan Paris, uzun yıllardır ulaşım aracı olarak bisiklet kullanımının özendirildiği bir şehirdi. İstatistiklere göre salgınla birlikte Paris'te bisiklet kullanan insan sayısında ciddi bir artış oldu. Kapanmaların olduğu dönemde de Paris Belediyesi geceleri kilometrelerce bisiklet yolu açmak için çalışmaya devam etti.

Fransa'da COVID-19 salgını, bir başbakanın istifa etmesine ve Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un hayli oy kaybetmesine neden olacak kadar kötü yönetildi. Ancak kötü yönetildiği kabul edilen bu süreçte çalışamayanların maaşları ödendiği gibi iş kaybına uğrayanlara da parasal destek verildi.

Parislilerin salgına rağmen belli bir düzen içinde

yaşamlarını sürdürmeleri için gerek ana kent belediyesi gerekse bölge belediyeleri hayli yoğun çaba gösterdi. Ancak yüz yüze ilişkinin çok kuvvetli olduğu ve bilgisayar kullanımının pek yaygınlaşmadığı Fransa'da, özellikle devletle olan ilişkilerde pek çok zorluk yaşandı. İnsanlar dertlerini bilgisayar başında yazmak yerine yüz yüze anlatmak istiyorlardı, fakat çalışanlar evlerinden çalıştıkları için buna olanak yoktu. Daha sonra iletişim için telefon görüşmelerine geçildiyse de Fransızlar bu durumdan da çok hoşnut olmadılar, hâlâ da oldukları söylenemez.

Sadece devlet dairelerindeki işlemler değil sağlık ve tedavi hizmetleri de uzaktan yapılmaya başlandı. Sağlıkçılar hastaları ile WhatsApp ya da Skype üzerinden görüşüp reçetelerini e-posta ile gönderdiler. Okullar kapanınca genç anne balar çocuklarıyla birlikte ev hayatının ne demek olduğunu deneyimlediler. Özellikle evlerin küçük olduğu Paris'te pek çok ailenin şehir dışına göç ettiği gözlemlendi. Elbette göçün tek nedeni küçük evler değildi. Uzaktan çalışmanın yaygınlaş-

COVID-19 önlemleri kapsamında restoran ve kafelerin müşteri kabul etmesine izin verilmedi. Parisliler kahvelerini sokakta içip sohbet etmek zorunda kaldı, barlar ve restoranlar sokaklara taşıdı.

ması ve patronların, bu daha az masraflı çalışma biçimini özendirilmesi de pek çok ailenin Paris'ten küçük şehirlere göç etmesine neden oldu. Bunlara okulların kapanması ve özellikle yabancı öğrencilerin gelememesi de eklenince şehirde fahiş fiyatlara ulaşan küçük ev ve stüdyo kiralari da düşmeye başladı. Bu çok belirgin ve gözlenebilir gelişmelerden başka Paris'in 24 saat kesintisiz süren yaşantısı da ciddi bir darbe aldı. Çünkü gece kulüpleri, diskotekler, özel barlar gibi tüm eğlence mekânları kapalıydı. Nehir kenarında toplanıp piknik yapmak da engellenmişti. Paris artık herhangi bir şehir görünümüne bürünmüştü ve sıkıcıydı...

Bir süre önce aşılamanın yüksek oranlara ulaşması ve insanların artan tepkileri sonucunda COVID-19 önlemleri gevşemeye başladı. Kafe ve lokantalar iç mekânlara müşteri kabul etmeye başladı ama sağlık belgesi zorunlu kılındı. Sağlık belgesi olmayanlar ne iç ne de dış mekânlara kabul edilmeyordu. Eczanelerin önlerinde kurulan test noktaları sağlık sigortası olanlara bedelsiz test

yapıyor ve iki gün geçerli bir belge veriyordu, aşılı olanlar ise belgelerini göstererek istedikleri yerlere gidebiliyorlardı.

Ancak tüm bu koronavirüs kurallarının gevşetilmesi sonucunda ne Paris ne de ülkenin diğer şehirleri eski tatlarına bir türlü kavuşamadı. Yılda ortalama 30 milyon turisti ağırlayan Paris'te son zamanlarda Avrupalı turistler görülmeye başlandıysa da gece hayatının çok sınırlı olması şehrin renginin yeniden parlamasını sağlayamadı. Sanat galerileri de açılmaya başladı. Ama, hastalık korkusu ve genç ailelerin de şehir dışına gitmiş olması kalabalıkların seyrelmesine neden oldu. Görkemli, şaşalı açılışlar yapılamadı.

Kasım 2021 tarihine geldiğimizde ise okullar artık açık, sağlık belgesi ile kafe ve lokantalara gidilebiliyor, sokaklarda maskesiz dolaşmak serbest ancak mağazalara, toplu taşımaya ve taktilere maskesiz binmek hâlâ olanaksız. Belli ülkelerden turist de kabul edilmeye başlandı. Paris'in kendine gelebileceği düşünülüyorsa da bana kalırsa bunun ger-

2020'de başlayan salgın sırasında çoğu işletme sadece paket servis ve gel-al yöntemiyle satış yapabildi. İşletme sahipleri müşterilerini içeri kabul etmeyerek kapıdan hizmet vererek kendi tedbirlerini de almayı ihmal etmedi.

çekleşmesi hayli zaman alacak, çünkü hem sosyal yaşam ciddi bir darbe aldı hem de ticari hayatın dengesizliği, yardımlar yapılmış olmasına karşın giderilemedi ve pek çok küçük iş yeri kapandı. Kapanan yerlerin çoğu da şehrin tadı tuzu niteliğinde olan yerlerdi.

Paris'in bir gezgin için değeri Eyfel Kulesi, Şanzelize Bulvarı, Notre Dame Katedrali, Saint Germain Mahallesi'ndeki kafelerdir. Biraz da müzeler için içine girdi mi gezi daha da zengin bir içerik kazanır. Ama Paris'te yaşayanlar için Paris sadece bunlardan ibaret değildir.

Fransız devleti herkesin aşı olması için bedelsiz olan testleri Kasım 2021'den itibaren 25 Euro yaptı. İki gün geçerli test yaptırmaktansa aşı olurum,

diye düşünülün, aşılama yaygınlaşsın diye bu karar alındı. Ancak "muhalif" olmanın geleneksel olduğu Fransa'da aşı karşıtlarının tepkisi günden güne artıyor ve hemen hemen her hafta sonu şehirlerin belli merkezlerinde yürüyüşler ve protestolar devam ediyor.

Dünyanın ilk kez bir salgınla karşı karşıya kaldığını hepimiz biliyoruz. Orta Çağ'da yaşanan romanlara, filmlere konu olan veba salgınından herkesin haberi var. Daha bundan birkaç on yıl önce AIDS vakalarında salgın düzeyinde artış yaşadık şimdi de COVID-19 salgınına yaşıyoruz. Elbette bu da geçecek ve biz aynı kanserle, AIDS'le, grip- le yaşamayı öğrendiğimiz gibi COVID-19 ile de birlikte yaşamayı öğreneceğiz. Ve Paris yine eski günlerine dönecek. 📌

📅 15 Nisan 2019'da çıkan yangında zarar gören Notre Dame Katedrali'nin restorasyonu da salgından etkilendi. Restorasyon çalışmalarına kapanma dönemlerinde devam edilemedi.

KİŞ 2022

Hisao Nishimaki

“BENZERLİKLERİMİZİN TOPLAMI BİZİ YAKINLAŞTIRIYOR”

Kısa bir süre sonra İstanbul'dan ayrılacak olan Hisao Nishimaki, Ekim 2018 tarihinden bu yana Japonya İstanbul Başkonsolosu olarak görev yapıyor. İstanbul Üniversitesi'ne 1986 yılında misafir öğrenci olarak gelen Başkonsolos, b+ ekibini Japonya Başkonsolosu Resmi Konutu'nda ağırladı ve sorularımızı Türkçe yanıtladı.

🗒️ Söyleşi: PINAR KIZILPINAR ÇAKMAK
Dış İlişkiler Müdürlüğü Turizm Danışma Bürosu Sorumlusu
📷 Fotoğraflar: GÖRKEM KIZILKAYAK

71

b+ DİPLOMAT BAKIŞI

+ Öncelikle okurlarımıza kendinizi tanıtabilir misiniz? Diplomat olmaya nasıl karar verdiniz ve daha önce hangi ülkelerde görev yaptınız? Çocukken ülkenizden bu kadar uzakta yaşayacağınızı tahmin eder miydiniz?
Çocukluğumda pilot olmak istiyordum. İlkokuldan mezun olduktan sonra pilot olmaktan vazgeçtim, öğretmen olmayı düşündüm. Sonrasında bir arkadaşım Dışişleri Bakanlığı'nda çalışıyordu, ben de ondan etkilenerek Dışişleri Bakanlığı'nda çalışmaya karar verdim. Ülkemden bu kadar uzakta çalışacağımı hiç tahmin etmiyordum. Ben Türkçe uzmanıyım ama

Bakanlık'ta çalışmaya başlamadan önce Türkiye hakkında hiç bilgim yoktu. Personel dairesi benim Türkçe öğrenmem gerektiğine karar verdikten sonra, Türkiye ve Türkçe maceram başlamış oldu. 1986 yılının yazında önce misafir öğrenci olarak üç ay İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde okudum. Dokuz ay da Ekonomi Fakültesi'nde eğitim gördüm. Sonra Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne (SBF) geçtim. Sekiz ay kadar orada okuduktan sonra ikinci köprü olan Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışına hazırlanmak için okulu bırakmak zorunda kaldım. Zira bu köprü'nün inşaatında Japon firmaları yer alıyordu ve açılışına da Japonya'dan üst düzey heyetler gelecekti.

Yaklaşık 20 yıl önce Türkiye'de hem İstanbul hem Ankara'da, daha sonra da Avustralya-Sidney, Pakistan-İslamabad, Birleşmiş Milletler'in Japonya Hükümeti Daimi Temsilciliği'nde New York'ta görev aldım.

“**Türk kültürünü severek yaşadığım için Türkçeyi öğrenmek benim için zor olmadı.**”

Çok güzel Türkçe konuşuyorsunuz. Zor oldu mu? Çünkü Türkler için Japon alfabesi çok farklı ama öğrenen bazı kişiler de dil yapısının Türkçeye benzediğini ve çok kolay olduğunu söylüyor.

Türk kültürünü severek yaşadığım için Türkçeyi öğrenmek benim için zor olmadı. Türkiye dünya haritasında Japonya'dan çok uzak bir yerde bulunuyor. Türkçe ve Japoncanın alfabeleri birbirinden çok farklı olsa da ilginç bir şekilde gramer ve cümle yapıları birbirine çok benziyor. Aslında anlamı birebir aynı kelimelerimiz bile var. İyi, tepe gibi kelimeler Japoncada da aynı anlama geliyor. O nedenle Türklerin kolaylıkla Japonca öğrenebileceğine inanıyorum. Görüldüğü kadar zor değil! Genç kuşaklara bu soruyu ben de soruyorum ve onlar da aynı cevabı veriyor.

Bir röportajınızda eşinizle Türkiye'de tanıştığınızı, Türkiye'nin çöpçatanlık rolü oynadığından bahsetmişsiniz. Bize tanışma öykünüzü anlatabilir misiniz?

Eşimle Türkiye'de tanıştığım için bu ülkenin bizim için çok özel bir yeri var. Japonya'daki Maliye Bakanlığı'nda bir arkadaşım vardı. Bana bir faks gönderdi, çünkü o zaman internet yoktu. Japonya'dan iki kız arkadaşının Türkiye'ye seyahat edeceğini söylüyor ve benim yardımcı olmamı rica ediyordu. İşte ben o iki kişiden birisiyle evlendim. Şimdi de her konuda eşime yardımcı olmaya çalışıyorum.

Sanıyorum İstanbul Depremi'nde 1999 yılında da İstanbul'daydınız ve depremi bizimle birlikte yaşadınız. O gün neler hissettiniz? Çok korktunuz mu yoksa deprem eğitimini küçük yaşta aldığınız için sakin mi karşıladınız?

Evet, ben İstanbul'daydım o gece. Deprem olur olmaz görevim gereği burada yaşayan Japon vatandaşlarının hayatından ve emniyetinden endişe duydum ve sorumlu bir şekilde hareket ederek hemen Tokyo'ya haber verdim. Buradaki Japon firmalarıyla iletişime geçerek durumlarını öğrendim. Saat sabah 03.00 civarıydı. Çocukluktan itibaren deprem tatbikatlarına katılmış bir Japon olarak aslında çok korkmadım. 1 Eylül 1923'te Tokyo'da çok büyük bir deprem yaşandığı için, o zamandan beri Japonlar depreme her zaman hazırlıklı olagelmıştır. Japonya'da ilkokuldan itibaren ortaokul ve lisede çocuklara yönelik olarak deprem tatbikatları yapılır.

Marmara Depremi anına dönecek olursak, ailem yaz tatili için Tokyo'daydı, ben evde yalnızdım. Deprem'in ardından herkesin dışarıya kaçtığını görünce çok şaşırđım. Balkondan bakıyordum, insanlar bana da "dışarı çık" diye bağırıyordu, o yüzden ben de dışarı çıktım. Çıktıktan sonra ev sahibi ile karşılaş-

tım ve bana aslında oturduğumuz binanın çok da sağlam olmadığını söylemesinin ardından artık ben de yavaş yavaş korkmaya başladım. Ve işte böylece fırtına gibi iki hafta geçti.

Japonya'dan hemen arama-kurtarma ekibi gönderildi. Ayrıca bina uzmanları ve mühendisler geldi. Bu gelen gruplar bizden ziyaret edilecek yerlere, sorumlu kişilerle görüşmelere eşlik etmemizi istiyorlardı. Ama Türkiye'deki valiler, belediye başkanları ve ilgili uzmanların hepsi zaten çok yoğundu.

Bu esnada, iş amacıyla Avrupa seyahatinde olan üç Japon milletvekili hemen programlarını iptal edip Türkiye'ye gelmeye karar verdiler. Beraber depre-

✉ Başkonsolos Nishimaki'nin fotoğrafladığı Baltalimanı Japon Bahçesi, 2003 yılında kardeş şehir anlaşması bulunan İstanbul ile Yamaguchi Eyaleti'ndeki Shimonoseki şehri tarafından tamamlanmış (üstte). Konsolosun gözünden Japonya Başkonsolosu Resmi Konutu'ndan İstanbul manzarası (altta).

✉ Japonya
İstanbul
Başkonsolosu,
salgın sırasında
Türkiye'de
yaşayan tek
bir Japon
vatandaşının dahi
geri dönmeyi
talep etmediğini
söylüyor.

min merkez üssü Kocaeli Gölçük'e gittik. Ben onlara rehberlik ettim. Sonradan bu üç milletvekili de Bakan oldu. Cebimizden ücretini ödeyerek yardım malzemeleri aldık, üç milletvekiliyle beraber bu yardım malzemelerini taşıyan kamyonla Gölçük'e gittik. Vekillerimiz bu yardımları ihtiyaç sahiplerine, depremzedelere dağıttı, ben de yardımcı oldum ayrıca onların fotoğraflarını çektim. Bu fotoğraflar ve deprem haberleri Japonya'ya yansıyınca, Japon hükümeti Türkiye'ye yardımda bulunmaya karar verdi. Sakarya'da prefabrik evlerden Japon köyü kuruldu.

“

Milletlerimizin tarihleri eski ve gelişmiş uygarlıklara dayanıyor. Ayrıca, toplumlarımızdaki insanlar arasındaki bağ çok kuvvetli; birbirimizi seviyoruz.

”

Japonya'daki Kobe Depremi sonrası inşa edilmiş ve kullanılmış 1900'ü resmi, 600'ü özel olmak üzere, toplam 2.500 prefabrik ev 17 Ağustos depremi sonrası Türk halkına destek olmak amacıyla hibe edilmiştir. Askeri gemilerle Türkiye'ye getirilen 500 prefabrik ev Sakarya'daki Adapazarı Adliye köyüne 2000 yılında yerleştirilmiştir. Tabii öncesinde, Ankara'dan gelen askeri ataşemiz ile askeri gemilerin demir atabileceği sağlam bir liman arayışımız olmuştu, sadece bir liman iş görür durumdaydı.

Görev sürenizin bitmesine az bir zaman kaldı. Yurdunuza dönünce en çok neleri özleyeceksiniz?

Döner kebabı çok seviyorum, sanırım çok özleyeceğim. Aşlında üniversitede Türkiye'de okumuş ve yaklaşık 20 yıl önce İstanbul'da görev yapmış birisi olarak, Türkiye'nin o zamandan bu zamana oldukça geliştiğini ama bu esnada o sıcakkanlı ve misafirperver ruhunu da hep koruduğunu fark ettim. Türkler hep çok sıcakkanlıydı, her zaman yardımcı olmaya çalışıyorlardı.

Japonya Türkiye'ye coğrafi bakımdan uzak olmasına rağmen, Japonya'ya karşı -hem ülke hem de halk olarak- Türk halkında inanılmaz bir sempati var. Hatta halk arasında Japon malı ürünlere büyük bir güven vardır. Siz bu sempatiyi nasıl yorumluyorsunuz? Halbuki Türkçede bir deyim vardır: Gözden uzak, gönülden irak, diye. Ama Japonya için bu söz geçerli değil...

Buradaki görev sürem sonuna yaklaşırken, Türkiye ve Japonya'nın tarihsel olarak birbirine böyle yakın olması üstüne son günlerde ben de çok düşündüm ve şöyle bir sonuca vardım: Ülkelerimiz birer doğal afet ülkesi: Japonya'da deprem ve tayfunlar, Türkiye'de deprem ve seller oluyor ama dünyada doğal afetler sadece Japonya ve Türkiye'de yaşanmıyor. Bunun yanında, ülkelerimizin ve milletlerimizin tarihleri eski, büyük ve gelişmiş uygarlıklara dayanıyor. Ayrıca, toplumlarımızdaki insanlar arasındaki bağ çok kuvvetli; birbirimizi seviyoruz. Örnek vermek gerekirse, deprem gibi bir afet olursa hemen herkes bir araya geliyor, bencillik yapmıyorlar. İşte bu benzerliklerimizin toplamı bizi birbirimize çok yakın kılıyor.

Bir de Japonların Türkiye'yi nasıl gördüğünü soralım size. Ülkenizde Türkiye hakkındaki genel kanaat nedir? Türkleri nasıl tanımlıyorlar. Türkiye'de yaşayan Japon vatandaşlarıyla bir araya geldiğinizde en çok neden yakınıyorlar ya da beğeniyorlar?

Buna son zamanlarda hepimizin hayatını etkileyen salgın konusu üzerinden cevap vermek istiyorum. İstanbul'da ilk COVID-19 vakası Mart 2020'de çıktı.

Bunu takip eden süreçte, pek çok ülkenin başkonsoloslukları buradan tahliye uçuşları başladı. Büyük bir panik havası vardı. Ancak bu süreçte, tek bir Japon vatandaşı bile bize telefon edip Türkiye'den tahliye talebinde bulunmadı. Burada yaşayan, yaklaşık 1350 kadar Japon vatandaşı var. Hiçbiri Japonya'ya dönmek istemedi çünkü Türkiye'ye ve Türkiye'deki sisteme büyük bir güvenleri vardı. Ben tek tek 30 kadar Japon firması ve ayrıca buradaki Japonlar Derneği'nin yöneticileriyle görüştim. Hiç kimsenin endişesi yoktu.

Bu süreçte Başkonsolosluk olarak salgına ilişkin raporlar hazırlayıp Tokyo'ya bilgi verdik. Salgındaki vaka ve vefat sayılarını ve oranlarını yakından takip ettik. Bu verileri, Türkiye'deki özel bir hastaneye ortak olan bir Japon şirketinden de teyit ederek buradaki Japon şirketleri ile paylaştım. Hastanelerin durumu, lojistik ve güvenlik açısından salgın sürecinde Türkiye'nin çok başarılı bir performansa sahip olduğuna bizzat tanık oldum. Bu kriterlerde Türkiye'nin oldukça iyi olması da Japon vatandaşlarına güven veriyor.

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, Osman Gazi Köprüsü ve Marmaray gibi İstanbul'daki birçok büyük proje Japonya ile ortaklaşa gerçekleştirildi. En son İBB'nin Atıklardan Enerji Elde Etme Tesisi açılış törenine katılmıştınız. Bu ortaklık sizce nasıl gidiyor? Ufukta yeni projeler var mı?

Yaklaşık 20 sene önce de Türkiye'de yaşamış bir diplomat olarak bazı gözlemlerim şöyle: O zamanlar yak-

☒ Kaman'da yer alan Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü'nü Aralık 2021'de ziyaret eden Başkonsolos Nishimaki, bu kurumun başkanlığında yürütülen kazıların sadece Anadolu'nun değil dünyanın da tarih anlatısını şekillendirdiğini ifade ediyor. Aşağıdaki fotoğraf ise Başkonsolos'un Enstitü'ye Nisan 2019'daki ziyaretinden bir kare.

“

Beşiktaş sürekli canlı ve dinamik bir ilçe. Beşiktaş'taki deniz manzaralı restoran ve kafeleri seviyorum, Boğaz manzarası çok güzel.

”

laşık 68 tane Japon şirketi varken şimdilerde bu sayı 238'e çıktı. Japon vatandaşı sayısı da o zamandan bu zamana 200'lerden 1350'lere ulaşarak yaklaşık yedi kat arttı. Sayı çok olduğu için bütün firmalarla görüşme imkânını maalesef olmadı ama 10'dan fazla fabrikayı ziyaret ettim. Onların hepsinden de hep aynı övgüyü duydum; Türk çalışanlarından çok memnunar, çok gayretliler ve onların kaliteli ürünler ve sonuçlar ortaya koyduklarını söylüyorlar. Bu da gelecekteki ortak başka projelere ve ekonomik işbirliklerine uygun zemin sunuyor. Türkiye'deki bazı Japon şirketlerinin fabrikaları Avrupa'nın merkezi fonksiyonunu yürütüyorlar. Mayıs 2020'de ise iki devletin sembolü olan İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi açıldı ve salgın döneminde büyük görev yürütüyor. Böylece Türkiye'ye Japon yatırımı da sürekli artmaya devam ediyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisi de çok önemli. Gelecekte bu şehrin nasıl olacağına şekil veren büyük bir proje olduğunu düşünüyorum.

Sadece mühendislik alanında değil kültür alanında da Japonya'nın Türkiye'ye ilgisi var. Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü 1978'de kurulmuş ve hâlâ Orta Anadolu'da üç kazı yürütüyor ve birçok projeye de destek oluyor. Sizce bu ilgi nereden geliyor? Siz de Kırşehir'deki Kaman kazılarını ziyaret ettiniz mi?

Bu da çok güzel bir soru! Bu röportajımızdan iki gün önce Kaman'daydım ve Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü'nü ziyaret ettim. Enstitü Kaman merkezli olarak kazılar yapıp, Türklere arkeolojik eğitim ve tecrübe imkânı sunmakla kalmıyor; dünyanın tarih anlatısını da çalışmaları ve bulguları ile şekillendiriyor. Anadolu gibi medeniyetler beşiği bir ülkede arkeolojik çalışmalar yapmak onlar için oldukça kıymetli ve Enstitü Başkanı ve Arkeolog Dr. Sachihito Omura'nın liderliğinde tarih cetveline anlamlı katkılar sunuyorlar. Kazılardaki bulguları sayesinde sırasıyla 1000, 1500-2000 ve en son 4000-5000 sene öncesine kadar ulaşıldı. Türkiye haritasının tam ortasında yer alan Kaman'daki bu arkeolojik çalışmalar dünya tarihine rehberlik ediyor ve tarih kitaplarının değişmesine neden olacak buluntulara ev sahipliği yapıyor. Örnek olarak; tarih kaynaklarında demiri herkesin kullandığı bir maden hâline getiren yani günlük hayatta ilk kullanmaya başlayan medeniyetin Hititler olduğu ifade edilmektedir. Ancak Dr. Omura elde ettiği sonuçlara bakarak demirin kullanımının daha da eski bir tarihe gittiğini ortaya koymaktadır.

📷 Başkonsolos, Türkiye'de birçok yeri ziyaret etti ve fotoğrafladı. Konsolos ve eşinin en çok sevdiği yerlerden biri de Kapadokya. Nishimaki, "Eşimle Türkiye'de tanıştığım için bu ülkenin bizim için çok özel bir yeri var" diyor.

76

b+

Şimdi de yine çok önemli ve yeni bir arkeoloji projesinin heyecanını duyuyoruz. Önümüzdeki günlerde Japonya'dan arkeologlar gelerek Göbeklitepe bölgesinde yer alan Ayanlar'da kazılara katılacaklar.

Görevinizin bir kısmı da COVID-19 salgınına denk geldi. Siz salgını ilk duyduğunuzda nasıl karşıladınız? Japonya nasıl geçiriyor bu salgın dönemini? Japonların çok disiplinli olduklarını biliniz, aşılama nasıl gidiyor ülkenizde?

Japonya COVID-19 salgının ortaya çıktığı ilk günden itibaren çok ciddi tedbirler alarak salgın ile mücadelesini etkin bir şekilde sürdürmektedir. Bu etkin mücadele rakamlara da olumlu olarak yansımaktadır. Salgının yakın coğrafyada başlamış olmasına rağmen 1 milyon 700 bin vaka ve 18 bin civarında vefat sayıları

ile birlikte ülke nüfusunun tam aşılama oranının da %78 gibi yüksek bir değere ulaşılması salgına karşı verilen mücadele açısından çok önemlidir.

Beşiktaş ilçesini nasıl buluyorsunuz? Favori mekânlarınız var mı Beşiktaş'ta?

Beşiktaş sürekli canlı ve dinamik bir ilçe. Beşiktaş'taki deniz manzaralı restoran ve kafeleri seviyorum. Boğaz manzarası çok güzel. Çırağan Sarayı, Dolmabahçe Sarayı gibi birçok tarihi yapıya ev sahipliği yapıyor, çok şanslısınız.... Tabii ki Beşiktaş futbol takımı var! İki sene önce takımında Japon futbolcu Shinji Kagawa vardı, ben de birkaç kez Kagawa'yı desteklemek için maçları seyretmeye gittim, müthiş bir atmosfer vardı. Bir süre de Ulus'ta yaşamışlığım var, o nedenle ben de bir Beşiktaşlı sayılırım. 🇹🇷

📷 Japonya İstanbul Başkonsolosu Hisao Nishimaki ve Beşiktaş Belediyesi Dış İlişkiler Müdürlüğü Turizm Danışma Bürosu Sorumlusu Pınar Kızılpınar Çakmak röportaj sonrasında hatıra fotoğrafı çekirmeyi de ihmal etmedi.

☒ Duvarı sevmeyen Mert Sandalci'nin bahçesindeki el yapımı dövme demirden kapılar eski İstanbulluların çat kapı ilişkilerine vurdu yaparcasına Zülüflü Sokak duvarını sevimli hale getiriyor.

BEŞİKTAŞ'IN GÜZEL BAHÇESİ

Koleksiyonerlik yönü babasından ve babasının dayısından miras Mert Sandalcı, akla hayale gelmedik eşsiz koleksiyonlara sahip. Araştırmacı yazar kimliğiyle bilinen Mert Sandalcı, Beşiktaş'taki evinin bahçesini nadir bitkilerle donatmış. Beşiktaş Belediyesi'nin düzenlediği "En Güzel Bahçe, Balkon ve Teras Yarışması"nda "En Güzel Ev Bahçesi" kategorisinde birincilik ödülünü alan Sandalcı ile binbir özentide derlediği bitkileri konuştuk.

📝 Söyleşi: YUSUF ERKAN
📷 Fotoğraflar: TOLGA İLDUNN

🖼️ Türkiye'nin en önemli koleksiyoncuları arasında bulunan Mert Sandalcı araştırmacı yazar kimliğiyle şimdilerde kullandığı arabalarla ilgili bir kitap çalışmasını sürdürüyor.

✚ Sizin "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Bira", "1952'den Günümüze Adıyla Tadıyla Sana", "Anılar ve Belgelerle Seyyar Satıcılar" gibi kent tarımıyla ilgili kitaplarınızın yanında bir özelliğiniz de koleksiyonerlik. Kartpostal başta olmak üzere eşsiz, akla hayale gelmedik temalarda koleksiyonerlik yönünüz var. Biz sizinle nadir bitkilerden oluşan bahçenizden söz edeceğiz. Böyle bir bahçeyi oluşturma düşüncesi nasıl oluştu bize anlatabilir misiniz?

Hikâyenin temelinde ayağımızın toprağa değmesine alışkın olmamız yatıyor. Binanın molozunun, çöpünün atıldığı bahçeyi kazanacağım düşüncesi yatıyor. İnanır mısınız buradan 13 kamyon moloz çıktı! İçi akreplesen eski duvarları yıktık, yerine sekiz metre aşağıdan istinat duvarı yaptık, üç karışım gübreli dört kamyon toprak çektik buraya. Su gideri yaptık. En üstte 1,5 metre iyi toprak, kaliteli toprak var. Güller donmasın diye temellerine siyah toprak koyduk ayrıca. Biz soğuğa karşı toprağı iyi besleyelim anlayışındayız. Yoksa lalettayın bırakırsan olmayacak. Gördüğünüz gibi bahçede gül yağı imbiği var; güller var gül yağı çıkarıyorsun esprisi olsun istedik. İmbikten devri daim su akıtıyorum ki su sesi olsun. Sol taraf duvardı, ben duvarı sevmem. Gördüğünüz gibi şimdi iki kapısı var. Biri 450 diğeri 500 kilogram, el yapımı dövme demirden. Duvar değil de kapı olsun, kapı açılın komşu oradan çıkup gelsin düşüncesiyle yapıldı. Bahçenin kenarında demir parmaklıklar var. Kedi girmesin diye böyle yaptık.

Bahçedeki türlere gelirsek... Bahçede hangi bitkiler var?

Sikas, kelebek çalısı, gül türleri, Çin şakayığı, Türk şakayığı, sazlıklar, Bodrum papatyası, kamelya, hosta, ortanca, hanımeli, yasemin ve çalılıklar var.

Bitkileri seçerken kriterleriniz var mı? Bahçede yer alan nadir bitkiler hangi kriterleri karşılıyor?

Bahçeye bir şey koyacağın zaman hem buraya uysun hem de özgün olsun istiyorum.

Peki özgün bitkileri daha yakından tanıyabilir miyiz, sikastan başlayalım örneğin. Pek bilindik bir bitki değil sanıyorum.

Sikas çok kıymetli bir ağaçtır. Dünyanın yaşayan en eski bitkisidir. Üç milyon yıllık bir geçmişi var. Fosilleri var oradan biliyoruz. Anavatani Japonya, orada kayalıklarda yaşa-

yan bir bitki. Türkiye'de Akdeniz, Kıbrıs gibi sıcak bölgelerin bitkisi. Yapraklarının boyları küçüktür. Yaprakları 30-35 santimetre büyüyen küçücük bir şey. Kayınvalidenin Maltepe'de bir bahçesi vardı. O rahmetli olunca buraya getirdik. Ölütkü biçtik burası güzel olur diye düşündük. Duvara olan mesafesini ölçtük. Full güneş gören yerleri seviyor çünkü. İlk yıl diktik gübreledik. Ancak çıt yok. İkinci yıl yaprakları sararmaya başladı. Eyvah kaybediyoruz derken ortadan 36 yaprak çıktı, açılmaya başladı. Kıbrıs'tan gelen arkadaşlar "Bu nasıl sikas çiçeği, bahçeyi kaplamış dev gibi duruyor" dedi. Yapraklar güneş az, hava soğuk olduğu için maksimum yarar sağlayabilmek için kendilerini büyüttüler sanıyorum. Sonuçta bitki formasyona uğradı, dev yapraklı bir şey oldu. Aynıısı Abdülhamit tarafından Maslak Kasrı'nda yetiştiriliyor. O da dünyada yaşayan en eski ağaçlardan biridir. Gövde 6-7 metre çıkmış, üstünde yapraklı kısmı var. Demir destekli, boyu çatıya kadar

“

İstanbul'a o kadar korkunç bir haksızlık yapılıyor ki! Şu memlekette her şey yetişirdi önceleri.

”

çıkış. Oranın eski müdürünün bir defteri vardı. Satın alınan bitkilerin kayıtları var orada. Abdülhamit'in faturasını gördüm. Sultan Abdülhamit Han'a diye hitaben yazılmış. Sultan İtalya'dan getirtmiş ağacı, şimdi seranın içinde.

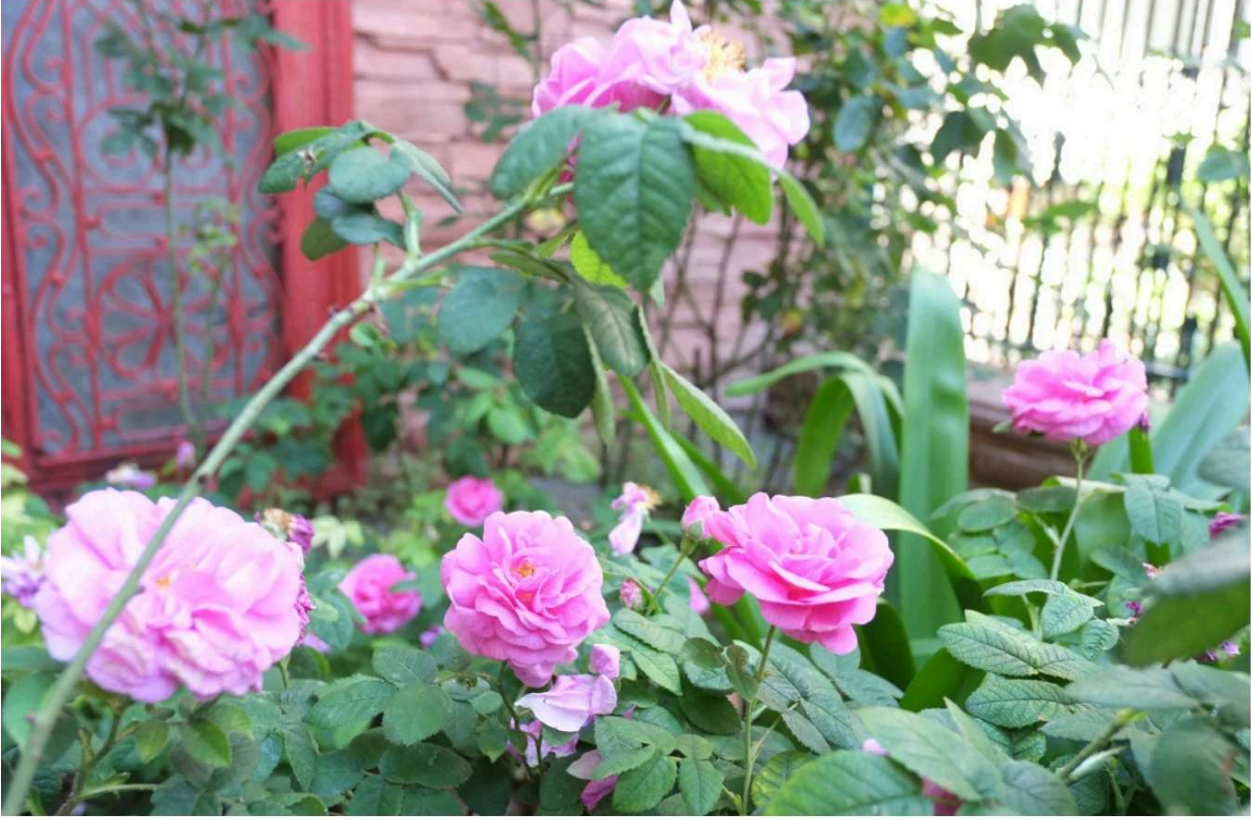
Sizin sikasın yaşı kaç?

180 yıllık filan. Ufak ufak büyüdü. Her yıl yaprak veriyor. Ortasında futbol topu büyüklüğünde bir şey oluşmaya başladı. İçi kestane dolu. Ağaç dişymiş, yumurtluyor. Erkekke ise ortada büyüyor, ortasından toz atıyor. İkiisi yan yana duracaklar, döllenme olacak.

Benim ilgimi sazlıklar çekti. Görebildiğim kadarıyla sazlıkların yaprakları sarı lekeli, her tarafı yeşil değil. Sanki hastalıklı gibi ama sanırım orijinalinde böyle bir sazlık türü galiba.

Evet dediğiniz gibi, yaprakları sarı lekeli her tarafı yeşil değil. Sazlıklar buğday başağı gibi başak verirler. İki sazlı başlangıçta ama şimdi orman gibi oldu. Her gün sularız, çok su ister çünkü. Kamelya Hollanda'dan ithaldir. Yerini tuttu. Kamelya kışın açar, mart başında

☑ Mert Sandalcı'nın bahçesindeki Beykoz güllerinin (Osmanlı Saray Gülü) kokusu baş döndürüyor (altta). Bahçede devri daim yapan su, sesiyle ziyaretçilerini dinlendirirken, aynı zamanda gül yağı imbiğinden yağ çıkarma esprisi de taşıyor (sağ sayfada).

“

Bahçeye yeni bir şey koyacağım zaman hem buraya uysun hem de özgün olsun istiyorum.

”

karda kışta açar, gül gibidir. İnandırılmaz güzel çiçek açar. Hosta var. Ortasından çubuk çıkar. Meyveleri ters ters olur. İngiliz bitkisidir. Türk şakayıkları meyveye geçti.

Türk şakayığı ile Çin şakayığı arasında ne gibi farklar var?

Türk şakayığı nazenindir. Çok bakım ister, açtı açmadı filan. Dört senede dört tane oldu çiçeği. 1, 2, 3, 4 çiçek verdi sonra bu yıl üçe düştü, bir sorun var. Soğanını ayıracağım. Sanırım kökleri sıkışıyor, kökünü ayırmak gerekiyor. Çin şakayığı ise açtı mı 50 tane açar. Çin şakayığı da Türk şakayığı da koruma altındaki bitkilerdir. Dokunmak bile

yasaktır, 70 bin lira cezası var. İkisi de soğanlı bitki. Çatalca'da birinden soğanlı aldım. Acayip gül gibi şahane çiçekleri olan bir çiçekti.

Bahçenizde güller de var dediğiniz gibi. Isparta gülü (Rose Damascena) diye adlandırılan gülün Gülcü İsmail Efendi tarafından Bulgaristan'dan Isparta'ya getirildiği gibi bir görüş var Isparta'da. Hatta Gülcü İsmail Efendi'nin heykelini kentin orta yerine dikmişler.

Evet, İsmail Baba derler. Gülcülüğün memleketi Bulgaristan'dır. Esas yeri Bulgaristan'dır bu gülün. Oradan bizim Gülhane'ye geliyor. Topkapı Sarayı'nın alt yanında orada yetiştiriliyor. "Osmanlı saray gülü" dedikleri güldür o. Bunlar Osmanlı Sarayı için Beykoz'da yetiştirilen, kökünü oradan alıp getirip çoğalttığım güller. Isparta'daki biraz bozulmuş. Isparta gülünün bende kralı var. O Isparta bu Beykoz. Beykozlular saraya reçellik gül yetiştiriyorlar. Dünyada bundan daha kokulu ve reçellik bir başka gül yoktur. Bu pembe güllerin kokusundan geçemezsin. Biz direkt Beykoz'daki

son kalan tarlalara gittik. Köylüler yarı bakıyor yarı bakmıyor. Isparta gülü büyüyor, bu ise büyümüyor. Gördüğünüz şekil bu kadar oluyor. Yediveren gül verir mesela, dikenli bir gül ağacı, insanlarla birlikte yaşamak için kendine baktırtmak için gül verir, gülü seven dikenine katlanır denir ya. Bu ise öyle değil: senede bir kez açar, senede bir kere gül veririm, diğer aylar hiç açmam, ben bodurum, canım isterse kardeşim der. Ben bir numarayım diyor. Bunu alır, bakarsın, kendini beğenmişliğin son halkası olarak. Ama kokusuna diyecek yoktur. Bu yıl reçel meçel uğraşamadım. Braktık doğaya. Çiçeklerle eşim ilgileniyor. Gübreleme, çapalama, budama, sulama zaman gerektiren şeyler. Ben fırsat buldukça ilgileniyorum.

Dediğiniz gibi duruşu, yılda bir kez lütfeder gibi açışı, kokusu, mitolojik ve mistik yanlarıyla çiçekçilik piramidinin zirvesinde bir çiçek gerçekten gül. Ben biraz detay mutsuzuyumdur hocam devam edelim.

Detay ders en önemli bitkimiz kelebek çalışıdır. Buraların yerli bitkisi olup Ortaköy'de yabani arazilerde Levazım'dan inerken filan araziler var, orada doğal olarak yetişir. Pembe olanları var. Bizim ki bahçenin tam ortasında mor muhteşem çiçek açar. Muazzam kokusu vardır. Biz bahçedeki masada kahvaltı yapıyoruz, reçel veya bal koyduğun zaman uçar hayvan buraya gelmez. Arısı, kelebeği, eşek arısı kelebek çalışından emer. Bize böyle bir yararı da var. Bir yıl yumurtladı, 48 yumurta verdi.

Kelebek çalışına Beşiktaş'ın endemik bitkisidir diyebilir miyiz?

Endemik diyemem. Ama yani doğal olarak yetişiyor. Pendik'te var, endemik bir bitki. Belediye başkanına söylemiştim, 1910'larda bir Macar bilgini İstanbul florası üzerine bir araştırma yapıyor. Prof. Turhan Baytop ile yüzyıl sonra adamın gezdiği yerleri gezdik, değindiği bitkileri bulduk. Kelebek çalışına da bu gezi sırasında rastladık. Beşiktaş'a özgü endemik bir tür soruyorsun. Beşiktaş dünya-

YUSUF ERKAN

✉ Mert Sandalcı, özenle baktığı bahçe girişindeki kelebek çalısı etkisiyle hiç uçar canlıların uğramadığı masasında b+ ekibini ağırladı.

nın merkezi değil ki. Beşiktaş'ın bir iskelesi var. Tarihi Yarımada dünyanın merkezi. Kağıthane, Göksu biraz. Tarihi Yarımada dışında en fazla Kağıthane resmedilmiş.

Mesire yeri?

Mesire yeri. Beşiktaş'la ilgili illaki endemik bir şey istiyorsan Arnavutköy çileği endemiktir işte. Bilen bilir. Yetiştiren birileri vardı. Sepetini dünyaya paralara satar. Bir sepeti 300 liraya aldım geçen yıl. Mahalleye koydum, herkes bir tane yiyecek dedim. Arnavutköy çileği denilince ne olduğu bilinsin, kokusu tadı bilinsin istedim. Dünyada böyle bir çilek türü var demek için yaptım bunu.

Peki hocam Arnavutköy çileği Balkan Savaşı yıllarında Arnavutlar tarafından mı getirildi. Daha önce yetiştiriyor muydu?

O konuda bir bilgim yok. Şöyle bir bilgi var ama doğruluğu tahkik edilemedi onun. Çileği bu hâle getirenin Geo Mavrogordato olduğu söylenir. Particule de Therapia diye bir çiçekçi mağazası var. Tarabya'da çilek üzerine çalıştığı, uğraşıp didinip çileği adam ettiği söylenir. Mehmet Günyeli'nin onunla ilgili bir araştırması vardır. Arnavutköy çileğini bir Rum'dan, Maria Yerasimos'tan duymuştum.

Döneminde Arnavutköy çileği Akmerkez'in olduğu bölgede de yetiştiriyormuş.

Doğru bu dediğin, Akmerkez'in olduğu yerde yetiştiriyor. Tarabya sırtlarına varıncaya kadar yetiştiriyor. Özel ince uzun sepetinde satılırdı çilek.

Girişte asmışsınız Beşiktaş Belediyesi tarafından verilen "En Güzel Bahçe, Balkon ve Teras Yarışması"nda "En Güzel Ev Bahçesi Ödülü" almışsınız. Nasıl oldu bu ödülü almanız, ödül hakkında ne düşünüyorsunuz?

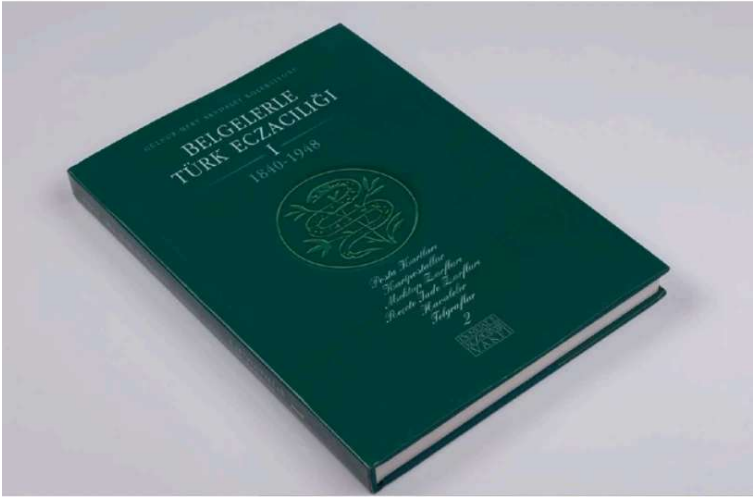
Ben en çok ödüle şaşırdım. Hadi başvurduk filan da. Bir ekip geldi. Bahçeye baktılar, oho... "Teyzeyle söyleyelim de hayırlı olsun ikinciliği!" dediler. Ne oldu dedim. Biz böyle bir şey görmedik dediler. Bir ara bahçeye çim ekelim dedik, çim tutmadı bir türlü. Bir ekip geldi, peyzaj mimarı, bahçıvanı, uzmanı bahçeyi görünce birlikte iş yapmayı teklif ettiler.

Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı? Örneğin nadir bitki koleksiyonu yapan biri olarak İstanbul kent tarımı hakkındaki görüşünüz nedir?

İstanbul'a o kadar korkunç bir haksızlık yapılıyor ki. Şu memlekette her şey yetiştirirdi önceleri.

Antalya'nın portakalı bilmem nerenin çileği. Buranın dışında yetişen bir şey yoktu ki. Küfeyle gelirdi her şey. İstanbul toprağında portakal, turunc gibi meyveler dışında her şey bol bol yetişirdi. Şimdi İstanbul dediğin zaman betonlaşmış bir kentten başka akla bir şey gelmiyor. İstanbul'da şu anda bile dünyanın en güzel mısırı yetişiyor. Kemerburgaz'da 80 yaşında Balkan kökenli çiftçiler var. Isırdığında bembeyaz sütler akıyor bu mısırdan. "Kuşlar yedi ayrıalım!" diyorlar bana. Ayırma diyorum, hepsini bir liradan doldur. Kısırkaya'da Aksu Çiftliği'nde Türkiye'nin en iyi domatesi yetişiyor. Kabuğu ve lezzeti bambaşkadır. Dünyanın en güzel şeylerini çocukluğumdaki kalitede yiyebiliyorum. Araya taraya bula ede ulaştım hepsine. İstanbul'da yetişen küçük

mürdüm eriği vardır. Kilyos yolu üzerinde ağaçları olur İstanbul mürdümünün. Başka hiçbir yerde zeytin kadar bir erik yoktur. Bal gibi olur, kendine has tadı olur. Şimdiki mürdümler eşek kadar, ekşimsi bir erik. Şimdiki mürdüm eriğini bilmiyorlar. Dünyada böyle bir erik mi var ya. Maltepe'de yetişen oraya endemik hünnap var; İstanbul hünnapı. O da zeytin kadar oluyordu. Küçük, elma gibi kütür kütür sulu, kahverengi renkli. Isırırsın hoşurt sesi çıkar. İstanbul hünnapını sağa sola verirdim, "bu ne" derlerdi. Sonra Biga'dan Jersey ineği sütü geliyor. Sütü kaynat 3 litreden 250 gram tereyağı çıkıyor katı. Kaymak değil. Dünyada en fazla yağ içeren süttür. Trabzon'daki yağlar var ya. Bu ineklerin eseri. Orada çok tutmuş. 2

☒ Gülşen ve Mert Sandalcı'nın birlikte yayına hazırladığı sekiz ciltten oluşan "Belgelerle Türk Eczacılığı" serisi Türk eczacılık tarihine önemli bir katkı sağladı.

KİŞ 2022

ÖĞRENCİ'YE DAYANIŞMA EKOSİSTEMİ

Beşiktaş Belediyesi, ilçesinde yaşayan ve okuyan üniversite öğrencilerine ücretsiz yemek yeme imkânı sağlayan Öğrenci'Ye uygulamasını hayata geçirdi. Öğrenciler, anlaşmalı lokantalardan ücretsiz olarak öğlen yemeklerini yiyebilecek.

Fotoğraflar: BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ ARŞİVİ

87

✚ “**Öğrenci Politikaları Hareketi**” kapsamında Beşiktaş’ta faaliyete geçirilen “Öğrenci’Ye” projesi Karaoğlan Gençlik Merkezi’nde 18 Kasım 2021’de gençlere tanıtıldı. Öğrenci’Ye projesi ülkemizde ilk defa esnafın ve Beşiktaş Belediyesi’nin bütün imkânlarının ortaklaşması ile hayata geçirildi. Bu sayede öğrenciler Beşiktaş’ta ücretsiz yemek yeme imkânına kavuştu. Ayrıca Öğrenci’Ye mobil araçları Beşiktaş ilçesinde bulunan üniversitelerin kampüslerinde sabahları sıcak çorba da ikram etmeye başladı.

“**Beşiktaş’ın Kapılarını Sonuna Kadar Açıyoruz**” Tanıtım etkinliğinde öğrencilerle bir araya gelerek projenin detaylarını anlatan Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, uygulamanın ilk yemeğini öğrencilerle birlikte yedi.

“**Gençlerimizin dertleri ortak ve bu dertlerin çoğu onların yaşından büyük.**”

Öğrenci’Ye tanıtım toplantısında konuşan Başkan Akpolat, Beşiktaş’ın 7 üniversiteye ve toplam 9 üniversite kampüsüne ev sahipliği yaptığını belirtti ve şu açıklamalarda bulundu: “Beşiktaş’taki üniversitelerde öğrenim gören yaklaşık 200 bin öğrenciye hizmet veren bir belediyeyiz. Sorumluluğumuz çok büyük. Göreve geldiğimiz ilk günden itibaren eğitimde fırsat eşitliğini yakalayabilmek, hiçbir genci sosyal statüleri bakımından ayırıcı politikaların mağduru etmemek için elimizden gelenin fazlasını yaptığımızı söyleyebilirim. Ben de bu kentin belediye başkanı olarak gençleri duymaya, dinlemeye, anlamaya özen gösteriyorum. Sorunlarla mücadele ederken gençlerimizden ilham ve enerji alıyorum. Gençlerle her bir araya geldiğimde şunu görüyorum; gençlerimizin dertleri ortak ve bu dertlerin çoğu onların yaşından büyük. Onlar özgürce, insanca ve gerçekten genç olarak yaşamak istiyorlar. Gençlerimiz, öğrencilerimiz Beşiktaş’ta hak ettikleri imkânlara kavuşsun diye çalışıyoruz.

Üniversiteli gençler ülkemizin nüfusunun yüzde 10’unu oluşturuyor. Pandemi zaten hayatın tümünü etkilediği gibi, öğrencilerimizin hayatını da yakın-

dan etkiledi. Eğitim-öğretimin aksamamasının yanında gençliklerini yaşayabilecekleri sosyal ortamlardan da mecburen uzak kaldılar. Ardından pandemi kısıtlamalarının kalkması üzerine yüz yüze eğitime geçişle beraber Türkiye'nin dört bir yanından öğrenciler İstanbul'a geldi. Biz de öğrencilerin beslenme hakkını korumak için Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği ile işbirliği içerisinde Öğrenci'Ye adlı sosyal dayanışma uygulamasını geliştirdik. Bu uygulamayla Beşiktaş'taki anlaşmalı restoranlar üniversite öğrencileri ile yemek paylaşımı yapacaklar. Mobil uygulama üzerinden restoranlarda yerini ayırtan öğrenciler, ücretsiz olarak yemek ihtiyaçlarını karşılayabilecekler. Ayrıca ilçedeki üniversiteler önünde konumlandıracağımız Öğrenci'Ye araçlarımızla da ihtiyacı olan öğrencilerimize çorba dağıtacak ve onlara internet desteği sunacağız."

Öğrenci'Ye Nedir?

Bir sosyal dayanışma uygulaması olan Öğrenci'Ye Beşiktaş Belediyesi tarafından TURİYD (Turizm Res-

toran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği) işbirliğiyle ve Beşiktaş esnafının desteğiyle hayata geçirildi. Öğrenci'Ye, öğrencilerin beslenme hakkını korumak amacıyla yenilikçi bir mobil uygulama olarak geliştirildi. Proje kapsamında Beşiktaş'taki üniversitelerde öğrenim gören veya Beşiktaş'ta ikamet eden üniversite öğrencileri, ilçemizdeki anlaşmalı restoranlardan ücretsiz olarak yemek yiyebilecek. Beşiktaş'taki öğrenciler projeye kayıtlı restoranlardan, o gün hangi menünün çıktığını, saat kaçta kadar devam ettiğini ve o restoranın kaç misafir kabul ettiğini öğreniyor; seçtiği restoranın "Misafir Ol" seçeneğini tıklıyor. Sonrasında restoran, müsaitlik durumuna göre öğrenciye onay vererek o günün menüsünü öğrenciye ikram ediyor.

Uygulamadan Kimler Yararlanabilir?

Beşiktaş'ta okuyan ya da ikamet eden üniversite öğrencileri, öğrenci belgesi ve Covid-19 aşı belgesi ile uygulama üzerinden kayıt oluşturarak Öğrenci'Ye hizmetinden yararlanabilir. Öğrencilerin tek yapması gereken uygulamayı indirerek kayıt olmak.

✉ Öğrenci'Ye projesinin detaylarını anlatan Başkan Rıza Akpolat, uygulamanın ilk yemeğini öğrencilerle birlikte yedi ve öğrencilerin sorunlarını dinledi.

ÖĞRENCİLER, ESNAF NE DÜŞÜNÜYOR?

Öğrenci'Ye uygulaması hakkında esnaf ve öğrenciler ne düşünüyor, proje gerçekten amacına ulaştı mı gibi sorularımızı üniversite öğrencilerine ve mekân sahiplerine yönelttik.

Erdem Kırac, Meydan Çiftlik Döner

Meydan Çiftlik Döner sahibiyim. Öğrenci'Ye uygulamasının destekçileri arasındayız. Başkanımız Rıza Akpolat'ın teşvikleriyle bu uygulamanın hazırlık aşamasından itibaren projeyi destekledik ve çalışmalarını yaptık. Sürekli çevrim içiyiz, her gün rezervasyonlarımız tam dolu oluyor. Günde beş öğrencimizi ağırlıyoruz. Rezervasyon yaptıran öğrencilerimiz müşteri gibi gelip yemeklerini yiyip ayrılıyor. Onları en iyi şekilde ağırlamaya çalışıyoruz, öğrencilerimizin karınlarını doyurmadan göndermiyoruz. Esnaf olarak öğrencilerin yükünü bir nebze hafifletebiliyorsak ne mutlu bizlere.

Ebru Tansever, Sunset Restoran Satış Pazarlama Direktörü

TURYİD (Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği) ortaklığıyla başladığımız bu projeden SUNSET olarak çok memnunuz. Gençlere yönelik bu uygulamayla çorbada en azından bizim de tuzumuzun olması bizleri çok mutlu ediyor. Başladığından bu yana yaklaşık 25 öğrencimizi ağırladık. Havalanın iyileşmesiyle birlikte bu sayının daha da artacağını düşünüyoruz. Bu projenin farklı mekânlarda uygulanmasını hatta sadece Beşiktaş ile sınırlı kalmayıp daha da yayılmasını istiyoruz. Yeni öğrencilerimizi mutlulukla bekliyoruz, kapımız onlara her zaman açık.

Öğrenci'Ye, esnafın ve Beşiktaş Belediyesi'nin imkânlarının ortaklaşması ile hayata geçirildi. Mobil uygulama üzerinden restoranlarda yerini ayırtan öğrenciler, ücretsiz olarak yemek ihtiyaçlarını karşılayabilecekler.

Serdan Seldiz

Beykent Üniversitesi'nde Yeni Medya Bölümü son sınıf öğrencisiyim. Doğma büyüme Beşiktaşlıyım. CHP Gençlik Kolları Başkan Yardımcısıyım. Öncelikle Rıza Başkan'a böyle bir uygulamayı Beşiktaş'ta gençlerle buluşturduğu için çok teşekkür ediyorum. Kendisi de Gençlik Kolları'ndan gelen bir siyasetçi olduğu ve üniversite döneminde çektiği sıkıntıları unutmadığı için gençlere empatiyle yaklaşabiliyor. Bu uygulama ve gençlere yönelik yapılan diğer hizmetler diğer dönemlerde olmadığı kadar çok. Öğrenci'Ye uygulamasını kullanan çok arkadaşım var. Özellikle bu ekonomik kriz döneminde öğrencileri çok rahatlatmış, herkes çok memnun.

Bariş Mecan

İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde hazırlık sınıfında okuyorum. Üniversite Giriş Sınavı'nda sayısalda 3.335'inci oldum. Uşak'tan İstanbul'a geldim, yurttan kalıyorum. Ekim ayında yaşanan yurt problemi nedeniyle Beşiktaş Belediyesiyle iletişime geçmiştim. Öğrenci'Ye uygulamasını duyunca hemen uygulamasını indirdim. Beşiktaş'a her geldiğimde faydalanmaya çalışıyorum. Karaoğlan Gençlik Merkezi'ne sık sık geliyorum, bir pizzacı var oraya gitmeyi de seviyorum. Beşiktaş Belediyesi öğrencilere çok yatırım yapan ve gençlerin yanında olan bir kurum. Akdemi var, oraya da gidiyoruz. Kütüphaneler de ders çalışmak için çok iyi oluyor.

Fehim Mücahit Dikbiyık

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisiyim. 24 yaşındayım. Ailem Samsun'da oturuyor. Önceleri KYK yurdunda kalıyordum ama yurt sürem dolduğu için Beşiktaş'ta öğrenci evinde kalıyorum. Öğrenci'Ye uygulamasını Karacaoğlan Gençlik Merkezi'nde hem de restoranlarda sorunsuz şekilde kullanıyorum. Yemek yemek kitap almak gibi değil, her gün para vermek zorundayız hele ailenizle yaşamıyorsanız ciddi bir yük oluşturuyor. Yemeğin sadece masrafı değil hazırlaması da vakit aldığı için bu uygulama çok faydalı, ders çalışmaya daha çok vakit kalıyor. Ayrıca gittiğimiz her restoranda da güler yüzle karşılanıyoruz.

Cennet Gündüz

Yıldız Teknik Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü öğrencisiyim. Öğrenci'Ye uygulaması üzerinden rezervasyon yaptırarak Sunset restorana geldim. Normalde bir öğrencinin kendi bütçesi ile gelemeyeceği bir restorana bu uygulama sayesinde hiçbir ücret ödemedem gelebiliyorum. Ayrıca hem manzaranın tadını çıkartıyorum hem de farklı bir mekânda yemek yiyorum. Personel yemeği oldukça lezzetli. Öğrenci'Ye uygulamasını düşünen ve hayata geçiren Beşiktaş Belediyesi'ne, mekân sahiplerine ve emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. Öğrencilerin hayatını kolaylaştıran ve bütçesini oldukça rahatlatan bir uygulama.

Yalçın Aküzal

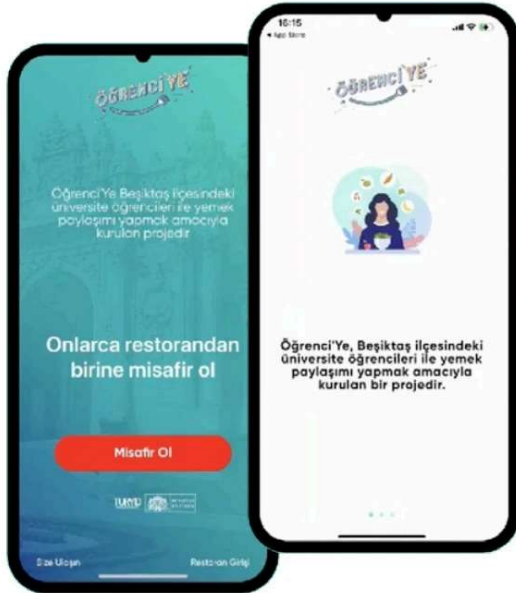
Yıldız Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği Üçüncü sınıf öğrencisiyim. Yemek yemek için Beşiktaş Çarşı'ya indim. Bugün Beşiktaş Belediyesi'nin Öğrenci'Ye uygulamasıyla Meydan Çiftlik Döner'deyim. Bu projeyi düşünen ve hayata geçiren Belediye çalışanlarına ve ekip arkadaşlarına bu zor günlerde yanımızda oldukları için çok teşekkür ediyorum. İstanbul'da öğrenciler için barınmadan sonra en büyük gideri yemek oluşturuyor. Örneğin ben bu menüyü kendi cebimden ödeseysen yaklaşık olarak 50 TL vermek zorunda kalacaktım. 10 numara düşünülmüş bir proje. Öğrenci'Ye uygulaması için de her yelpazeden restoranların da bulunması öğrenciler için büyük avantaj sağlıyor.

ÖĞRENCİ DOSTU BİR UYGULAMA

Nedir?

Beşiktaş Belediyesi ve TURYİD'in hayata geçirdiği uygulama, restoranların personel menülerini üniversite öğrencileriyle paylaşmayı mümkün kılar.

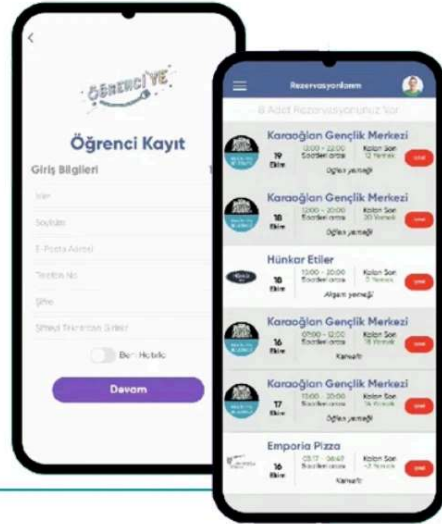

Kimler Faydalanabilir?

Beşiktaş'ta okuyor veya ikamet ediyorsan, öğrenci belgen ve COVID-19 aşı kartınla rezervasyon için başvurabilir; Temiz, Ücretsiz ve Güvenilir yemeğe ulaşabilirsin.

Nasıl Faydalanırım?

Öğrenciysen uygulamaya girersin, Öğrenci'YE üyesi restoranların sisteme girdikleri menüleri takip edip hiçbir ücret ödmeden restoranın mutfak bölümünde personelle birlikte yemeğini yersin.

ÖĞRENCİNİN BEŞİKTAŞ'I VAR

Öğrenci Politikaları Hareketi Başladı

Beşiktaş Akademi

17 derslik
1000 öğrenci
Ücretsiz Tercih Danışmanlığı
Üniversite ve Lise Hazırlık Kursları
Rehberlik Hizmeti & Deneme Sınavları
2-3-4-5 ve 6. sınıf öğrencilerine
ücretsiz İngilizce ve matematik takviye
kursları ve Robotik Kodlama Eğitimi
Ücretsiz Eğitim Materyalleri
7. ve 11. sınıf öğrencilerine sınava
erken hazırlık kursları imkânları

Yaşam Boyu Öğrenme Kursları

Ücretsiz Meslek-Teknik Kursları
Yabancı Dil
El Sanatları
Müzik ve Gösteri Sanatı
Kişisel Gelişim ve Hobi Kursları
Bilişim Teknoloji
Fotoğrafçılık

Oruç Aruoba Kütüphanesi

500 metrekare alan
30 kişilik çalışma alanları
30 bin içerikten oluşan dijital kütüphane
50 bin kitap kapasitesi

Altan Öymen Kütüphanesi

10 bin kitap,
kronolojik ve tematik olarak
düzenlenmiş binlerce dergi ve gazete

Kadın Dayanışma ve Yaşam Merkezi

Öğrencilerin de faydalanabileceği
çalışma alanları

Beltaş Kafe ve Beltaş Kitap Kafe

300 metrekare alan
Sahilde öğrencilerin kitap okuyabilecekleri,
çalışabilecekleri, Boğaz'ın keyfini
çıkabilecekleri Beltaş Kafe hizmete sunuldu.

Yurtlar

Kız ve erkek öğrenci yurtlarında **185** öğrenci
ağırlanıyor. Yurtlardaki öğrencilere sabah
kahvaltısı ve sıcak yemek hizmeti.

Burs

Burs verenler ile ihtiyaç sahipleri bir araya geldi.

Semt Kart

Semt Kart sahibi öğrenciler
anlaşmalı iş yerleri,
esnaflardan ve tüm BELTAŞ
kafelerinden indirimli
yardımı sağlanıyor.

Askıda Cihaz

Askıda Cihaz uygulaması ile
Beşiktaş'ta sosyal dayanışma ağı
güçlendi, ihtiyaç sahibi öğrencilere
tablet, bilgisayar ve televizyon
yardımı sağlandı.

Ücretsiz Wi-Fi
Parklarda ücretsiz Wi-Fi
hizmeti sunuldu.

Sağlık Hizmetleri

Sağlıklı Yaşam Merkezi
Ücretsiz Diyetisyen Hizmeti
Ücretsiz Psikolog Hizmeti

Beşiktaş İhtiyaç Haritası

Sosyal destek ihtiyacı olan
öğrenciler yardımseverler ile
bir araya geldi.

Karaoğlan Gençlik Merkezi

Öğrencilere yiyecek ve içeceklerden ücretsiz
faydalanabilecekleri çalışma ortamı.

Okullarda Bakım ve Onarım Çalışmaları

Beşiktaş ilçesinde bulunan **61**
okulun yenileme, boyama ve peyzaj
düzenleme çalışmaları yapıldı.

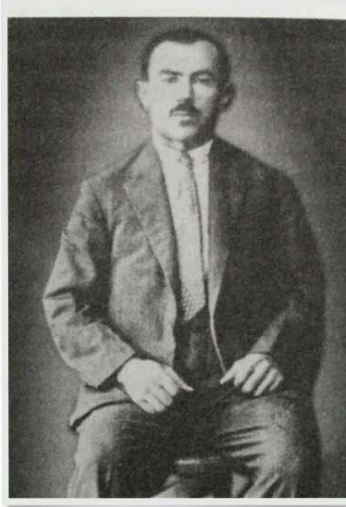
BİR ERİN HATIRALARI

CEPHEDE 8 YIL 8 AY

Birinci Dünya Savaşı başlar başlamaz askere alınan ve tam sekiz yıl sekiz ay askerlik ve esaret hayatı yaşayan Er Hüseyin Fehmi Genişol, yaşadıklarını, duyduklarını günlüklerine kaydetti ve çizdi. Ölümünden 60 yıl sonra yayımlanan bu günlüklerin öyküsünü kitabın hazırlanmasına büyük katkı sağlayan Erol Kuntsal, b+ için kaleme aldı.

Yazı: EROL KUNTSALE Fotoğraflar: HÜSEYİN FEHİMİ GENİŞOL ARŞİVİ

Hüseyin Fehmi Genişol'un askerliği bittikten sonra 1926 yılında Adapazarı'nda çekilmiş fotoğrafı.

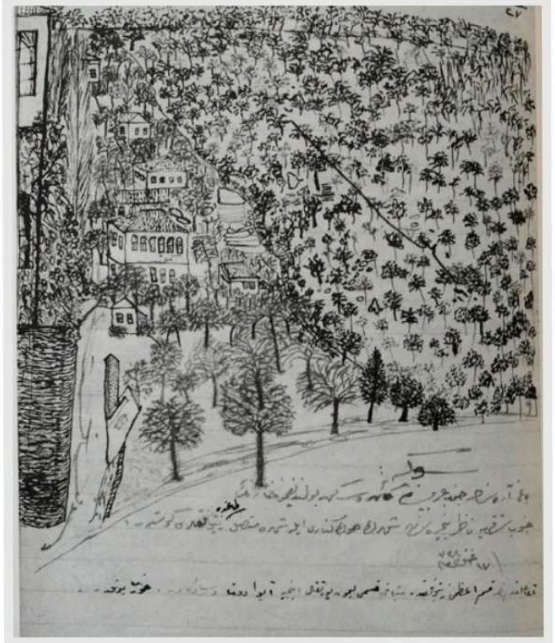
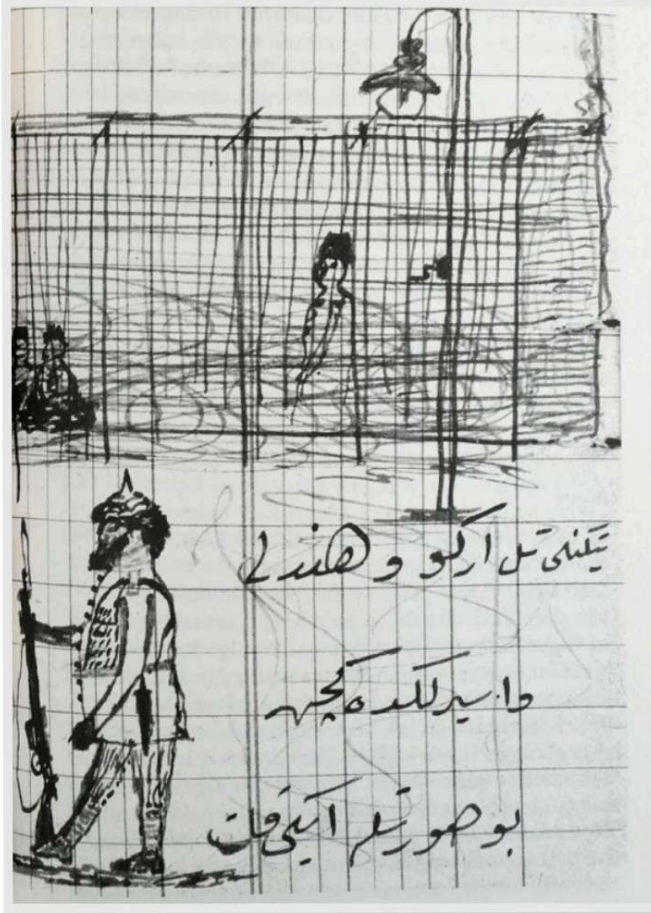
+ **Hüseyin Fehmi Genişol** (1894-1954) Kırım'da doğdu. Kırım Tatarlarından olan ailesi 1904 yılında Türkiye'ye geldi ve Adapazarı'na yerleşti. İmkânsızlıklar sebebiyle hiç okula gidemedi, okuma yazmayı kendi kendine öğrendi. 1914 yılında 20 yaşında askere alındı ve telgraf bölümünde er olarak Çanakkale, Bulgaristan ve Irak cephelerine gönderildi. Irak'ta 25 Mart 1918'de İngilizlere esir düştü. Hindistan'daki Bellary ve Mısır'daki Bilbeis İngiliz esir kamplarında 2,5 yıl esir tutuldu. 16 Eylül 1920'de Türkiye'ye iade edildi ve hemen Kurtuluş Savaşı'na katıldı. Sekiz yıl, sekiz ay süren askerliğin sonunda 1923'de terhis edildi ve memleketi Adapazarı'na döndü. Bu yıllar boyunca yaşadıklarını, gördüklerini, duyduklarını kayda geçirdi ve dünyada olup bitenleri izlemeye çalıştı. Defterlerini yalnız yazıyla değil, çizimlerle de doldurdu. Adapazarı'nda ticaret yaparak hayatını kazandı, çevresinde sevilen,

sayılan ve saygı gören bir kişi olarak yaşadı. Ölümünden 60 yıl sonra, Ekim 2014'de, günlükleri Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları tarafından yayımlandı. Kitap, resimler ve çizimlerle birlikte 388 sayfayı buldu.

Bu yazımda; hazırlanması ve yayımlanması için çalıştığım ve sunuş yazısını yazdığım kitabın yayım hikâyesini anlatacağım. Hüseyin Fehmi Genişol'un oğlu, komşumuz Memduh Genişol, Ocak 2008'deki bir ziyaretimde, bana babasının eski yazı ile yazdığı anı defterlerini, yeni yazıya çevrilmiş metni ve babasının solmuş bir resmini gösterdi. Yeni yazıya çevrilirken bazıları artık unutulmuş Osmanlıca kelimeler olduğu gibi bırakılmıştı. Bu sebeple okuyanlar pek çok şeyi anlayamadıklarını söylüyorlardı. O an bir karar verdim; metni, anlamına zarar vermeden, mümkün olduğu kadar bugün konuşulan dile çevirecek ve düzenleyecektim. Düşüncemi

☒ Hüseyin Fehmi Bey (fotoğrafta solda) bir asker arkadaşıyla birlikte, 1916.

☞ Hüseyin Bey'in Hindistan'daki Bellary esir kampı çizimi ve yorumu: "Dikenli tel örgü ve Hintli nöbetçi süngü ile rahatta dururken. Esirlikte geçen Türk askerinin hayatı ve ibret! Bu suretle iki kat tel örgü içinde nöbetçi tellerin arasında." (solda).

Kurtuluş Savaşı'nda, Söke'deki bir istirahat sırasında Hüseyin Bey'in defterine çizdiği şehrin bir resmi. Ağaçların büyük kısmı zeytinlik notu düşülmüş, 17 Ağustos 1922.

Memduh Bey'e açıkladım, büyük bir memnuniyetle kabul etti. Önce biraz zorlandım ama çalışmaya devam ettim. Çalışırken, onun yaşadıklarını ben de yaşadım. Bazen olabilecek heyecanla bekledim, bazen gözlerim doldu. Bazı yerlerde anlamın bozulmaması için dikkatle çalıştım. Bu sırada sanki Hüseyin Bey yanıma gelip "Dikkat et, anlamı bozuyorsun, ben onu demek istemişim" diyor ve beni daha dikkatli olmaya çağırıyordu.

ESARET YILLARI

Çalışma yaklaşık altı ay sürdü. Hüseyin Bey, önemli olayları gün ve saat belirterek yazmış ve aksatmadan her gün yazmaya gayret etmişti. Arada yazamadığı günler de olmuştu. Ağır şartlardaki askerlik ve esaret yıllarını, eksiksiz bir günlük şeklinde yazması da zaten beklenemezdi. I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nda askere giden binlerce Türk gencinin büyük kısmı çeşitli cephelerde şehit oldu, anılarını

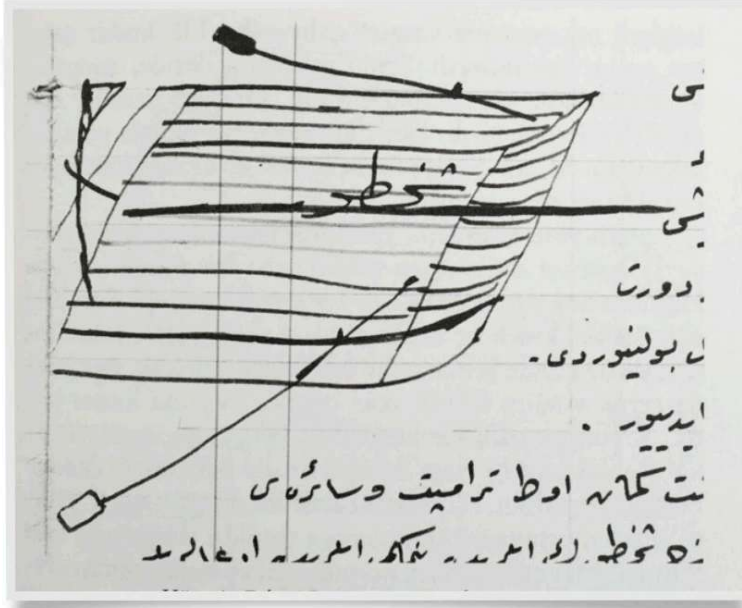
yazan veya not tutanların yazdıkları kayboldu. Ayrıca, o yıllarda okuma yazma oranı çok düşüktü. Bu sebeple, anılarını yazan ve hayatta kalıp bunları yayımlayabilen askerlerimizin sayısı çok değildi.

Mevcut savaş anıları, daha çok üst rütbeli komutanların ve subayların anılarıdır. Hüseyin Bey'in anıları ise kendini yetiştirmiş, her şeyi anlamaya çalışan, sekiz yıl sekiz ay boyunca çe-

Savaşta yaşanan hayat mücadelesinin Hüseyin Bey'in günlüklerinde ilk elden anlatımı, rütbesiz bir askerin gözlemleri olarak ayrı bir değer taşıyor.

Bu kitabı
buradan temin edebilirsiniz.

çanakkale'den bağdat'a esarettten kurtuluş savaşı'na

Cephede Sekiz Yıl Sekiz Ay
(1914-1923)
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
Hüseyin Fehmi Genişol
Yayına Hazırlayan: Mustafa Yeni

☒ Hüseyin Bey, Irak cephesinde savaşırken Fırat Nehri'nde 5 Kasım 1917'de bindikleri şahturu böyle resmetmiş (üstte). Hüseyin Bey'in, Bellary esir kampının yerleşimini gösteren çizimi. Çizimde; esirlerin kaldığı pavyonlar, hastane, çamaşırhane, hamam, yıkama yerleri, ambarlar, askerlere mahsus yerler, ağaçlıklar ve yollar gösterilmiştir. Bu çizim, bugüne kadar bulunmuş ilk ve tek çizimdir (üstte sağda).

şitli cephelerde bulunan, uzun yıllar esaret hayatı yaşayan, yaşadıklarını, sevinçlerini ve üzüntülerini içtenlikle anlatan bir Türk askerinin anılarıydı. Prof. Dr. Cemalettin Taşkıran'ın Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıkan "Ana Ben Ölmedim, I. Dünya Savaşı'nda Türk Esirleri" kitabının ilgili bölümleri, Yarbay Hasan Yetimi ve Yedek Subay Muhittin Erev'in anıları, Hüseyin Bey'in anlattıkları ile tamamen uyumluydu. Günlüklerde o sırada dünyanın çeşitli yerlerindeki savaşlar ve olaylarla ilgili bölümler de vardı. Cephede ve devamlı hareket halinde olan bir kişi için bu bilgilere ulaşabilmek kolay değildi. Haberleşme ile ilgili bir iş yapmasının buna bir miktar yardımı olmuştu. Yurdundan binlerce kilometre uzakta, Hindistan'da 2,5 yıl esir tutulan bir insanın neler hissettiğini, nasıl ayakta kaldığını açık ve samimi bir dille anlatmıştı. Son bölümdeki, Lozan Konferansı ile ilgili günlük yorumlar, bir askerin ruh durumunu ve bekleyişlerini çok iyi anlatıyordu.

Yazmanın dışında nahif resimler ve çizimler de yapan Hüseyin Bey, anılarını bunlarla da zenginleştirmişti. Örneğin, Hindistan'da esir tutulduğu İngilizlere ait Bellary Esir Kampı'nın yerleşim şeması bu anılar sayesinde ilk defa gün ışığına çıktı. Çok sevdiğim bir söz var; İnsanlar ancak unutulunca ölürlər. Anıların bazı yerinde şöyle ifadeler var: "Harekât sırasındaki yürüyüşlerimizde, yol kenarlarında şehit olan askerlerin cesetlerini görüyoruz. Belki bir gün ben de aynı şekilde öleceğim ve defterlerim yok olacak. Ama ben yazmaya devam edeceğim. Yazdıklarımın sonraki nesillere aktarılmasını ve unutulmamasını isterim." Bu çalışmamla, onun bu vasiyetinin yerine getirilmesine katkıda bulunduğumu düşünüyorum.

"ÇOCUKLARINIZI OKUTUN"

Anılarında, çocukları olursa onları okutacağını belirtmiş ve şunları yazmış: "Bundan sonra iyi tanıdığım ve sevdiğim kimselere, evlatları varsa, önce iyi okutmalarını, sonra iyi sanatlar öğretmelerini rica edeceğim.

Tavsiye ederim. Mümkün olursa ben de yardım edeceğim ki, haddini bilsin ve düşmanını tanıssın..." Gerçekten de Hüseyin Bey çocuklarını okutmuş ve iyi birer meslek sahibi olmalarını sağlamıştır. Kitapta, bir kısmını ilk defa okuyacağınız daha pek çok anı ve olay var.

Genişol ailesi ile dostluğumuz devam ediyor. Hüseyin Bey'in oğlu, aile dostumuz Memduh Genişol, yaklaşık 30 yıl Konaklar Mahallesi'nde ikamet etti ve 2018 yılında vefat etti. Eşi Özden Genişol aynı evde yaşamaya devam ediyor.

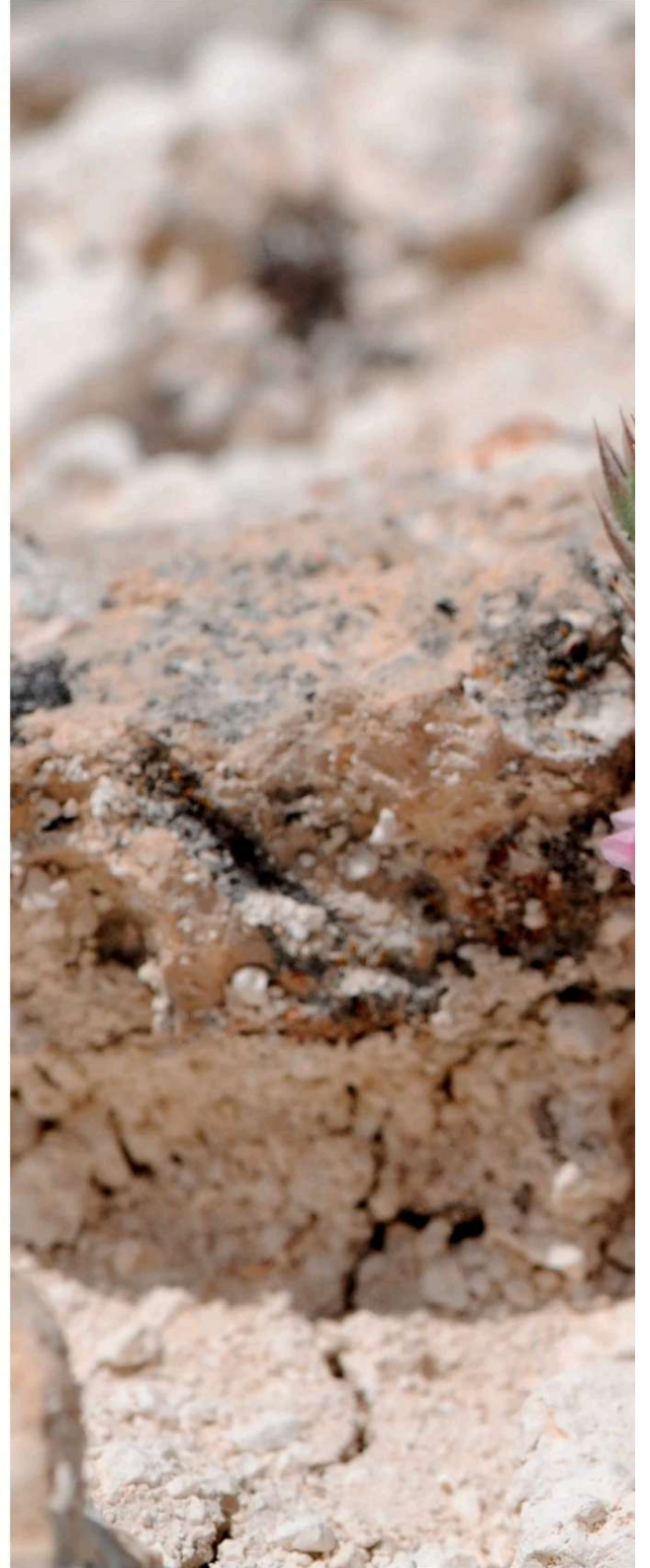
Hiç görmemiş ve tanımamış olmama rağmen, çalışmam bittikten sonra onu bir oğlu gibi yakından tanıyordum artık. Bütün bunları şunun için yazdım; komşularınızı ziyaretlerinizde çay kahve içerken onların aileleri ve anıları ile de ilgilenin. Çevrenizde bu gibi anılar veya belgeler bulursanız, ilgisiz kalmayın ve değerlendirin. Belki ortaya çok önemli şeyler çıkar ve tarihe ışık tutulmasına katkınız olur. ☺

YURTTAŞ BİLİMİ DOĞANI TANI

Yurttaş bilgin her şeyden önce doğaya karşı duyarlıdır. Doğayı tanımak için etrafına meraklı gözlerle bakar yurttaş bilgin; onun büyüdüğü dünyasına giden uzun ince yolda yavaş yavaş ilerler. Zaman içinde bilmediği türleri öğrenir, fark etmediği canlıları tanımlar, belki de kimsenin rastlamadığı bir türü bilim dünyasıyla tanıştırır.

📝 Söyleşi: ÖZLEM TÜRKDOĞAN

✚ Son dönemde bilimi halkla buluşturan en önemli kavramlardan biri yurttaş bilimi. Giderek yaygınlaşan bu yöntemle insanlar doğada olmanın farklı bir yolunu ve amacını keşfetti. Böylece bilimsel veri toplarken katkıda bulundular, hayvanların avlanmasının önüne geçildi, avcı sayısı azalırken insanların doğayı daha çok sevmesi ve tanınması sağlandı. Herkes yurttaş bilimi yapabilir mi? Peki betonla kaplı şehirlerde yurttaş bilimi yapmak mümkün mü? Bu soruların ve daha fazlasının yanıtını Niğde Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ahmet Karataş ve Ege Üniversitesi'nden Doç. Dr. Hasan Yıldırım verdi. Prof. Dr. Karataş "Yurttaş bilimi, halkın bilimle buluşması açısından çok önemli" derken; Doç. Dr. Yıldırım yurttaş bilginliği "doğa sevgisi, tutku" olarak nitelendiriyor.

KİS 2022

99

AHMET KARATAŞ

"Yurttaş bilimi, halkın bilimle buluşması açısından çok önemli."

Yurttaş bilimi nedir? Nasıl yapılır?

Yurttaş bilimini, öğrenimi dışındaki bir alanda özellikle botanik, zooloji ve paleontoloji gibi dallarda merak salan vatandaşların bilime sunduğu katkılar ya da akademisyenler dışında halkın bilime katkıları şeklinde açıklamak mümkün. Terim olarak yeni ama kökeni çok eski. Bilim dünyasındaki birkaç önemli isimden bahsetmek istiyorum. ABD'nin kurucularından Benjamin Franklin mucit, paratonerin keşfinde geçiyor. Charles Darwin aralarında en çok tanınanı; tıpla başlıyor, teoloji okuyor, 1856'dan itibaren de adını evrimle duyuruyor. Alfred Russel Wallace, "Darwin'in unutulmuş ikizi" olarak bilinir. Kendi kendini yetiştirerek dünyanın birçok yerinde çalışmalar yapmış ama bir kısmı yok olmuş. Bu isimler temelde akademik kişiler değil, kendi kendilerini yetiştirmiş meraklı vatandaşlar aslında.

Yurttaş bilimini uygulamanın bir yöntemi var mı?

Doğa tutkusu çok önemli. Örneğin doğadaki bir çiçeğe, böceğe ya da canlıya değer verince ve öğrendiğin bilgilerle

doğa sevgisinin arttığı görülecektir. Tabii internetle ilgili boyutuna da değinmek gerek. Olumsuz etkilerinden hep bahsediliyor ama olumlu boyutuyla bakıldığında, internet yurttaş bilginlerin yetişmesinde faydalı. Dünyadaki en büyük yurttaş bilginler sitesi şu an itibarıyla 1.5 milyon üyesi olan iNaturalist. Bu konuda Türkiye'de de çok sayıda site var. En göze çarpanları iş insanı Serhat Tıgrel tarafından kurulan TRAKUŞ (Türkiye'nin Anonim Kuşları), memelilerle ilgili veri toplayan TRAMEM (Türkiye'nin Anonim Memelileri) ve TRAKEL (Türkiye'nin Anonim Kelebekleri). Mehmet Hanay tarafından kurulan, bilim kurulu başkanlığını yaptığım www.dogalhayat.org un bin kadar üyesi var; yaklaşık 40'li akademisyen, kalanı yurttaş bilginlerden oluşuyor.

☒ Gribaşlı Kızkuşu (*Vanellus cinereus*), Doğu ve Güneydoğu Asya'da dağılım gösteren bir tür. Türkiye gibi diğer bazı ülkelerde rastlantısal konuktur. Ülkemizde ilk kez Kızılırmak Deltası'nda doğa fotoğrafçıları tarafından bulundu.

Bilimsel yayın yapmayan yurttaş bilimciler literatürde kabul görüyorlar mı?

Önceleri pek çok meslektaşımız yurttaş bilimine tereddütle baktı, hatta uzak durmayı tercih etti. Ama son 10-15 yıldır kabul görmeye başladı. Dünya çapında birçok bilimsel dergi, literatür sınıflarına internet kaynaklarını da ekledi. Doktora ve yüksek lisans tezlerinin yazıldığı enstitüler, internet kaynaklarını kabul etti. Ama çalışmalara hassasiyetle yaklaşmak lazım.

Fotoğrafların uygun açıdan çekilmesi çok önemli; bazı zamanlar fotoğrafla, boyutunu ve özelliğini tam olarak yansıtamayabiliriz. Örneğin dağ mukallidi ve ak mukallidi. İkisi arasında morfolojik birçok fark var ama dağ mukallidi kuyruğunu yana doğru sallarken ak mukallit kuyruğunu yukarı aşağı sallıyor. Bunu fotoğrafta görmek çoğu zaman mümkün değil. Veya böceklerde üreme yapısını görmek gerekli. Örneğin nalburunlu yarasanın ülkemizde beş türü var. Bunların burnunda nal benzeri yapının ortasında yapraksı çıkıntılar olur. Sağından, solundan ve karşıdan çekilmesi gerekir ki tanımlayabilelim. Bu nedenle fotoğraf ve videolarda hassasiyet göstermekte yarar var.

Yurttaş bilimini, bilimi halka yaymanın bir yolu olarak nitelendirebilir miyiz?

Kesinlikle. Yurttaş bilimi, halkın bilimle buluşması ve katkı vermesi açısından çok önemli. Önceden insanlar, doğada

olmanın en önemli yollarından birini avcılık olarak görüyordu. Ama artık av değil, fotoğraf, video veya dürbünle yapılacak gözlemle ve bilimsel temele oturarak doğada olmanın farklı bir yolunu keşfetti. Yaygınlaşan bu keşifle avcı sayısı azalırken insanların doğayı daha çok sevmesine ve tanınmasına yol açıldı. Doğadaki canlılara artık daha bilinçli bakılıyor. Vatandaş, tür düzeyine inip daha dikkatli gözlemlerle tanıyabiliyor, öğrendikçe yeni bulgular gönderiyor. Örneğin, Veyssel Kahraman, 2009'da TRAKUŞ'a katıldığında hemen her türü soruyordu. Kendini çok iyi yetiştirdi: son 5-6 yıldır TRAKUŞ'un en faal kuş tanımcılarından biri. Ülkemizdeki 485 kuş türünün 400 kadarını bizzat gördü ve hepsini tanımlıyor. Aynı şekilde Emekli Hekim Zafer Kurnuç ile Öğretmen Mehmet Ünlü de en faal tür tanımcılarımızdan. Böyle birçok arkadaşımız var.

İstanbul gibi büyükşehirlerde yurttas bilimi yapılır mı?

Kesinlikle yapılabilir. Tüm siteleri incelediğimizde, en çok kayıt gelen yerlerin başında İstanbul var. Riva, Şile, Çatalca taraflarında Anadolu köylerini andıran hatta daha doğal yapıda yerler mevcut ancak her geçen gün tarım alanları betonlaştırılıyor. Buna rağmen Riva'nın sırtlarında, tepelerinde birçok nadir tür görülebilir. Öte yandan canlıların bir kısmı şehre uyum sağlamış durumda. Mesela dünyanın en hızlı canlısı, saatlik hızı 350 kilometreyi bulan gökdoğan, yüksek binaların tepelerinde üremeyi tercih ediyor.

Yurttas biliminin olumsuz yönleri var mı; güvenilirlik, denetimsizlik gibi?

Olumsuz yanları elbette var; özellikle bilgi çarpıtma noktasında. Zira bilginin aşırılması, saptırılması ve yanıltma yöntemleri vatandaş için de bilim insanı için de mümkün. Güvenilirlik kısmı bazen tereddüt ettirebiliyor; Doğu Karadeniz'den bilinen bir türün Tunceli'den bulunması gibi. Ama baktığımızda kayıtlarımız sağlam, kişiyi tanıyoruz, biraz coğrafya bildiğiniz zaman da bunun olabileceğini anlıyorsunuz. Kendi çekmediği fotoğrafı atanlar da çıkıyor. Erciyes'in eteğinde kunduz buldum, diyen biri vardı mesela. Nasıl bulunduğunu sordum. "Sultan

Sazlığı'nda kamp kurmuştum, orada gördüm" dedi. Neresi olduğunu sorunca "Sen gidemezsin, ekipmanla çıkılır" yanıtını verdi. Ama Sultan Sazlığı düzdür, orayı bile bilmiyordu.

Kayıtlar nasıl denetleniyor?

En az iki onay lazım, tek onay yetmiyor. Yetmediği gibi ikinci kişinin de ilkine katılması gerekli bu türü onayladığına dair. İki kişi farklı düşünüyorsa üçüncü kişiye gidiyor. Ondan gelecek yanıtla göre kabul alıyor. Tartışmalar sürüyorsa tanımlayamadığımızı söylüyoruz. Geçenlerde yaz ördeği kayıtları geldi; en son

2011'de görülmüştü. Şu an için en nadir tür. Türkiye'nin sınır bölgesinden gelmiş. Meğerse Macar ördeğiyle karıştırılmış. Fotoğraf yetersizliğinden ya da kayıttan emin olmadığımız için onay almayan çok sayıda kuş var.

Çocuklar yurttas bilimine nasıl yönlendirilebilir?

Çocukların yönlendirilmesi önemsedüğümüz konulardan biri. Çünkü bir yaştan sonra değişiklik pek mümkün değil. Ama çocukları doğa sevgisiyle yetiştirmek, ülkemizin ve doğamızın korunması açısından son derece önemli.

☒ Akyanaklı Arapbülülü (*Pycnonotus leucotis*), Basra Körfezi'nden Pakistan'a ve Hindistan'ın kuzeybatısından Himalayalar'a kadar dağılım gösterir. Türkiye'deki ilk kayıtları önce Birecik (Şanlıurfa) sonra Şırnak'tan oldu.

HASAN YILDIRIM

"Yurttaş bilginlik doğa sevgisidir, tutkudur."

Yurttaş bilimi, botanik açısından neden önemli?

Öncelikle yurttaş bilgin ismine değinmek isterim. Yurttaş bilgin, mesleği dışında, doğanın parçası olan canlı grupları üzerinde başladığı çalışmalarını yarı bilimsel ve hatta bilimsel düzeye taşıyabilen doğaseverleri nitelemek amacıyla kullanılıyor. Neden önemli? Özellikle botanik biliminden birçok yeni bitki keşfinin yapılması, ülkemiz için yeni bitki kayıtlarının ortaya konulması, bitkilere ait yeni popülasyonların keşfi, sahadaki bilimcilere çalışmaları sırasındaki faydaları gibi değerli katkıları bulunuyor. Yurttaş bilginler, bilimle halk arasındaki köprünün oluşmasında önemli rol oynuyor.

Yurttaş bilimi yapmak için hangi vasıflar gerekiyor?

Bu durum halkın botanik bilimine katkısı amacıyla başlamıyor esasında. Bence yurttaş bilginlik, duyarlı insanların işi. Temelde, yıpratıcı şehir hayatından, stresten kaçabilmek, doğa anayla kucaklaşıp özümüze dönme iç güdüsüyle başlayan uzun ince bir yol. Bir hobi olarak kendisini gösteren bu yol, doğa yürüyüşleriyle başlayıp doğa fotoğrafları çekmeyle devam ediyor. Öğrenme dürtüsü de ağır basınca araştırma dünyasına ilk adımınızı atıp yurttaş bilginliğin kapısından giriş yapıyorsunuz. Yurttaş bilimini yaparken belli bir vasıf gerekmiyor. Zira, meslek gruplarına bakıldığında hepsinin birbirinden bağımsız olduğu görülüyor; ortak

noktaları doğa sevgisi. Bu nedenle temel vasıf, doğayla ilgili ve meraklı olmak, biraz da keşfetme ruhunun olması...

Yeni bir tür görüntüleyen kişi bunu yetkililere nasıl ulaştırabilir?

Yurttaş bilginlik bir hobidir, doğa

sevgisidir, tutkudur... Yaptırımının olmadığı, tamamen doğayı anlamaya, gizemli şifrelerini çözmeye yönelik bir yoldur. Doğanın şifrelerini çözdükçe canlıları anlıyor ve yavaş yavaş tanıyor-sunuz. Sonra ilgi duyduğunuz alanda uzmanlaşmaya gidiyorsunuz. Canlıları tanıdıkça farklı olanlar gözünüze çarpıyor. İşte bu noktada yurttaş bilginlerle bilimcilerin buluştuğu sosyal medya platformlarının rolü çok büyük. Günümüzde sosyal ağların olumsuz yanları tartışıla dursun, olumlu yanlarına ilişkin bir örnek botanik, zooloji, mineroloji, paleobioloji gibi konularda paylaşımın yapıldığı sosyal medya grupları. Bu platformlarda, kâşifle bilgin güçlerini birleştirerek keşfedilen canlıya ilişkin ortak çalışma sürecini başlatıyor.

Yurttaş bilginlerin iletişime geçtiği gruplar var mı?

Bunlar içerisinde botanik bilimine en önemli katkı sağlayan grup, Facebook'ta Emekli Tıp Doktoru Riyat Gül'ün 2009'da oluşturduğu Flora'dır. Türkiye florası kapsamında yayılış gösteren bitkilere ait bilgi ve fotoğraf paylaşımının yapıldığı grupta, sanayiden turizme, doktordan öğretmene, çeşitli meslek mensuplarından insanlar ortak amaç olan doğa ve bitki tutkusu etrafında toplandı. Toplam üye sayısı 9 bini geçen grupta yer alanların bir kısmı yurttaş botanik bilgini niteliğiyle de ülkemizin bitki bilimine çok önemli katkılar yapıyor. Yüklenen doğal bitki fotoğrafları, Riyat Gül başta olmak üzere gruptaki akademisyenlerce de teşhis ediliyor. Ardından yine Riyat Gül'ün kurduğu www.turkiyebitkileri.com isimli kardeş siteye aktararak sergileniyor. Şu an sitede, ülkemizdeki yaklaşık 10 bin türden 5 bin 450'sinin fotoğraflarını görmek mümkün; ziyaretçi sayısı bir yılda bir milyona ulaştı.

Sosyal medya, yurttaş bilimi için güvenilir bir araç mı?

Elbette bu konuda dikkatli olmak gerek. Bunun için yurttaş bilginlere görüntülerini paylaştıkları canlılara ilişkin detaylı yer bilgisini açık olarak bu platformlarda yazmamalarını tavsiye ediyoruz. Zaten yeni bir bitki keşfettiyseniz konunun uzmanı akademisyenler sizlerle irtibata

☞ Eczacı Rifat Özdemir'in Kaş-Palamut Köyü civarındaki Rahat Yaylası'nda yeni bir yılan pancarı (*Biarum*) türü keşfetti. *Biarum rifatii* Yıldırım & Altıoğlu (Rifat sucukotu) adı verilen bitki hem çiçeklenme zamanı hem de steril çiçeklerinin bulunmaması özelliğiyle dikkat çekiyor.

geçiyor. Tabii sosyal medya platformlarında farklı amaçları olan insanlar da var, yurtdışına soğanlı bitkileri ve birçok endemik türün tohumlarını kaçırınlar gibi. Elbette bilimin ülkesi olmaz ama ülkenizin bir değerinin o ülkenin bilim camiasıyla ortaya konulması çok daha güzel olur düşüncesindeyim.

Yurttaş bilimini yaygınlaştırmak için neler yapılabilir?

Yurttaş bilimi farkındalık oluşturularak yayılabilir. Avrupa'da insanlar doğaya karşı oldukça duyarlı ve hassas. Herkes bahçesinde yetiştirdiği hemen her bitki

hakkında bilimsel boyutta ve bakımları konusunda bilgi sahibi. Ülkelerindeki floristik yapıya ve bu yapı içerisindeki parametrelere de hâkimler. Ülkemizde bu durum yeni yeni oluşuyor. Elbette, bunun oluşmasındaki en önemli unsur bilginin daha rahat ulaşılabilir olması. Bir diğer kilit nokta da Türkçe isim sistemi bence. İnsanlar yıllarca bilimin ağdalı sözcükleriyle boğulmuş; bilimle halk arasında aşılabilir bir köprü olmuş. Bu duruma karşı 2012'de ulusal çapta başlatılan çalışmayla Türkiye'nin tüm doğal bitkilerine bilimsel Türkçe isim verildi. Çünkü Türkçe isim, o canlının

sizden bir parça olduğunun göstergesi. Doğayı anlamak için ilk adımı Türkçe isimle atıyorsunuz. Latince gibi anlamadığımız bir bilim diline mahkûm kalmıyorsunuz. Artık her bitkimizin Türkçe ismi mevcut; Resimli Türkiye Florası projesinin ön hazırlığı olarak ortaya konulan Türkiye Damarlı Bitkiler Listesi eseri bu konuda milat oldu.

Resimli Türkiye Florası nasıl bir proje? Projede neler yapılıyor?

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nde başlayan projeye taksonomik botanik bilimi üzerine çalışan bilimciler ve yurttaş bilginler katkı sunuyor. Projede Türkçe isim verilen her bitkinin detaylı betimi, çizimi veya renkli resmi yapılıyor, yayılış haritaları ve yayılış gösterdiği detay lokaliteler veriliyor. Amaç bilime olduğu kadar halka da hizmet etmesi.

Yurttaş bilimi, ana akım bilime ortak olabilir mi?

Bilimin gerçek anlamda evrensel dil olabilmesi için, önce halka ulaşması gerektiği herkesin ortak takdiri. Doğamızı ve içindeki yaşamı ancak bilimi halka indirgeyebildiğimiz noktada koruyabiliriz. Yoksa bilimi, aristokrat bir kimlikle sadece bilimsel platformlara, üniversitelere, kongrelere hapsederseniz sonuç alamayız. Dünyaya ekolojik bir gözle değil, sürdürülebilir "ekolojik" yaklaşımlarla bakmalıyız ki gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakalım. Unutmamalıyız ki bitkiler, hayvanlar, mikroorganizmalar ve bizler bu fanusun bir parçasıyız. Bu fanusun bir taşının bile eksilmesi, tüm sistemi altüst ederek geriye dönülmez bir yola sokabilir. Bu bağlamda yurttaş bilimi kilit rol oynayan bir konumda. Önce insanımızı aydınlatmalı, doğamızı sevdirmeliyiz ki doğamıza sahip çıkabilelim...

 Tarla sukuteni ve yalancı ebegümeci türlerinin Türkiye'deki varlığını ilk olarak Mehmet Çelik ortaya koydu (sağda üstte).

İngilizce Öğretmeni Bülent Elmas, Fethiye-Antalya sınırındaki Kastabala Antik Kenti civarında yurttaş bilgin Rifat Özdemir ile birlikte yeni bir terslale (*Fritillaria*) keşfetti. Bitki, onlara atfen *Fritillaria ozdemirelmasii* Tekşen & Yıldırım (Haslale) olarak isimlendirildi (sağda).

YURTTAŞ BİLGİNLER

Yazı: HASAN YILDIRIM

Ali Rıza Bilginer

Emekli Askeri Hekim

Karabet Geçidi'nde kar sümbülü (*Puschkinia*) cinsine ait bir yeni tür keşfetti. Bu tür, 2014'te tarafımdan Karabet sümbülü *Puschkinia bilginerii Yıldırım* adıyla bilim dünyasına tanıtıldı. İkinci keşfi de Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesinde tespit ettiği sümbülcük (*Scilla*) türüdür.

Buse Topçuoğlu

Sinema ve Televizyoncu

Muğla'da yaptığı araştırmalarda gelin çiçeği ismiyle bilinen *Zantedeschia aethiopica Spreng* türünün ülkemizdeki ilk doğal yayılışını gösteren popülasyonunu buldu. Yine Muğla'da keşfettiği yeni bir türün çalışmalarına da devam ediyoruz.

Musa Geçit

Köy İmamı

Mardin-Merkez çevresinde bir çiğdem (*Crocus*) türü keşfetmiş ve bitkinin yeni bir tür olduğunu tespit etmiştir. Bu bitki 2016 yılında, benim tarafımdan Musa Geçit'e ithaf edilerek "*Crocus musagecicii Erol & Yıldırım*" adıyla bilim dünyasına tanıtıldı.

Yasemin Konuralp

Turizmci

Alanya tarafında keşfettiği çiğdem (*Crocus*) türüne, ismine ithafen "*Crocus yasemineae Erol*" ismi verildi. Ağrı-Eleşkirt civarında keşfettiği nakıl (*Silene*) türü de yine kendisine ithafen "*Silene konuralpii Yıldız & Fırat*" ismiyle bilim dünyasına tanıtıldı.

Habil Issi

Emekli Öğretmen

Flora grubuna yüklediği fotoğrafta, böcek kapan bitki grubu olan yağotu (*Pinguicula*) cinsinden bir popülasyona ait çiçek açmış birçok birey görülmüyordu. "*Pinguicula habilii Yıldırım, Şenol&Pirhan*" (yosun yağotu) olarak adlandırılan bitki, yeni tür olarak bilim dünyasına tanıtıldı.

Mehmet Çelik

Mali Müşavir

Tarla suketeni (*Bidens pilosa L.*) ve yalancı ebegümeci (*Malvestrum coromandelianum (L.) Garck*) türlerinin Türkiye'deki varlığını ilk Mehmet Çelik ortaya koydu. Öcal Derin ile Osmaniye civarında keşfettikleri çiğdem (*Crocus*) türü de farklı morfolojisiyle öne çıkıyor.

REBİA TEVFİK HANIM

Bebekli Kızılaycı

Rebia Tevfik Hanım, modern bir Türk kadını olarak Birinci Dünya Savaşı yıllarına kadar İstanbul'da yaşadı, Berlin ve Paris'teki başarılarını hünlerle kullandığı iğnesiyle sağladı. Yurda döndüğünde gönülden bağlı olduğu Kızılaycılık ruhunu hiç terk etmedi.

Yazı: FATİH YÜCEL

Fotoğraflar: TAHA TOROS ARŞİVİ

Rebia Tevfik Hanım çok sevdiği köpeği Didon ile beraber. Berlin 1928.

Kurulduğu zamanki (1868) ilk adıyla “Mecrûhîn ve Marda-yı Askeriyye İmdâd ve Muâvenet Cemiyeti” (Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti) daha sonra Cumhuriyet Devri’ne kadar bilinen adıyla Hilâl-i Ahmer ve bugün hepimizin çok iyi tanıdığı hâliyle Kızılay, kuruma bir şekilde dokunan kişilere Hilâl-i Ahmerci ya da Kızılaycı unvanını vermiştir ve bu kişiler bu unvanı hayatları boyunca taşımıştır. Yakın geçmişimizde birçok kişi bu bakımdan Kızılaycı olmuş ve bu unvanın onur ve haysiyetinin gerektirdiği davranışları sergileyerek örnek hayatlar sürmüşlerdir. Kızılay bugün olduğu gibi geçmişte de merkez teşkilatı kadar, bu merkez teşkilatına doğrudan bağlı olan ve faaliyetleriyle merkez teşkilatının yapısını ve işlevlerini destekleyen şubelere sahip olmuştur.

Kızılay’ın Bebek’te kurulmuş Boğaziçi şubesi, önde gelen üyeleri ve konumu bakımından kurumun ve ülkemizin tarihinde önemli bir yere sahiptir. Fakat bu kurula ilişkin kaynaklar ve bilgimiz ne yazık ki kısıtlıdır. Bu yazıda 1910’lu yıllarda bu şubede sekreterlik yapmış Rebia Tefvik Başokçu’nun öncü bir kadın ve insan hakları savunucusu olarak hayatı ve kariyeri, girişimleriyle beraber ömür boyu süren Kızılaycılık faaliyetleri ele alınacaktır. Rebia Tefvik Hanım’ın özellikle İkinci Dünya Savaşı’nın patlak vermesinin ve Almanların Paris’i işgal etmesinin ardından Paris’ten ayrılma hikâyesini anlattığı “Paris Cehenneminden Nasıl Kurtuldum?” (1941) ve evlenmek için gittiği Avrupa’da Paris ve Berlin şehirlerinde bir kadın modacı olarak başından geçenlere yer verdiği “Avrupa’da Yirmi Senem Nasıl Geçti?” (1942) başta olmak üzere Türkçe ve Fransızca kaleme aldığı ya da Fransızcaya çevrilmiş eserleri bulunmaktadır. Rebia Tefvik Hanım ayrıca 1952 yılında Vatan gazetesinin temsilcisi olarak Amerika Birleşik Devletleri’ne gitmiş, burada Kore Savaşı’nda şehit düşen Türk askerlerinin çocuklarına Türkiye’de bir yetimhane yapılması için fon arayışlarında ve temaslarda bulunmuştur. Rebia Tefvik Hanım hakkında belge toplamış ve makale yazmış kişiye koleksiyoncu ve yazar Taha Toros’tur (Skylife, Temmuz 1994).

Taha Toros’un satırlarından öğrendiğimize göre, nüfus kütüğüne kayıtlı ismiyle Sıdıka Rebia, 18 Kasım 1887 tarihinde Rumelihisarı’ndaki aile yalısında doğmuş. Yalıları bugün ressam Şevket Dağ Yalısı olarak bilinen yalının yerindeymiş. Rebia Tefvik Hanım’ın babası Tefvik Bey’in soyu I. Ahmed’in okçubaşısı Emin Efendi’ye kadar uzanmaktaymış, babası Ali Rıza Bey ise Rumeli Defterdarlığı vazifesine kadar yükselmiş bir Osmanlı bürokratıymış. Tefvik Bey, Nafia Nezareti (Bayındırlık Bakanlığı) Muhasebe Müdürlüğü yapmış, genç yaşta vefat etmiştir. Taha

Rebia Tefvik, 1926 yılında Berlin’de bir defilede moda kraliçesi seçildi.w

Toros, Rebia Tefvik Hanım’ın 1885’te doğmuş Rafet (Refet) Başokçu isminde bir ağabeyi, Rana isminde bir kız kardeşi, Rıza isminde bir diğer erkek kardeşi olduğunu yazmaktadır.

Mürebbiyelerin elinde yetişen Rebia Tefvik Hanım, Dâru’l-Muallimât’ı (Kız Öğretmen Okulu) birincilikle bitirmişti. İstanbul’da Fransızca’yı, 1920’lerde kaldığı Berlin’de de Almanca’yı öğrenmişti.

Rebia Tefvik Hanım’ın evliliklerden ve gönül münasebetlerinden yüzü gülmemişti. 1905 yılında Maliye Nezareti’nde memur olan Ahmed Aziz Bey’le evlenmiş; bu evlilik uzun sürmemişti. Rebia Tefvik Hanım’la Ahmed Bey, bu ayrılığın ardından bir kez daha evlenmişler; evlilikleri ikinci defa ayrılıkla sonuçlanmıştı. Rebia Hanım, kadınların idareci olarak faal şekilde görev aldığı Bebek’teki, Hilal-i Ahmer (Kızılay) Boğaziçi Şubesi’nin sekreteriydi. Evliğinde mutluluğu bulamayan Rebia Tefvik Hanım, Taha Toros’a göre vazifesinden de uzaklaştı; köşesine çekilip edebiyatla meşgul oldu. Rebia Tefvik Hanım’ın Boğaziçi’ndeki hayatı, mektup üzerinden aldığı bir teklifle farklı bir mekâna, Avrupa’ya doğru aktı. Kendisinin resmini görmüş ve ilgisini mektupla beyan etmiş hariciye mensubu talibinin evlilik teklifini geri çevirmemişti. Fakat Rebia Tefvik Hanım için işler Avrupa’da beklediği şekilde seyretmedi. Hariciyeciler kararından vazgeçmişti. Rebia Tefvik Hanım ise İstanbul’a dönmek

Rebba Tevfik Başokçu (fotoğrafta sağda), 1947 yılında düzenlenen Dünya Kadın Kongresi'nde (Antente Mondiale pour la Femme) Marquise de Chambré ile birlikte.

yerine Berlin'e yerleşmeyi ve büyük bir başarı elde edeceği bir maceraya girmeyi aklına koymuştu.

Rebba Tevfik Hanım'ın "Avrupa'da Yirmi Senem Nasıl Geçti?" isimli anılarında anlattığı 20 senesi böyle başlamıştır. Taha Toros'un kullandığı metaforla, Rebba Tevfik Hanım'a "bu büyük başarıyı hünerle kullandığı iğnesi sağlamıştır". Büyük romancımız Yakup Kadri Karaosmanoğlu da bu macerasına dair Rebba Tevfik Hanım'ı şu sözlerle anmıştır: "Yumuşak ruhlu bir Türk anasının şefkat balından başka bir şeyle beslenmemiş, çarşafı ile peçesinden henüz sıyrılmış bir İstanbul kızı, bu acı hakikatin zehrini son damlasına kadar içmek cesaretini göstermiş ve milliyetinden zerre feda etmeden o Avrupalılarla rekabet yolunda, pervasız

koşup gitmiştir." Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na göre, "İşte [...] Avrupalılaşmak budur."

Rebba Tevfik Başokçu, önce Berlin'de kurduğu moda evinde terzileriyle beraber diktığı elbiselerle kendi sahasında bir şöhrete ulaşmış, Almanya'da 1930'lardaki rejim değişikliğinden ötürü işini Paris'e taşımak zorunda kalmıştı. Paris'teki başarısıysa Nazi rejiminin Paris'i işgaline kadar devam etmişti. Bunun üzerine Rebba Tevfik Hanım, Paris'i terk ederek yurduna dönmüştü. Bu maceralı kurtuluş öyküsünü "Paris Cehenneminden Nasıl Kurtuldum?" isimli, ilk olarak 1941 yılında Vatan gazetesinde tefrika edilmiş kitabında anlatmıştır.

Rebba Tevfik Hanım, bu tarihten sonra modacılığı bırakmış, kendini toplumsal konulara adanmıştı. Fakat Rebba Hanım Kızılaycılık faaliyetlerini aslında Bebek'teki Kızılay şubesinden ayrıldıktan sonra da devam ettirmişti. Yine Taha Toros'tan öğrendiğimize

Rebba Tevfik Hanım, gönülden bağlı olduğu Kızılaycılık ruhunu hiç terk etmedi.

göre, 1927'de Berlin'de Türkiye'nin Berlin Büyükelçisi Kemalettin Sami Paşa'nın kurduğu Türk Çocuklarını Koruma Derneği'nin yönetim kurulu üyeliğini ve başkanlığını yapmış; 1939'da Paris'teyken meydana gelen Erzincan depremine yardım göndermek üzere Türkiye'ye Yardım Cemiyeti'ni kurmuş. Fransa'da siyaset çevrelerinde bu cemiyete destek ve üyeler kazandırarak, topladığı bağışları Türkiye'ye ulaştırmıştı.

Devrin hâkim dünya görüşünü benimseyen Rebia Tevfik Hanım, Kore Savaşı'nda şehit düşen askerlerimizin çocukları için kurulacak yetimhanenin kay-naklarını oluşturmak üzere gittiği Amerika Birleşik Devletleri'nde "Boston Post" isimli gazeteye 18 Nisan 1952 tarihinde verdiği röportajda barış taraftarlığı-nı, dünya siyasetine dair görüşlerini ve çocukların bilgilendirilmesi hakkındaki fikirlerini şu sözlerle dile getirmişti: "Ben o kadar barış taraftarıyım ki Batı demokrasilerinin her birini selamlıyorum. Özgür ülkelerin gençlerini bir araya getirmeliyiz. Bunu da kendi ülkelerimizde kalarak değil, seyahat ederek yapabiliriz. Çocuklarla başlayıp çocukların bilgilendirilmesi için onlara fırsat tanımalıyız."

Ancak Rebia Tevfik Hanım'ın bu girişimleri bir yere kadar gelip sonuçsuz kalmıştır. 1963 senesinde vefat eden Rebia Tevfik Hanım'ın Türkiye'de geçir-

📷 Rebia Tevfik Başokçu'nun gazetecilik dönemi çok hareketli geçti. Bir tören sırasında, Almanya'daki Fransız Ordusu'nun Başkumandanı General Massu ile.

diği son senelere dair elimizdeki bilgiler de yetersiz.

Yenilikçi ve modern bir Türk kadını olarak Birinci Dünya Savaşı yıllarına kadar İstanbul'da yaşamış ve iki savaş arası yılları olarak bilinen nispeten huzurlu ve refah dolu günleri Avrupa'nın iki başkentinde geçirmiş Rebia Tefvik Hanım, gönülden bağlı olduğu Kızılaycılık ruhunu hiç terk etmemiş, kadın hakları, dezpremzedeler, çocuklar için faydalı girişimlerde bulunmuş; hayvan sever, sevgi dolu, Boğaziçili bir Türk kadınıydı. ☪

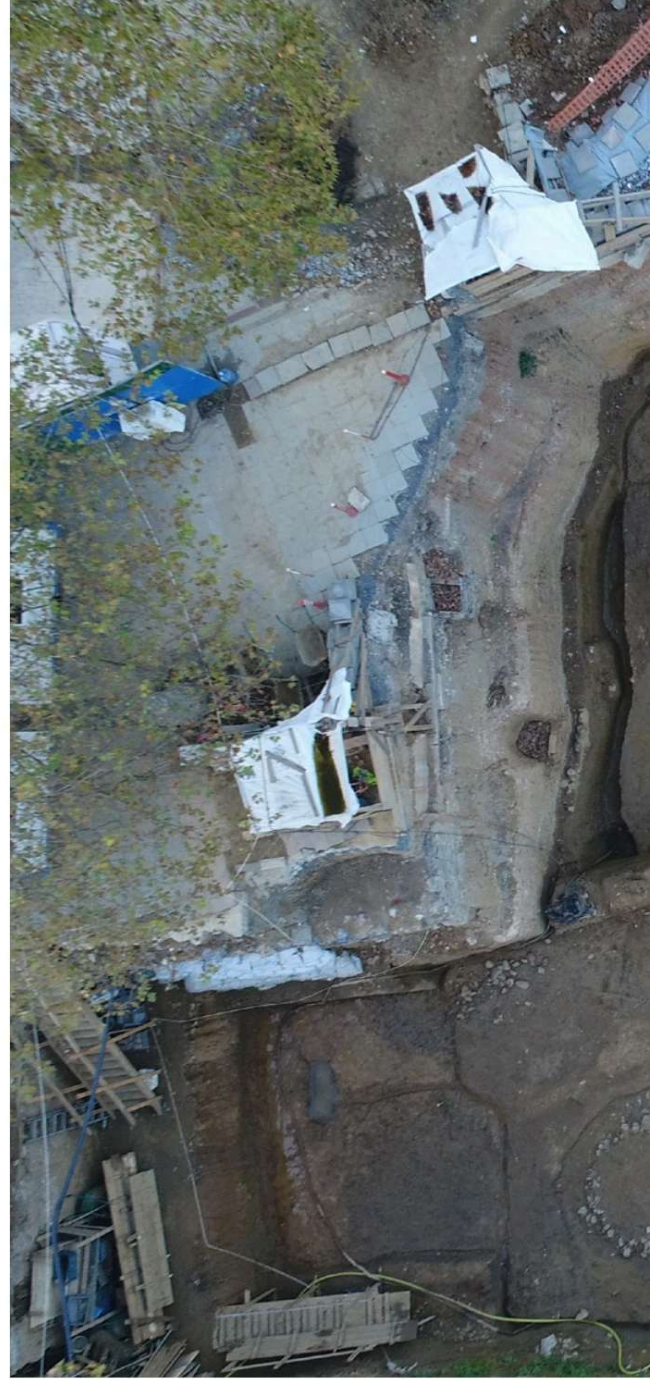
Rebia Tevfik deniz kenarında, muhtemelen hemşiresi Rana Hanım'la birlikte (en solda). Başokçu'nun Avrupa ve Balkan ülkelerinde Yeni Sabah'ın yazarı olduğuna dair belge (ortada). Almanların Paris'i işgal etmesinin ardından Rebia Hanım, Paris'ten ayrılıma hikâyesini 1941'de Vatan gazetesindeki yazısında anlattı (solda).

BEŞİKTAŞ KAZILARINDA YENİ KEŞİFLER

Beşiktaş Metro projesi kapsamında Ocak 2016'da başlayan kazılarda son bulgulara göre Cumhuriyet, Osmanlı, Bizans, Roma, Yunan, İlk Tunç ve Kalkolitik olarak yedi farklı döneme ait tabaka belirlendi. Kazılar, Beşiktaş'ın ve İstanbul'un derin tarihine ışık tutmaya devam ediyor.

Yazı: RAHMİ ASAL, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürü
MEHMET ALİ POLAT, Arkeolog-Kazı Sorumlusu
GÖKHAN ORTAK, Arkeolog-Kazı Sorumlusu

Fotoğraflar: İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZESİ ARŞİVİ

Beşiktaş kazılarında ortaya çıkarılan Avrasya bozkırlarından bilinen, göçebe geleneğine ait kurgan tipi mezarlar bilim dünyasında büyük yankı yarattı.

☒ Kazılarda bugüne kadar dört tane "bostan kuyusu" olarak adlandırılan su kuyusu bulundu. Osmanlı ve Bizans dönemine ait kuyular günümüzde hâlâ bütünlüğünü koruyor. Fotoğraftaki kuyu 6. yüzyıl Bizans Dönemi'ne tarihlendi.

Beşiktaş Metro kazılarında yeni bulunan Kalkolitik Döneme ait çanak çömlek parçaları çok önemli bir arkeolojik keşif olarak kabul ediliyor.

Beşiktaş'ta, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından yürütülen Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey Metro projesi kapsamında, Ocak 2016'da arkeolojik kazı çalışmaları başlamıştı. İlgili Koruma Bölge Kurulu kararları doğrultusunda yürütülen kazı, hâlen devam ediyor. Köy içi sit alanında Barbaros Bulvarı'nın Çırağan Caddesi'yle kesiştiği köşede, İstanbul'un derin tarihine ışık tutan keşifler gerçekleştirildi.

İki ayrı alanda sürdürülen kazıların ilki 15 metre çapındaki şaft alanında yapıldı. İkincisi ise yaklaşık 1850 metre karelik metro istasyonu alanının güneyinde 850 metre karelik alanda sürdürülüyor. Beşiktaş İstasyon kazı alanı, İhlamur Deresi, Beşiktaş Deresi ve Barbaros Bulvarı altında kalan Hasan Paşa derelerinin birleşerek oluşturdukları alüvyon düzlük üzerinde yer alıyor.

Metro kazıları öncesinde Beşiktaş'la ilgili bilgilerimiz Bizans Dönemi'nden daha önceye inmemekteydi. Bu nedenle semtin tarih öncesi ve tarihi dönemleri hakkında arkeolojik bilgi yoktu. Gerçekleştirilen arkeolojik kazılarda açığa çıkan kalıntılar Beşiktaş'ın tarih öncesi dönemleri ile ilgili bilgi vermesi bakımından son derece önemli.

Kazı çalışmalarında güncel yol seviyesinden itibaren yaklaşık ilk üç metrelik dolgu içinde, Beşiktaş'ın yakın tarihine ait altyapı sistemleri, sokak dokuları ve yapı temelleri tespit edildi. İstasyon şaft alanı olarak adlandırılmış 15 metre çapındaki kazı alanında 19-20. yüzyıllara ait kalıntıların ardından alan içerisindeki uzunluğu 10 metre, ge-

nişliği 90 santimetre olan horasan harç bağlayıcılı pişmiş toprak tuğla ve taş kullanılarak inşa edilmiş Bizans Dönemi'ne ait bir duvar açığa çıkartılmıştı. Duvar örgü tekniği ve elde edilen küçük buluntular birlikte değerlendirildiğinde MS 7.-9. yüzyıllara tarihlendirilen bu duvar, Beşiktaş'ta Orta Çağ'a ait en eski yapı kalıntılarının biri olarak kendini gösterdi.

İstasyon alanında sürdürülen çalışmalarda ilk olarak güncel dolgunun hemen altından kuzey-güney doğrultusunda uzanan mevcut uzunluğu yaklaşık 34 metre, genişliği 11 metre olan beton ve demir kullanılarak inşa edilmiş dört adet ray sistemine rastlanılmıştı. Yapılan araştırmalarda mevcut ray sisteminin yazılı kaynaklar ve Pervititch haritalarından bilinen 1910 yılında yapılmış ve 1955 yılında Barbaros Bulvarı'nın açılması için yol genişletme çalışmaları sırasında yıkılan Beşiktaş tramvay deposuna ait tramvayların bakım onarım çalışmalarını yapıldığı kısım olduğu anlaşıldı.

Kurul kararı gereği kaldırılan tramvay deposunun altında devam eden çalışmalarda Osmanlı Dönemi'ne ait oldukça tahrip olmuş mimari kalıntılar ile küçük buluntular tespit edilmişti. İlerleyen çalışmalarda Osmanlı Dönemi tabakasının ardından Bizans Dönemi tabakası açığa çıkartılmış bu tabakada çok sayıda çanak çömlek ve tuğla parçaları ile küçük buluntular açığa çıkartılmıştı. Bu tabakada mimari kalıntı olarak bir adet ışık ile 5,5 metre çapında yuvarlak planlı horasan harçlı, moloz taş ve yaprak tuğla ile kullanılarak örülmüş bir mahzen (belki de kuyu)

☒ Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey Metro projesi kapsamında sürdürülen Beşiktaş Metro İstasyonu inşaatı sırasında arkeolojik bulgulara rastlanması sonucu Ocak 2016'da başlayan kurtarma kazıları, Barbaros Bulvarı ile Çırağan Caddesi'nin kesiştiği bölgede devam ediyor.

tespit edildi. Yapının iç kısmında taş basamaklar mevcut. Yapı içinde 3,40 metre derinlikte kazı çalışmalarına devam edildi. Kazı çalışmaları sırasında sırasıyla MS 11.-12. yüzyıllara tarihlenen kurşun bir madalyon, iki adeti tüm ve 8. 9. yüzyıllara tarihlenen yoğun miktarda amfora, damgalı tuğla, pişmiş toprak kap ve testi parçaları ile mermer ağırlık, mimari blok parçaları, korkuluk levhası ve korkuluk ayağı parçaları ile az miktarda metal, kemik ve cam obje parçaları ele geçirildi. Bulunan bir adet bakır güğüm günümüzde ki güğümle olan benzerliği açısından çok dikkat çekiciydi. Bu buluntuların dışında yoğun balçık tabakası içinde bir adet hasır sepet ve etrafında bol miktarda ceviz kabuğu ile farklı bitkilere ait tohumlar tespit edildi.

Kazı alanında daha derine inildiğinde sayıca az olmakla beraber Roma, Hellenistik, Klasik ve Arkaik dönemlere ait buluntular da elde edildi.

KURGAN SAYILARI ARTTI

Kazının sonraki aşamalarında çok daha sürpriz veriler ortaya çıktı. Alanın topografik durumuna bağlı olarak kuzey kesimde 2 metre, güney kısmında yarım metre kotlarında olmak üzere Prehistorik (Tarih Öncesi) döneme ait kalıntılar ortaya çıkartıldı. Etrafları taşlarla çevrili çoğunluğu yuvarlak planlı, boyutları farklılık gösteren toplamda 47 adet kurgan tipi mezar bulundu. 47 adet kurgan içinde ve çevresinde toplamda 124 adet mezar açığa çıkartıldı. Avrasya bozkırları, Karadeniz'in Kuzeyi ve Kuzeydoğu Avrupa'dan bilinen kurgan tipi mezarların Beşiktaş'ta tespit edilmesi dünya kültür tarihi ve göç yolları açısından oldukça önemli.

İskeletler üzerinde yapılacak olan DNA analizleri ve karbon 14 testleri konar göçer olan bozkır halkalarının Balkanlar üzerinden mi Beşiktaş'a geldiklerini ya da ilk elde ettiğimiz verilere göre

Beşiktaş kazılarında Erken Tunç Çağı'na tarihlenen kurgan tipi mezarlarda gömülerle birlikte mezar hediyeletine de rastlandı.

Beşiktaş kazılarında ortaya çıkarılan kremasyonlardan 14 adedi, sandık görünümü verilmiş dört yandan bireyin çevrelenmesi ile oluşturulmuştur. Fotoğraftaki sandık tipi 11 numaralı kremasyon mezar, kurgan dışında yer alıyor.

düşüncemiz olan Beşiktaş'tan mı steplere gittiği gerçeğini ortaya çıkartacağı inancındayız.

Mezarların kazılması ve belgelenip kaldırılması Düzce Üniversitesi Arkeoloji Bölümünden Yrd. Doç. Dr. Yasemin Yılmaz'ın danışmanlığında gerçekleşiyor. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda ortaya çıkartılan mezarlardan beş adedinin inhumasyon (doğrudan gömü), 117 adedinin kremasyon (yakarak gömme), iki adedinin ise sembolik olduğu anlaşıldı. Yedi adet inhumasyon mezar içinde 10 bireye ait iskelet tespit edildi.

Kremasyon mezarların yedi adedi urne tipi (pişmiş toprak kap içine gömü) olup bunlardan sadece üç adedi kurgan içine gömülmüş. 110 adet kremasyon mezar ise doğrudan zemin üzerine gömülmüş. Bunlardan 45 tanesi kurgan içi, 65 adedi ise kurgan dışı kremasyon uygulamalarıdır. Kremasyonlardan 14 adedi sandık görünümü verilmiş dört yandan bireyin çevrelenmesi ile oluşturulmuş taşlarla sıkıştırılmış olduğu net bir şekilde görülüyor, en azından sıkıştırma taşları diğerlerine göre daha düzenli ve yerinde korunmuş. Sadece bir adet sandık tipi 11 numaralı kremasyon mezar kurgan dışındadır.

Kremasyon mezarlarda kendi içinde farklılık gösteriyor. Birinci grubu oluşturan ve bugüne kadar başka hiçbir arkeolojik kazıda rastlanılmamış olan yerinde yakılıp gömülmüş kremasyon mezarlar verdikleri bilgi açısından çok önemli. Zemin üzerinde ağaç parçalarının üzerine hoker (cenin pozisyonu) pozisyonunda yatırılmış olan bireyin üzerine ağaçlar koyulmuş ve yakma işlemi gerçekleştirilmiş. Isının 500 derecenin üzerine çıkmasıyla kemikler çatlamış kırılmış ve

Beşiktaş kazıları hem ilçenin hem de İstanbul'un tarihöncesine ilişkin yeni ve heyecan verici bilgiler vermeye devam ediyor.

beyaz renk almış. Isıdan ve bireyin yağlarının eriyip zemine işlemesi ile birlikte toprakta bireyin yatılış pozisyonunun izleri kalmış. Yakılmış bireyden kalan kemikler ayak ucundan kafaya doğru süpürülmüş kemikler bir araya getirilmiş. Bir araya getirilmiş kemiklerin etrafı orta boyutta taşlarla çevrelenerek örtülmüş. Yakma işleminin gerçekleştirilmesinden sonra mezarın etrafı taşlarla dairesel plan verecek şekilde çevrilmiş. Elde edilen verilere göre bu çevrelemenin yakma işleminden sonra yapıldığı netlik kazandı. Daha sonra dairesel plan veren taşların iç kısmında yer alan mezar toprak ve taşlarla yaklaşık 1-1,5 metre örtülmüş. İkinci gurubu oluşturan ve sayıca daha fazla olan diğer kremasyon mezarlar bireyin başka bir yerde yakıldıktan sonra kemiklerin getirilip gömüldüğü mezarlardır. Yakma işleminin gerçekleştirildikten sonra da kalan kemik ve küller toplanarak etrafları yine dairesel plan veren taşlarla çevrili mezarların içine ya da hemen dışına gömülmüş. Üçüncü grup kremasyon mezarlar yakma işleminden sonra kemiklerin ve küllerin pişmiş toprak kapların içine konulduğu ve bu kapların gömüldüğü mezarlardır. Urne tipi mezar olarak adlandırılan bu gömme çeşidinde içerisinde kemiklerin olduğu kaplar yine dai-

resel plan veren etrafı taşlarla çevrili alanların içerisine gömülmüş. Doğrudan etrafları çevrili mezarların içerisine gömü olduğu gibi bazı urnelerin dört adet sal taşının dikine yan yana konulmasıyla oluşturulmuş taş kutuların içerisine de yerleştirilmiş.

MEZAR HEDİYELERİ

Bazı mezarlarda mezar hediyeleri tespit edildi. Çoğunluğunu pişmiş toprak kapların oluşturduğu bu hediyeler içinde taş ve arsenikli bakırdan eşyalar da yer alıyor. Bu mezar hediyeleri içerisinde şüphesiz en önemlisi iki adet pişmiş toprak figürindir. Figürinler genellikle, canlı varlıkları betimleyen, kolay taşınabilir nitelikte olan, üç boyutlu küçük sanat ürünleridir. Bunlar taş, ahşap, pişmiş toprak, maden gibi her türlü malzemeden yapılabilir. Tanrıya sunulmak veya süs amacıyla yapılmış eserler olarak da tanımlanır. 25 numaralı kurganın içinde olasılıkla erişkin bir bireye ait yanmış kemiklerin arasında, uç uca konmuş iki adet figürin ortaya çıkarılmıştır. Mezarın üzerine ters bir şekilde konmuş olan figürinler, uç uca gelecek şekilde özenle yerleştirilmiştir. Profilden bakıldığında ön yüzlerinin bulunduğu taraf iç bükey, arka yüzünün bulunduğu taraf ise dışbükey form verir ve stili-

Beşiktaş'taki arkeolojik kazılarda Helenistik Dönem'e ait pişmiş topraktan yapılan çok sayıda çanak çömlek parçaları bulundu.

ze bir insan formu sezilir. Baş kısmı oval formulu olup üzerinde kazıma çizgi ile yapılmış iki yana açılan dal ya da ağaç betimlemesi olabilecek bir dekorasyon bulunur. Anadolu'da ele geçmiş olan diğer antropomorfik figürinlere bakıldığında stili-ze de olsa göz, ağız gibi unsurlar eklenmiştir. Ancak Beşiktaş'ta bulunan figürinlerin ikisi de oldukça farklıdır. Ayak kısmı da tek parça halinde olup uç kısmındaki kısa kazıma çizgilerin parmakları betimlediği düşünülüyor. Gövde kısmında ise üst köşelerin omuz çıkıntısına denk gelebileceği ön-görülüyor. Gövdenin ön yüzünde üst ve yanlarda kazıma nokta bezemeler ile bir çerçeve yapılmış-tır. Yanlarda çerçeve kazıma nokta bezemeler iki dikey sıra halindedir. Bu çerçevenin içinde kalan alanda ise çizgisel bir insan figürü bulunuyor. Kazıma çizgi ile yapılmış bu figürün baş kısmı V şeklinde olup kol ve bacakları iki yana açıktır. Üzerlerinde kazıma ile yapılmış çizgiler mevcut olup bunlar Runik Alfabe de yer alan işaretlerin benzerleridir. Asya kurgan Kültürü araştırmacıları

bu gibi işaretleri "tamga" olarak adlandırıyor. Bu iki figürinin gerek form ve bezeme benzerlikleri olsun gerekse mezdaki yer alma pozisyonları ol-sun iki kişi arasındaki duygusal bağı yansıttığı dü-şünülüyor. Ayrıca üzerinde bulunan tamga benze-ri işaretlerin ve baş kısmının yapraklı oluşundan dolayı "Şamanik" bir ritüelin parçası olma ihtimali üzerinde de duruluyor.

Kazı alanında ortaya çıkartılan kremasyon tipi kurgan mezarların Kalkolitik Dönem Sonu İlk Tunç Çağı başına (MÖ 3500-3000) ait oldukları tespit edildi. İlk Tunç Çağı kurganlarının dışında Geç Tunç Çağı-Erken Demir Çağı'na (MÖ 1500-1100) ait yedi kurgan mezar tespit edildi. Yine aynı şekilde etrafı taşlarla çevrili dairesel planlı alanların içerisinde mezarlar yer almakla beraber bu cesetlerin doğrudan toprağa gömüldükleri gö-rülüyor. Hoker pozisyonunda yatırılmış bireylerin etrafları taşlarla dairesel olarak kapatılmış. Yedi adet inhumasyon mezar içinde 10 birey iskeletine

☒ Kremasyon tipi mezarlarda ölü yakma işleminden sonra mezarın etrafı taşlarla dairesel plan verecek şekilde çevreleniyordu.

☒ Yerde yakılıp gömülmüş kremasyon mezarlar verdikleri bilgi açısından çok önemlidir. Bu mezarlarda yakılmış bireyden kalan kemiklerin ayak ucundan kafaya doğru süpürülmüştür.

☒ Kazıda geçtiğimiz aylarda ortaya çıkarılan çanak çömlek parçaları Beşiktaş'ın Kalkolitik Dönem'i'ne ait değerli bilgiler verdi.

☒ Kremasyon mezarlar bireyin başka bir yerde yakıldıktan sonra kemiklerin getirilip gömüldüğü mezarlardır. Yakma işleminden sonra da kalan kemik ve küller toplanarak etrafları yine dairesel plan veren taşlarla çevrili mezarların içine ya da hemen dışına gömülmüştür.

ulaşıldı. Bu döneme ait mezarlar içerisinde olan Mezar 1'de üç adet hoker pozisyonunda birey çukur mezar (pitgrave) geleneğinde inhumasyon olarak gömülmüş. Yeni ölümler oldukça, yeni bireylere yer açmak için kemiklerin gömüt içinde düzenlendiği saptandı. Bir numaralı çukur mezarda çeşitli mezar hediyeleri bulundu. Bunlardan biri bir bireyin kafasının altına kırılarak yerleştirilmiş bir adet taş baltadır. Diğer hediyeler taş ve pişmiş topraktan yapılmış küçük ortalarında delik bulunan küçük disklerdir. Bu disklerin yün eğirmekte

kullanılan ağırsaklar olabileceği gibi oyuncak bir arabanın tekerleri de olabileceği düşünülüyor. Üç iskeletin de erişkin olduğu saptandı. Biri erkek, diğeri kadın olduğu görülmüş olup üçüncü bireyin cinsiyet belirleme çalışmaları devam ediyor.

Alan genelinde ve mezar yakınlarında münferit hayvan kemiklerine rastlanmış olup bunların genellikle koyun, keçi, sığır, at, domuz ve az sayıda geyik ile köpek olduğu Prof. Dr. Vedat Onar tarafından tespit edildi. 📌

AMERİKA / NEW YORK

BROOKLYN MANZARALARI

New York'ta en çok Türk'ün yaşadığı semtlerden biri Brooklyn. Parkları, bahçeleri, gotik mimarisi, Viktorya tarzı evleri, barları, restoranları, bit pazarlarıyla New York'un içinde başka bir dünya. Her dinden her dilden insanın bir arada yaşadığı Brooklyn, Beşiktaş Belediyesi'nin de kardeş kenti.

Yazı: PINAR KIZILPINAR ÇAKMAK / Dış İlişkiler Müdürlüğü Turizm Danışma Bürosu Sorumlusu

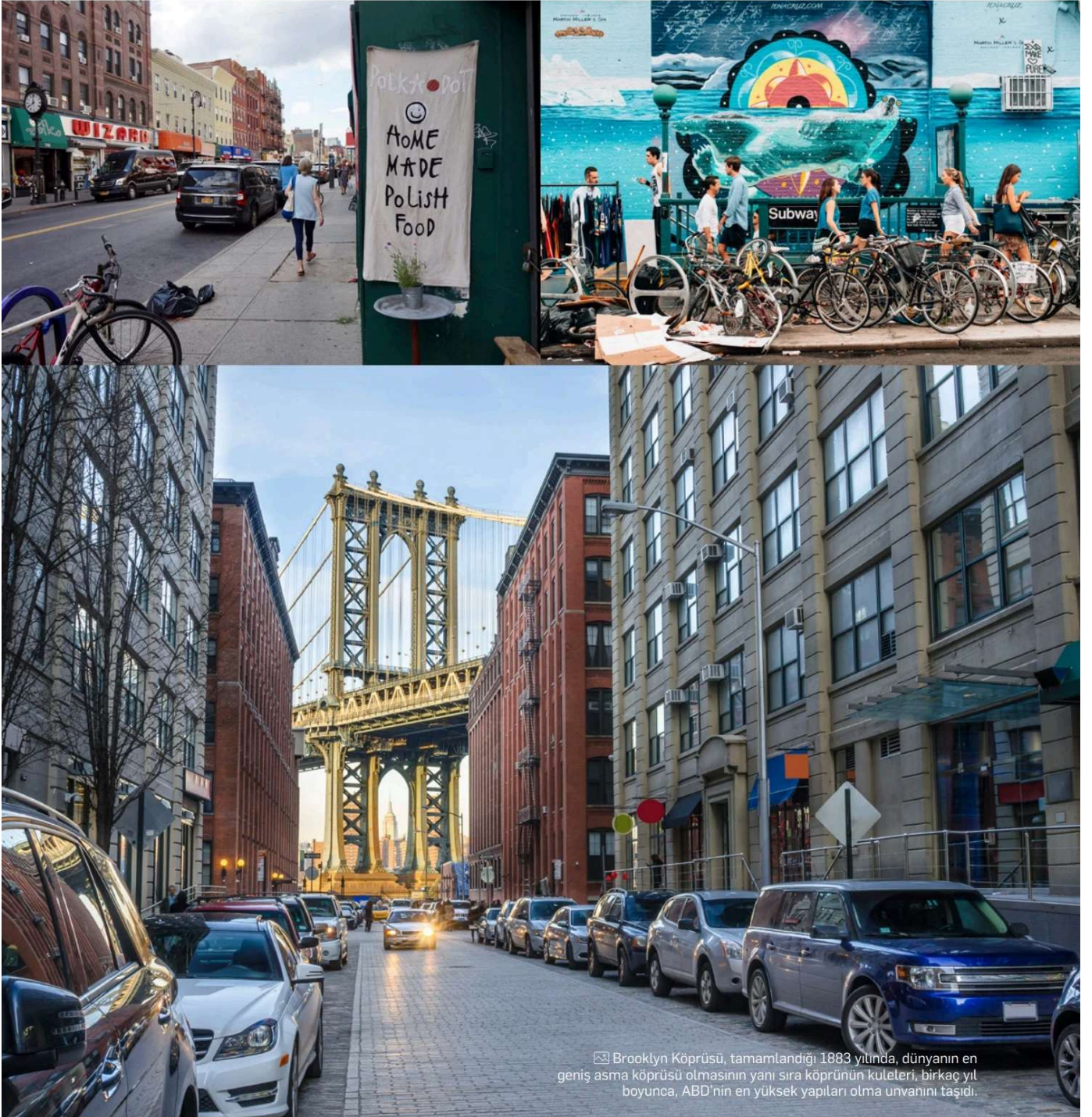
Brooklyn Köprüsü sadece New York'un değil Amerika'nın da simge yapılarından.

+ **BU SAYIMIZDA** sizlere Beşiktaş'tan kilometrelerce uzakta okyanuslar ötesinden bir kenti ve belediyesini tanıtmak istiyoruz: Brooklyn. New York'un kurulduğu bölge, 1524'te Avrupalılar geldiğinde, 5 bin nüfuslu bir yerdi. Hollandalılar tarafından 1613 yılında "New Amsterdam" adıyla kurulan kent, 17. yüzyılda Birleşik Krallık'a geçtiğinde "New York" adını aldı. İki yıl, başkent Washington'a taşınana dek, yeni kurulan Amerika Birleşik Devletleri'nin başkenti oldu. Büyük Göç'ün yaşandığı 1920'li yıllarda, Avrupa'dan gelenlerin ve Güney Amerika'daki Afrikalı kökenlilerin ilk istikametlerden biriydi. Bu yıllarda Londra'yı geride bırakarak, dünyanın en kalabalık şehri konumuna geldi. Amerika'daki en yoğun nüfusa sahip olan New York, bugün 170 ayrı dilin konuşulduğu bir göçmen kenti. Kent her birine "borough" denilen beş bölgeden oluşuyor:

Manhattan, Brooklyn (Kings Country), Queens (Queens Country), Bronx ve Staten Island (Richmond). Bu bölgelerden Brooklyn Amerika'da en çok Türk'ün yaşadığı bölge olarak biliniyor. Beşiktaş ile Brooklyn'in kardeş belediyelik geçmişi 2005 tarihine uzanıyor. O dönemden beridir birçok kez karşılıklı ziyaretler gerçekleştirildi.

BROOKLYN'DEN NEW YORK'A UZANAN BAŞARI HİKÂYESİ

Adını Hollanda'daki Breukelen köyünden alan Brooklyn, ABD'deki en kalabalık ve nüfus yoğunluğu en yüksek ikinci ilçe. Türk dostu olarak bilinen Brooklyn Belediye Başkanı Eric Adams, işçi sınıfı bir ailenin çocuğu. 22 yıl boyunca New York Şehri Polis Departmanı'nda (NYPD) polis memuru olarak görev yapan Adams, 1995 yılında NYPD ve

Afro-Amerikan topluluğu arasında ırkçılığa karşı çalışmalar yürütmek amacıyla "Kanun Uygulamasında 100 Siyah" örgütünü kurmuştu. Siyah polislere karşı beyaz polis memurları tarafından yapılan bir saldırılardan sonra Adams'ın adı 1990'lı yıllarda duyulmaya başlandı. 2006 yılında baş komiser görevini bırakarak siyasete atıldı. Brooklyn Belediye Başkanlığı görevini başarıyla yürüten Adams, 2021 yılının Kasım ayında yapılan seçimlerde, New York Belediye Başkanlığı'nı kazandı. 1 Ocak 2022 yılında yeni görevine başlayacak olan Adams, New York tarihinin ikinci siyah başkanı olacak.

SIYAH BEYAZ BROOKLYN

Hollywood filmlerinde çokça gördüğümüz muhteşem yapı Brooklyn Köprüsü sadece New York'un değil Amerika'nın da simge yapılarından. Doğu Nehri (East River) üzerinde Brooklyn ile Manhattan'ı birbirine bağlayan köprü'nün yapımına 1870'te başlandı. 13 yıl sonra tamamlandı ve 1883'te hizmete açıldı. Tamamlandığı zaman dünyanın en geniş asma köprüsüydü; köprü'nün kuleleri ise birkaç yıl için ABD'nin en yüksek yapıları oldu. Köprü iki yakayı birbirine bağlamakla kalmadı, aynı zamanda asma köprü mimarisi için de yeni bir çığır açtı. Üzerinde yaya ve bisiklet yolu bulunan köprüden Özgürlük Anıtı da rahatlıkla görülebiliyor. Ancak mimari harikası kabul edilen köprü'nün acıklı bir hikâyesi

var. Köprü'nün tasarımcısı Alman asıllı mimar mühendis, tel kablunun mucidi ve o dönem dünyanın en büyük kablo üretim şirketinin sahibi John A. Roebling köprü'nün planlarını bitirir. Birkaç gün sonra ayağı, feribot ile liman arasına sıkışarak kangren olur (kaza nedeniyle tetanos olduğunu söyleyenler de var) ve yaşamını yitirir. Ardından oğlu Washington Roebling projeyi devralır. Fakat bir süre sonra köprü'nün ayaklarıyla ilgili su altında çalışma yaparken vurgun yer ve felç olur. Felaketler bununla da kalmaz basınç patlaması sonucunda inşaat haftalarca süren şiddetli bir yangın çıkar. Yangın ve çeşitli talihsizlikler yüzünden inşaat uzadıkça uzar. Köprü inşaatı sırasında 30'a yakın işçi de hayatını kaybeder. Tüm zorluklara rağmen

📍 New York'un rengârenk grafitilerle süslü gözde semti Brooklyn, son yıllarda art arda açılan restoranları, kafeleri, sanat galerileri kentin en popüler mekânlarına ev sahipliği yapıyor.

b KARDEŞ ŞEHİR

köprü açılışı nihayet 1883 yılında gerçekleşir. O gün New York'ta tatil ilan edilmiştir.

Beşiktaşlılar içinse bu köprünün ayrı bir yeri var. 2016-2017 sezonunun şampiyonu Beşiktaş'ımızın New York'taki taraftarları, Beşiktaş bayrakları ve marşları ile şampiyonluk yürüyüşünü Brooklyn Köprüsü'nde yapmışlardı. Köprü üzerinde siyah beyaz balonlar uçuran taraftarların coşkusuna New York sakinleriyle birlikte turistler de ortak olmuştu. Geçtiğimiz sezonun şampiyonluğunu yine taraftarlar büyük bir coşkuyla yine körü üzerinde kutladı.

Köprünün sinefillerin gönlündeki yeri de ayrıdır. Birçok unutulmaz filmin doğal platosudur Brooklyn. Kasım ayı geldiğinde sosyal medyada sıkça gördüğümüz "Kasım'da Aşk Başkadır" paylaşımına ilham veren, başrollerini Charlize Theron ve Keanu Reeves'in paylaştıkları meşhur "Sweet November" filmi Brooklyn'de çekilmiştir. Manhattan ve Brooklyn sokaklarında geçen film her birimizin hafızasına âdeta kazınmıştır. Yine "Ay Çarpması (Moonstruck)", "Doğru Şeyi Yap (Do the Right

Thing)" ve "Bir Zamanlar Amerika (Once Upon a Time in America)" gibi dünya yıldızlarının başrol oynadığı filmlerde de oyuncularla birlikte Brooklyn sokaklarında dolaşırsınız. Sadece filmlerin değil elbette şov dünyasının da yıldızıdır Brooklyn.

Brooklyn'in kuzeyinde yer alan Greenpoint tarihi binaları, Doğu Nehri'ne bakan evleri, sahil şeridindeki Manhattan manzaralı parkları, restoranları, meyhaneleri, dövmecileri ve ikinci el dükkânlarıyla ünlü. Greenpoint'den Bushwick'e kadar her yerde sanat galerilerine rastlamanız mümkün. Sanat eserlerini sadece galerilerde görmekle kalmayacaksınız, bölgenin sokakları da âdeta sokak sanatçılarının tuvali. Sanat stüdyoları ve galerilerinin yanı sıra binaların duvarları, dünyaca ünlü sokak sanatçıların orijinal ve özgün grafitilerini birer açık hava sergisi haline getiriyor. Brooklyn'deki grafitileri keşfetmek istiyorsanız birkaç saat süren sokak sanatı yürüyüş turlarına katılabilirsiniz.

Williamsburg ise Brooklyn'in yükselen semti. Domino Park, Smorgasburg Yiyecek Festivali, şık

Brooklyn'de Crown Hights'ta yer alan sıralı evler turistler tarafından en fazla fotoğraflanan yerlerin başında geliyor.

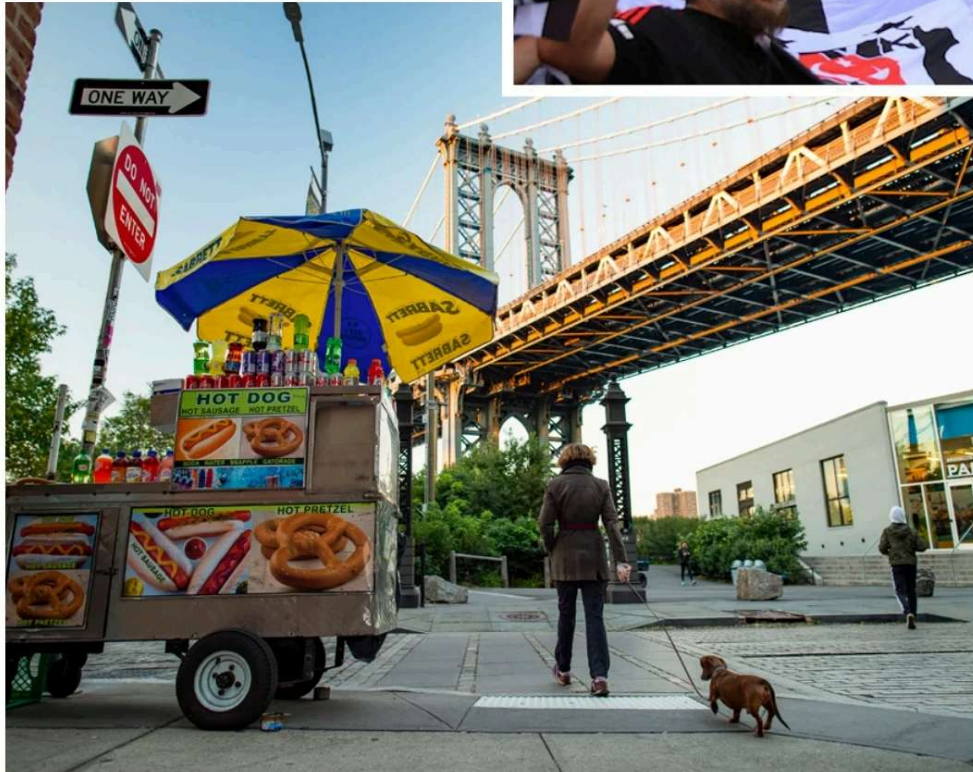
butikler, popüler restoran ve kafelerin yanı sıra dans kulüpleri, müzikholler gece ve gündüz eğlenceli mekânlarıyla özellikle gençlerin gözdesi.

Brooklyn Müzesi (1823), 1,5 milyon eserle şehrin üçüncü büyük müzesi, dünyanın da en zengin en eski müzelerinden biri. Tüm dünya kültüründen klasik sanattan modern sanatın en iyi örneklerine kadar farklı çağ ve halkların eserleri çok güzel bir şekilde sergileniyor. Müzede her zaman farklı sergiler, yılın en iyi sinematografik eserleri, konserler ve festivallerin gösterimleri yapılıyor.

Brooklyn'i ziyaret edenlerin görmeden dönmediği bir başka yer de Williamsburg'da kurulan Brooklyn Bit Pazarı. The New York Times'a göre burada alışveriş yapmak New York'un en büyük kentsel deneyimlerinden biri. Bir başka pazar da Özgürlük Anıtı'nın uzaktan en iyi görülebildiği yerlerden biri olan Dumbo'da kuruluyor.

Brooklyn kıyıları özellikle Coney Adası sahilleri New York'un en güzel plajlarına ev sahipliği yapıyor.

Jamaica Bay'da New York'un en büyük şehir parkı olarak 2019'da açılan Shirley Chisholm State Park da bölgenin yeni gözdesi. Tüm bunlara ek olarak Brooklyn'de birçok farklı dinden insana rastlamanız çok mümkün. Bölgedeki dini yapıların çeşitliliğine bakarsak Brooklyn'in kardeş belediyesi Beşiktaş gibi tüm inançlara kucak açtığını söyleyebiliriz. e

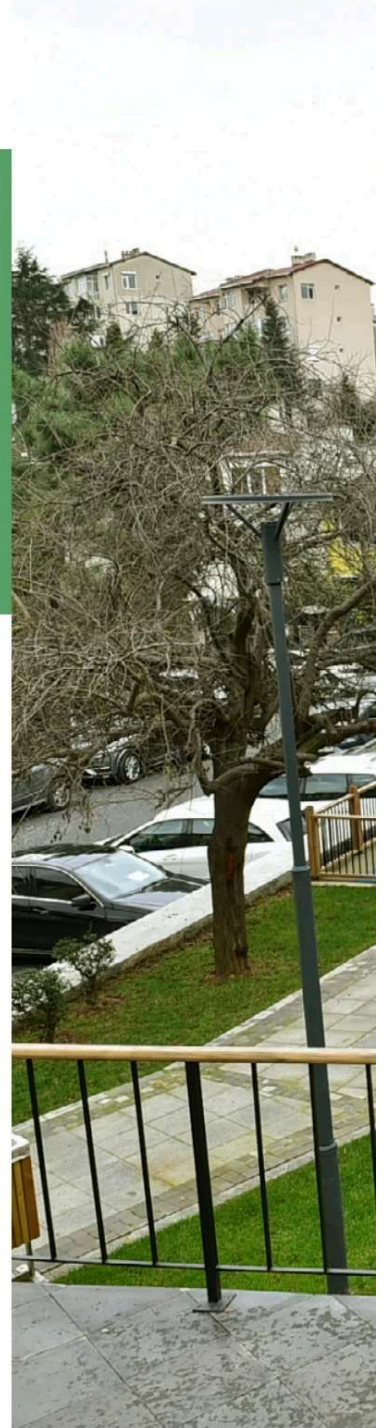
☑ Süper Lig'de 2020-2021 sezonunun şampiyonu Beşiktaş oldu. İstanbul'da ve tüm Türkiye'de muhteşem kutlamalar yapıldı. Binlerce kilometre uzaktaki New York'taki Beşiktaş USA (Amerika Beşiktaşlılar Derneği) üyeleri ise şampiyonluğu Brooklyn Köprüsü üzerinde kutladı. Köprüyü Beşiktaş bayraklarıyla donatan taraftarlar gökyüzüne siyah beyaz balonlar uçurdu (üstte). COVID-19 salgınında Brooklyn sakinleri parklarda ve nehir kıyısında nefes aldı (yanda).

BEŞİKTAŞ'IN PARKLARI YENİLENİYOR

Beşiktaşlıların sağlıklı, sürdürülebilir ve yeşil bir ilçede yaşamasını hedefleyen Beşiktaş Belediyesi, bu amacı doğrultusunda çalışmalarını sürdürüyor. Mümkün olan her yeri yeşil alan olarak değerlendiren Belediye, eski parklarını revize etmeye devam ediyor. Beşiktaşlılar, her köşe başında nefes alma imkânı buluyor.

✉ Yazı: DR. BURCU ŞALIKOĞLU GİRGİN
Beşiktaş Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Peyzaj Y. Mimarı

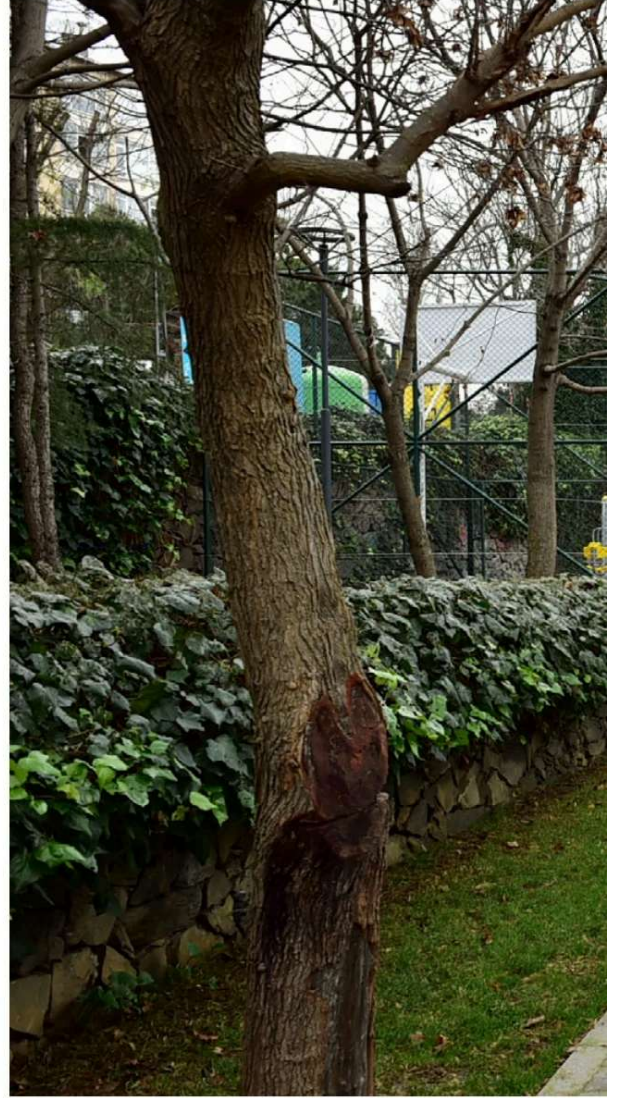
📷 Fotoğraflar: BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ ARŞİVİ

KİŞ 2022

127

Beşiktaş Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından yürütülen çalışmalar, Beşiktaş'ın büyük küçük tüm parklarında daha konforlu ve yaşanabilir alanlar sağlamak amacıyla hız kesmeden devam ediyor.

KÜÇÜK ÇAMLIK PARKI

Kültür Mahallesi Esra Sokak'ta alansal büyüklüğü 813,81 metrekare olan bir park bulunuyor: Küçük Çamlık Parkı. Bitkisel materyalini geniş yapraklı ağaçlar, iğne yapraklı ağaçlar ve çaluların oluşturduğu parkın ilk yapım yılı 1990 yılı öncesi.

Küçük Çamlık Parkı, yıllar içinde yoğun kullanım ve deformasyonlar nedeniyle onarımlar gördü. Ancak mahallelinin ihtiyaçlarını daha iyi karşılaması için Be-

şiktaş Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından 2020 yılında yenilendi. Parkın yeni envanterini;

- 4-7 yaş grubu çocuklara hitap eden çocuk oyun alanı,
- Çok amaçlı saha,
- Dinlenme alanları oluşturuyor.

İlçemizdeki tüm parklarımızda planlama sürecindeki birincil önceliğimiz olan herkes için erişilebilirlik ve eşit kullanım hakkının sağlanması bu park alanı için de hedeflenerek gerçekleştirildi.

KİŞ 2022

129

YEŞİLBAĞ PARKI

Kültür Mahallesi Hoca Ahmet Yesevi Sokak'ta yer alan Yeşilbağ Parkı'nın alansal büyüklüğü 591,55 metrekare. Parkın bitkisel materyalini geniş yapraklı ağaçlar ve çalılar oluşturuyor. Çevresindeki yapıların imar fonksiyonu ise çok katlı konut sınıfında.

Parkin ilk yapım yılı 1990 yılı öncesine uzanıyor. Ancak yıllar içindeki yoğun kullanım nedeniyle deforme

olmuş. Geçmiş dönemlerde mini onarımlar görse de kullanıcıların rekreasyonel ihtiyaçlarını verimli kılmak adına Beşiktaş Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından 2020 yılında revizyon kararı alınarak yenilendi. Parkın yeni envanterini 4-7 yaş grubu çocuklara hitap eden çocuk oyun alanı ve dinlenme fonksiyonu sunan kent ekipmanları oluşturuyor. Parkın girişleri ve bağlantıları da engelsiz erişime uygun olarak planlandı.

MUHTAR İBRAHİM SAĞ PARKI

Muhtar İbrahim Sağ Parkı, Kültür Mahallesi İETT Blokları Yolu Sokak'ta yer alıyor. Bu park da kullanıcı memnuniyetinin artırılması amacıyla 2020 yılında yenilenen parklardan biri. Alansal büyüklüğü 1.306,51 metrekare olan park, 873,93 metrekare yeşil alan ve 432,58 metrekare sert zeminden oluşuyor. Bitkisel materyalinde de geniş yapraklı ağaçlar, iğne yapraklı ağaçlar ve çalılar bulunuyor. Çevresindeki yapıların imar fonksiyonu ise çok katlı

konut, dini tesis alanı, eğitim ve ticaret alanı sınıfında. İlk yapım yılı 1990 yılı öncesine uzanan parkın yeni envanterini;

- Çocuk oyun alanı,
- Dinlenme alanları oluşturuyor.

Konumu ve topoğrafik yapısı nedeniyle rampalı ulaşımın kısmi olarak sağlanabildiği parkta, mahalle nüfus-yaş dağılım oranları ve talepler doğrultusunda adil kullanım hakkı sağlayan alanlar tasarlandı.

KİŞ 2022

131

KADINLAR HAKLARINI ÖĞRENİYOR

Beşiktaş Belediyesi, Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği (KİH-YÇ) işbirliğiyle 16 hafta sürecek olan bir eğitimi programına başlıyor. Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP), haftada bir gün ve günde dört saat olmak üzere Kadın Dayanışma ve Yaşam Merkezi'nde yüz yüze gerçekleştirilecek. 13 Ocak'ta başlayacak olan program kapsamında KİH-YÇ eğitim modülü atölye çalışması şeklinde uygulanacak. Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı, kadınların güçlenerek stratejilerini üretmeleri için gerekli donanımı sağlayan bir araç olarak tasarlandı. Program, kapsamlı içeriği ve izlediği yöntem sayesinde kadınların yaşadığı bilinçlenmeyi ve insan hakları konusunda edindikleri bilgiyi eyleme dönüştürebilmelerini sağlayacak.

ANADOLU'YA IŞIK SAÇAN ERENLER

Beşiktaş Belediyesi, UNESCO 2021 Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli ve Ahi Evran Yılı Anma etkinlikleri kapsamında Mustafa Kemal Merkezi'nde "Anadolu'ya Işık Saçan Erenler ve 7 Ulu Ozan" konseri düzenledi. Vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği konserde ozanlar kulaklardan gönüllere akan eserleri seslendirdi. Urfa semahı gösterisinin de gerçekleştirildiği konserde sanatçılar, sahneden yarınları dair umutlarını dile getirdi ve geceyi düzenleyen ev sahibi Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat'a teşekkürlerini sundu. Konseri vatandaşlarla birlikte dinleyen Başkan Akpolat etkinlik sonrası Tema Vakfı'na bağışlanan fidan plakelerini sanatçılara takdim etti.

ÇOCUKLARLA KOLAJ ATÖLYESİ

Kadın Dayanışma ve Yaşam Merkezi, 25 Aralık 2021'de "Yeni Yıl Yeni Umutlar: Çocuklarla Kolaj Atölyesi" düzenledi. Yüz yüze gerçekleşen ücretsiz atölyelerde çocuklar duyu-beden farkındalığı ve hayal becerisini kullanarak deneyimli eğitmenler eşliğinde etkinlikler gerçekleştirdi.

MİNİKLERE YENİ YIL SÜRPRİZİ

KİŞ 2022

Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, salgın nedeniyle bu sene buruk girdiğimiz yeni yılda çocukları sevindirmek için Beşiktaş Belediyesi bünyesindeki Sıtkı Çiftçi, Tarık Akan, Türkan Saylan ve Çetin Emec gündüz çocuk ve bakım evlerini ziyaret etti. Maske ve sosyal mesafe kurallarına uygun olarak gerçekleşen ziyaretlerde minik öğrencilerin yeni yılını kutlayan Başkan Akpolat, öğrencilere ve kreş bünyesinde görev yapan personele hediyelerini takdim etti. Öğrenciler de kendi el becerileriyle hazırladıkları hediyelerle Başkan Akpolat'ın yeni yılını kutladı. Akpolat'a sevgi gösterisinde bulunan minikler, çizgi film karakterinden oluşan kostümleriyle renkli görüntüler oluşturdu.

133

EL EMEĞİ GÖZ NURU

Beşiktaş İskele Meydanı'nda 14-31 Aralık tarihleri arasında "Kadın Emeği Pazarı" kuruldu. Pazar, salgın ve ekonomik krizden kaynaklı sıkıntı yaşayan kadınlara az da olsa nefes aldırdı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde çalışan İstanbul Gönüllüleri'nin organize ettiği pazarda, kadınların birbirinden renkli ürünleri stantlarda satışa sunuldu. Satışa sunulanlar arasında el emeği ürünlerin yanı sıra el sabunundan kanaviçeye, porselenden takıya kadar birçok ürün yer aldı. 65 standın açıldığı Beşiktaş Meydanı'nda iki gün arayla 500 kadının dönüşümlü satış yaptı. Kadın Emeği Pazarı, salgın süreci ile birlikte evde kalış süreleri ve buna bağlı olarak üretimleri artan ancak ürünlerini potansiyel alıcılar ile buluşturma konusunda zorluk yaşayan girişimci kadınlar için büyük bir imkân sundu.

TÜRKAN SAYLAN'A SAYGI

Beşiktaş Belediyesi, çağdaş değerlerin sevdalısı, bilim ve eğitim öncüsü Türkan Saylan'ı 86. yaş gününde Türkan Saylan Gündüz Bakımevi'nde öğrencilerle birlikte andı.

CAN DOSTLARA ZİYARET

Beşiktaş ilçesinde eğitim gören ilkököl öğrencileri, Beşiktaş Belediyesi'nin Geçici Hayvan Bakımevi'ni ziyaret ederek can dostlarımızla bir araya geldi.

YILIN YEREL YÖNETİM GÖNÜLLÜSÜ

LÖSEV (Lösemili Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı), Dünya Gönüllüler Günü kapsamında İstanbul'da bir etkinlik düzenledi. LÖSEV gönüllüleri ve gönüllü faaliyetlerine katılan kişilerin yer aldığı organizasyonda verdikleri desteklerle "Yılın Gönüllüleri" olmayı başaran LÖSEV gönül dostlarına madalyaları sunuldu. Göreve geldiği ilk günden itibaren Lösemili Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı'na

destekte bulunan ve "Çocukların mücadeleye gücü bizim için en büyük umut kaynağı" diyen Başkan Rıza Akpolat da bu kapsamda Yılın Yerel Yönetim Gönüllüsü ödülüne layık görüldü. LÖSEV İstanbul İl Koordinatör Yardımcısı Ayşe Ertuğrul, ödülü Başkan Akpolat'ı temsilen törene katılan Beşiktaş Belediye Başkan Yardımcısı Esra Yenidünya'ya takdim etti.

ALAMANYA: GURBET TÜRKÜLERİ

Türkiye'den Avrupa'ya "misafir işçi" olarak çalışmaya giden, hiç bitmeyen bir sıra hasretinin içinde türkülerle avunan gurbetçilerin hikâyeleri 10 Şubat'ta İş Kuleleri Salonu'nda. "Alamanya: Gurbet Türküleri"nin yönetmenliğini Yiğit Sertdemir üstleniyor; Diaspora Türk tarafından gurbetçilerin hikâyelerinden

derlenen metni tiyatro oyuncusu Şerif Erol ve Gülçin Kültür'ün seslendiriyor. Coşkun Karademir ve Ayfer Vardar'ın solist olarak yer aldığı konserin orkestra şefliğini Cenk Erdoğan üstleniyor. Dönemin sevilen isimlerinden Gülcan Opel iselkonuk sanatçı olarak uzun bir aradan sonra ilk kez seyircisiyle buluşacak.

TOZ UÇAR MI?

Güzel bir anne ile avukat, sert bir babanın tek kızı; huzursuz bir evde büyüyen, kendi yolunu bulan bir genç kadın: Handan. Kafasının ve kalbinin içi seslerle dolu; çok uzaklardan gelen bir melodi, kuşlar, rayların, annesinin, babasının, babaannesinin, halasının sesi... Handan'ın 1960'lardan bugüne uzanan hikâyesi. Murat Mahmutyazıcıoğlu'nun kaleminden çıkan çok kişiyle kesişen bu tek kişilik kadın oyunu, Hira Tekindor'un yönetiminde, Zerrin Tekindor'un performansı ile 15-16-26 Şubat tarihlerinde Zorlu PSM'de.

SINIR TANIMAYAN BİR SERGİ

Borusan Contemporary, sınır tanımayan bir sergi deneyimini sanatseverlerle buluşturuyor. Küratörlüğünü Dr. Necmi Sönmez'in üstlendiği "Düş Suda" sergisi, Peter Coffin, Thierry Dreyfus, Boomoon, Ellen Kooi, Frank Thiel, Michael Wolf, Antti Laitinen, Rafaël Rozendaal, Jim Campbell, Maurizio Nannucci gibi uluslararası isimlerin eserlerini, Türk şiirinin güçlü kalemi Edip Cansever'in aynı ismi taşıyan şiiriyle ilişkilendiriyor. Borusan Holding Merkez Ofisi Perili Köşk'te konumlanan sergi, Artırılmış Gerçeklik (AR) ve Sanal Gerçeklik (VR) teknolojilerinin desteğiyle kamusal alana taşınıyor.

Perili Köşk'ün İstanbul Boğazı ile kurduğu ilişkiden beslenen seçki kapsamında koleksiyondaki 12 eser, 6 Mart'a kadar Bebek-Rumelihisarı hattında belirlenen rotada sanatseverlerin erişimine açık. Sergiye özel

olarak tasarlanan Düş Suda Sergi Rotası mobil uygulamasını App Store ve Google Play üzerinden indirenter, Boğaz'ın ihtişamlı manzarasında ve sanat rotası üzerindeki seçili noktalarda eserleri görebiliyor. Ayrıntılı bilgi için: www.borusancontemporary.com

BİR ASRIN ARDINDAN

CEPHELER, İNSANLAR VE BÜYÜK ZAFER

28 EKİM 2021 – 30 EKİM 2022

Türkiye İş Bankası Müzesi
pazartesi hariç her gün 10.00 – 17.00
saatleri arasında ücretsiz ziyaret edilebilir.

www.issanat.com.tr

**RIZA
AKPOLAT**
BEŞİKTAŞ BELEDİYE BAŞKANI

BEŞİKTAŞ
BELEDİYESİ

NE MUTLU
BEŞİKTAŞ
VAR

ORTAKÖY LİDO HAVUZU, 1960'LAR